

HE 47/2026 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kuluttajansuojalain, jätelain ja kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi kuluttajansuojalakia, jätelakia ja kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annettua lakia. Muutoksilla pantaisiin täytäntöön kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä vihreässä siirtymässä koskeva direktiivi eli niin sanottuvihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi sekä tavaroiden korjaamista edistäviä yhteisiä sääntöjä koskeva direktiivi eli niin sanottu tavaroiden korjaamisdirektiivi.

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin täytäntöön panemiseksi ehdotetaan kuluttajansuojalakiin erinäisiä muutoksia ja täydennyksiä, jotka koskevat markkinoinnissa annettavia tietoja sekä elinkeinonharjoittajan tiedonantovelvollisuutta ennen sopimuksen tekemistä. Muutoksilla pyritään yhtäältä lisäämään kuluttajien tietämystä hyödykkeiden ympäristövaikutuksista ja toisaalta puuttumaan totuudenvastaisten tai harhaanjohtavien ympäristöväittämien esittämiseen. Sääntelyn noudattamisen varmistamiseksi muutoksia ehdotetaan myös kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain seuraamusmaksuja koskeviin säännöksiin.

Tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöön panemiseksi ehdotetaan, että määrättyjen tavaroiden valmistajille asetettaisiin velvollisuus tarjota kuluttajille korjauspalveluita tietyssä laajuudessa silloinkin, kun kyse ei ole myyjän tai valmistajan vastuulla olevasta tavarankorjauksesta. Lisäksi esitetään täsmennyksiä virheen oikaisua tavarankaupassa koskeviin säännöksiin. Uutta olisi myös sääntely eurooppalaisesta korjaustietolomakkeesta, jota tavaroiden korjaajat voisivat halutessaan käyttää. Jätelakiin lisättäisiin varaosien ja työkalujen tarjoamiseen liittyviä säännöksiä sekä säännöksiä tavaroiden korjaamisen estävistä kielletyistä sopimusehdoista ja käytännöistä. Näitä säännöksiä sovellettaisiin myös elinkeinonharjoittajien välisessä suhteessa.

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin täytäntöön panemiseksi annettavia säännöksiä on sovellettava 27.9.2026 lukien. Tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöön panemiseksi annettavia säännöksiä on sovellettava 31.7.2026 lukien. Kuluttajansuojalain 5 ja 8 luvun säännökset, jätelain säännökset sekä kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain 2 §:n 3 momentin 3 ja 4 kohta sekä 3 §:n 1 momentti, eli tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöönpanoon liittyvät säännökset, tulisivat voimaan 31.7.2026, kun taas kuluttajansuojalain 2 ja 6 luvun säännökset sekä kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain 13 §:n 1 momentin 1 kohta ja 16 §:n 1 momentin 1 kohta, eli vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiiviin täytäntöönpanoon liittyvät säännökset, tulisivat voimaan 27.9.2026.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
PERUSTELUT	4
1 Asian tausta ja valmistelu	4
1.1 Tausta	4
1.2 Valmistelu	4
1.2.1 EU-säädösten valmistelu	4
1.2.2 Hallituksen esityksen valmistelu	7
2 EU-säädösten tavoitteet ja pääasiallinen sisältö	7
2.1 Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi	7
2.1.1 Direktiivin tavoitteet	7
2.1.2 Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi	8
2.1.3 Kuluttajaoikeusdirektiivi	11
2.2 Tavaroiden korjaamisdirektiivi	13
2.2.1 Direktiivin tavoitteet	13
2.2.2 Tavaroiden korjaamista koskevat säännökset	13
2.2.3 Tavarankauppadirektiivin muuttaminen	17
2.2.4 Edustajakannedirektiivin ja yhteistyöasetuksen muuttaminen	17
3 Nykytila ja sen arviointi	18
3.1 Nykytila	18
3.1.1 Markkinointia koskeva sääntely, ohjeet ja ratkaisukäytäntö	18
3.1.2 Tavaroita koskeva virhevastuu ja tavaroiden korjaaminen	23
3.1.3 Muu tavaroiden korjaamista koskeva sääntely	25
3.1.4 EU:n ekosuunnittelua koskeva sääntely	25
3.2 Nykytilan arviointi	26
3.2.1 Direktiivistä johtuvat muutostarpeet	26
3.2.2 Direktiivien säännökset, jotka eivät edellytä muutoksia lainsäädäntöön	26
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	30
4.1 Keskeiset ehdotukset	30
4.1.1 Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi	30
4.1.2 Tavaroiden korjaamisdirektiivi	31
4.2 Pääasialliset vaikutukset	33
4.2.1 Valtiontaloudelliset vaikutukset ja vaikutukset viranomaisten toimintaan	33
4.2.2 Vaikutukset elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien asemaan	36
4.2.2.1 Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi	36
4.2.2.2 Tavaroiden korjaamisdirektiivi	40
4.2.3 Ympäristö- ja muut vaikutukset	43
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	43
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset	43
5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot	46
6 Lausuntopalaute	48
7 Säännöskohtaiset perustelut	54
7.1 Kuluttajansuojalaki	54
7.2 Jätelaki	66
7.3 Laki kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista	67

8 Lakia alemman asteinen sääntely	67
9 Voimaantulo	68
10 Toimeenpano ja seuranta	68
11 Suhde muihin esityksiin	69
12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys.....	70
12.1 Markkinointia koskevat uudistukset	70
12.2 Seuraamusmaksun käyttöalan laajentaminen	71
LAKIEHDOTUKSET	74
1. Laki kuluttajansuojalain muuttamisesta	74
2. Laki jätelain muuttamisesta	81
3. Laki kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain muuttamisesta	82
LIITTEET	84
RINNAKKAISTEKSTIT	84
1. Laki kuluttajansuojalain muuttamisesta	84
2. Laki jätelain muuttamisesta	100
3. Laki kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain muuttamisesta	102
ASETUSLUONNOKSET	106
Valtioneuvoston asetus kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa	106
Oikeusministeriön asetus kuluttajansuojalain 8 luvussa tarkoitettua eurooppalaisesta korjaustietolomakkeesta	110
LIITE I.....	111
EUROOPPALAINEN KORJAUSTIETOLOMAKE	111

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Esityksen valmistelun taustalla on kaksi kansallista täytäntöönpanoa edellyttävää EU-säädöstä. Esityksellä pannaan täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/825 direktiivien 2005/29/EY ja 2011/83/EU muuttamisesta siltä osin kuin on kyse kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisäämisestä vihreässä siirtymässä parantamalla suojaa sopimattomilta menettelyiltä ja parantamalla tiedottamista (jäljempänä *vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi*). Lisäksi esityksellä pannaan täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1799 tavaroiden korjaamista edistävästä yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (EU) 2017/2394 ja direktiivien (EU) 2019/771 ja (EU) 2020/1828 muuttamisesta (jäljempänä *tavaroiden korjaamisdirektiivi*). Direktiivit ovat osa komission vihreän siirtymän ohjelmaa, jonka tarkoituksena on kestävän kulutuksen edistäminen.

1.2 Valmistelu

1.2.1 EU-säädösten valmistelu

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi

Euroopan komissio antoi 30 päivänä maaliskuuta 2022 ehdotuksen uudeksi Euroopan parlamentin ja neuvoston vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiiviksi (ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi direktiivien 2005/29/EY ja 2011/83/EU muuttamisesta siltä osin kuin on kyse kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisäämisestä vihreässä siirtymässä parantamalla suojaa sopimattomilta menettelyiltä ja tiedottamista; COM(2022) 143 final). Ehdotuksella muutettaisiin kahta olemassa olevaa kuluttajansuojadirektiiviä: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2005/29/EY sopimattomista elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisistä kaupallisista menettelyistä sisämarkkinoilla sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2011/83/EU kuluttajan oikeuksista.

Ehdotus oli osa kuluttaja-asioiden toimintaohjelmassa (COM(2020) 696 final) ja kiertotaloutta koskevassa toimintasuunnitelmassa (COM(2020) 98 final) esitettyjä aloitteita, jotka ovat osa Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa. Komissio antoi samanaikaisesti vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiiviehdotuksen kanssa neljä muuta kiertotalouteen liittyvää aloitetta. Kyseisistä aloitteista järjestettiin 21.4.2022 yhteiskokous kilpailukykyjaoston (EU8), energia- ja Euratom-jaoston (EU21) ja ympäristöjaoston (EU23) kesken. U-kirjelmäluonnosta käsiteltiin kirjallisessa menettelyssä 28.4.–3.5.2022 mainituissa jaostoissa.

Ehdotuksesta laadittiin U-kirjelmä 37/2022 vp, jota käsiteltiin eduskunnan talousvaliokunnassa (TaVL 30/2022 vp). Suuri valiokunta yhtyi erikoisvaliokunnan kannan mukaisesti valtioneuvoston kantaan (SuVEK 79/2022 vp).

Suomi piti tärkeänä direktiiviehdotuksen tavoitetta siitä, että kuluttajat saavat riittävästi luotettavaa tietoa tuotteiden kestävydestä, ympäristöominaisuuksista, elinkaaresta ja korjattavuudesta. Suomi piti pääsääntöisesti kannatettavana sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevaan direktiiviin ehdotettuja muutoksia. Suomi suhtautui erityisen myönteisesti siihen, että esityksessä pyrittiin huomioimaan tavaroiden kestävyttä rajoittaviin ominaisuuksiin liittyvät ongelmat sekä siihen, että esityksellä pyrittiin puuttumaan harhaanjohtavien ympäristöväitteiden ja kestävyysmerkintöjen esittämiseen. Suomi suhtautui

varauksellisesti useisiin tiedonantovaatimuksia koskeviin ehdotuksen kohtiin. Suomi katsoi, että neuvottelujen kuluessa oli tarkkaan arvioitava, mitkä ehdotetut lisätiedot tuovat aidosti lisäarvoa kuluttajille. Myöskään elinkeinonharjoittajille ei tulisi aiheuttaa tarpeettomasti hallinnollista taakkaa. Ehdotuksessa ei ollut asianmukaisesti huomioitu sitä, että erityisesti tavarankauppadirektiivi (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/771 tietyistä tavarakauppaa koskeviin sopimuksiin liittyvistä seikoista, asetuksen (EU) 2017/2394 ja direktiivin 2009/22/EY muuttamisesta sekä direktiivin 1999/44/EY kumoamisesta) antaa jäsenvaltioille liikkumavaraa muun muassa virhevastuun kestoa ja takuuta sekä aiemman myyntiportaan virhevastuuta koskevassa sääntelyssä.

Kolmikantaneuvotteluja varten laadittiin valtioneuvoston U-jatkokirje (UJ 13/2023 vp). Luonnosta U-jatkokirjeksi käsiteltiin kilpailukykyjaoston (EU 8), energia- ja Euratom-jaoston (EU 21) sekä ympäristöjaoston (EU 23) kirjallisessa menettelyssä 22.6.–29.6.2023. Oikeusministeriö järjesti lisäksi 16.6.2023 keskeisimmille sidosryhmille kuulemistilaisuuden. Suomen kantoja täsmennettiin U-jatkokirjeessä. Suomi katsoi, että kolmikantaneuvottelujen kuluessa oli varmistettava ehdotuksen yhteensopivuus ja johdonmukaisuus erityisesti vihreät väittämät -direktiiviehdotuksen (COM/2023/166 final) ja tavaroiden korjaamista koskevan direktiiviehdotuksen (COM/2023/155 final) kanssa. Päällekkäistä sääntelyä tulisi pyrkiä välttämään seikoista, joista jo säädetään tai tullaan todennäköisesti säättämään muissa vireillä olevissa aloitteissa.

Lisäksi Suomi katsoi, että sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitteen I (ns. musta lista) kohtien tuli olla riittävän yksiselitteisiä ja selkeitä. Olisi arvioitava, onko kyseinen direktiivi kaikissa ehdotetuissa mustan listan kohdissa oikea sääntelykonteksti, onko kaikissa ehdotetuissa kohdissa perusteltua sälyttää vastuu tavarán tai palvelun kuluttajalle tarjoavalle elinkeinonharjoittajalle ja ovatko ehdotetut kohdat laajuudeltaan perusteltuja suhteessa niillä tavoiteltaviin hyötyihin. Lisäksi Suomi pyrki vaikuttamaan siihen, ettei direktiiviehdotukseen lisätä ns. pimeitä käytäntöjä, vaan että näitä koskeva sääntelykokonaisuus arvioitaisiin komission digitaalista oikeudenmukaisuutta koskevan toimivuustarkastelun yhteydessä. Suomi pyrki myös vaikuttamaan siihen, ettei jäsenvaltiolle tai sen osoittamalle kansalliselle viranomaiselle asetettaisi velvollisuutta todentaa kolmansien osapuolten pätevyyttä ja riippumattomuutta sertifiointijärjestelmien yhteydessä.

Suomi katsoi myös, että kuluttajaoikeusdirektiivin muutosten yhteydessä oli varmistettava siitä, että sopimusta edeltävien tietojen antaminen tai muut tiedonantovaatimukset eivät johda siihen, että elinkeinonharjoittajien tulisi ilmoittaa lakisääteisen virhevastuun täsmällinen kesto-aika, sillä Suomessa lakisääteisel-le virhevastuulle ei ole asetettu tiettyä kesto-aikaa, vaan sen pituus riippuu tavarán ja siinä havaitun virheen laadusta. Suomi suhtautui varauksellisesti siihen, että ennen sopimuksen tekemistä kuluttajalle annettavia tietoja lisättäisiin neuvoston yleisnäkemykseen verrattuna. Suomi piti perusteltuna, että kaupallisesta kestävyystakuusta kertovasta harmonisoidusta graafisesta merkistä säädetään tarkemmin alemman asteisin säädöksin.

Direktiivi julkaistiin virallisessa lehdessä 6.3.2024.

Tavaroiden korjaamisdirektiivi

Euroopan komissio antoi 22 päivänä maaliskuuta 2023 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi tavaroiden korjaamista edistävistä yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (EU) 2017/2394 ja direktiivien (EU) 2019/771 ja (EU) 2020/1828 muuttamisesta (COM(2023) 155 final).

Direktiiviehdotus oli vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiiviehdotuksen ohella osa komission vihreän siirtymän ohjelmaa, ja sen tarkoituksena oli edesauttaa saavuttamaan ohjelman kestävä kulutuksen tavoitetta. Ehdotuksen päätavoitteena oli kannustaa kuluttajia käyttämään kulutustavaroita entistä pidempään korjauttamalla viallisia tavaroita ja ostamalla enemmän käytettyjä ja kunnostettuja tavaroita. Ehdotetussa direktiivissä vahvistettaisiin tavaroiden korjaamista edistävät säännökset, joilla parannetaan unionin sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa ja samalla varmistetaan kuluttajan- ja ympäristönsuojelun korkea taso. Komission ehdotuksen tarkoituksena oli edistää kestävä kulutusta tuotteen koko elinkaaren ajan, ja sen tarkoituksena oli helpottaa kuluttajia korjauttamaan virheellisiä tavaroita, tehdä korjaamisesta edullisempaa, vähentää jätettä ja hiilidioksidipäästöjä sekä edistää korjausalaa.

Oikeusministeriö järjesti komission ehdotuksesta 20.4.2023 kuulemistilaisuuden, johon oli kutsuttu keskeiset viranomaiset sekä elinkeinoelämän edustajia ja kuluttajajärjestöjä. Ehdotus on esitelty ympäristöjaoston (EU 23) kokouksessa 26.4.2023. Ehdotusta koskeva U-kirjelmäluonnos on lisäksi käsitelty kilpailukykyjaoston (EU 8) kirjallisessa menettelyssä 17.–22.5.2023.

Ehdotuksesta laadittiin U-kirjelmä 13/2023 vp, jota käsiteltiin eduskunnan talousvaliokunnassa (TaVL 8/2023 vp) ja lakivaliokunnassa (LaVL 8/2023 vp). Suuri valiokunta yhtyi erikoisvaliokuntien lausuntojen mukaisesti valtioneuvoston kantaan (SuVEK 41/2023 vp).

Suomi piti tärkeänä direktiiviehdotuksen tavoitetta siitä, että kulutuksesta aiheutuvia kielteisiä ympäristö- ja ilmastovaikutuksia pyritään vähentämään edistämällä kiertotalouden toimintamallien käyttöönottoa ja tarjoamalla kuluttajille korjauspalveluita ja käytettyjä tavaroita. Suomi kiinnitti kuitenkin huomiota siihen, että sääntelyn piti turvata korkea kuluttajansuojan taso eikä aiheuttaa kohtuutonta hallinnollista taakkaa elinkeinonharjoittajille.

Suomi kiinnitti huomiota korjaustietolomaketta koskevaan ehdotukseen ja katsoi, että lomake voi helpottaa kuluttajaa tarjolla olevien palvelujen vertailussa, mutta toisaalta aiheuttaa eräissä tapauksissa kohtuutonta hallinnollista taakkaa elinkeinonharjoittajalle. Suomi katsoi, että lomakkeen itsessään tulisi olla maksuton, mutta virheen selvittämisestä aiheutuvat kulut tulisi voida osapuolten sopimuksen mukaisesti periä kuluttajalta.

Suomi kannatti pakollisen verkkoalustan sijaan sitä, että jäsenvaltioita kannustettaisiin edistämään verkkoalustojen käyttöönottamista.

Suomi suhtautui varauksella ehdotettuihin tavarankauppadirektiivin muutoksiin ja katsoi, että ehdotukset olivat monilta osin epäselviä ja niitä tulisi selkeyttää. Ottaen huomioon, että sopimusrikkomustilanteissa oli ensisijaista turvata asianmukaisella tavalla kuluttajan oikeusasema, neuvottelujen kuluessa oli pyrittävä vaikuttamaan siihen, että ainakin niissä tilanteissa, joissa korjaamisesta aiheutuisi kuluttajalle kohtuutonta haittaa, tällä säilyisi oikeus saada virheetön tavara siitä huolimatta, että korjaaminen olisi elinkeinonharjoittajalle halvempaa kuin virheettömän tavarantoimittaminen.

Direktiiviehdotuksesta laadittiin U-jatkokirje (UJ 36/2023 vp), joka koski erityisesti tavarankauppadirektiivin ehdotettua muutosta lakisääteiseen virhevastuuseen. Luonnosta U-jatkokirjeeksi käsiteltiin kilpailukykyjaoston (EU 8) kirjallisessa menettelyssä 8.–13.11.2023. Oikeusministeriö järjesti lisäksi 7.11.2023 sidosryhmille kuulemistilaisuuden.

Suomi katsoi jatkokirjeessä, että tavarankauppadirektiiviin ehdotettu muutos, jonka mukaan myyjän virhevastuu tavarasta pidennettäisiin yhden kerran kuudella kuukaudella myyjän oikaistessa tavarantoimittajan virheen korjaamalla, oli Suomen kannalta erittäin haasteellinen. Ehdotettua

muutosta ei voitaisi hyväksyä, sillä se edellyttäisi virhevastuuta koskevan sääntelyn peruseriaatteiden muuttamista Suomessa.

Direktiivi julkaistiin virallisessa lehdessä 10.7.2024.

1.2.2 Hallituksen esityksen valmistelu

Oikeusministeriö asetti vihreän siirtymän kuluttajansuojatyöryhmän valmistelemaan tarvittavat kansalliset säännökset vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin ja tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöön panemiseksi. Työryhmän tehtävänä oli valmistella hallituksen esityksen muotoon laadittu ehdotus vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin sekä tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöön panemiseksi tarvittavista säännöksistä sekä muista toimita, esimerkiksi eurooppalaiseen verkkoalustaan ja sitä varten nimettävään kansalliseen yhteispisteeseen liittyen. Työryhmän toimikaudeksi asetettiin alun perin 4.6.2024–31.5.2025. Sittenmyin työryhmän toimikautta pidennettiin 30.9.2025 asti.

Työryhmässä olivat jäseninä oikeusministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, ympäristöministeriön, Kilpailu- ja kuluttajaviraston/kuluttaja-asiamiehen, kuluttajariitalautakunnan, Kuluttajaliitto ry – Konsumentförbundet rf:n, Kaupan liitto ry:n, Suomen Yrittäjät ry:n ja Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry:n edustajat.

Työryhmän mietintö (Kuluttajansuojalain uudistaminen vihreän siirtymän edistämiseksi. Oikeusministeriön julkaisuja. Mietintöjä ja lausuntoja 2025:48) julkaistiin 21.10.2025, ja se oli lausuntokierroksella 21.10.–2.12.2025. Lausuntopalautetta selostetaan jäljempänä esityksen 6 jaksossa.

Jäsenvaltioiden täytäntöönpanotyön tukemiseksi perustettiin myös komission asiantuntijaryhmät, jotka koostuivat EU- ja EFTA-maiden viranomaisista. Asiantuntijaryhmät ovat kokoontuneet yhteensä kuusi kertaa. Lisäksi kuluttajaoikeusdirektiiviin lisätyn 22 a artiklan mukaisen yhdenmukaistetun ilmoituksen ja yhdenmukaistetun merkinnän laatimisen avustamiseksi perustettu komitea on kokoontunut kaksi kertaa.

2 EU-säädösten tavoitteet ja pääasiallinen sisältö

2.1 Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi

2.1.1 Direktiivin tavoitteet

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi annettiin 28.2.2024. Sillä muutetaan seuraavia direktiivejä:

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/29/EY sopimattomista elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisistä kaupallisista menettelyistä sisämarkkinoilla ja neuvoston direktiivin 84/450/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 97/7/EY ja 2002/65/EY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta (jäljempänä *sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi*);

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/83/EU kuluttajan oikeuksista, neuvoston direktiivin 93/13/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/44/EY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 85/577/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/EY kumoamisesta (jäljempänä *kuluttajaoikeusdirektiivi*).

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin tavoitteena on edistää sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa sekä vihreän siirtymän toteuttamista edistämällä erityisesti kiertotaloutta sekä puhdasta ja vihreää taloutta. Muutosten tavoitteena on, että elinkeinonharjoittajilla on tasapuoliset toimintaedellytykset sisämarkkinoilla ja että kuluttajat voivat valita tietoon perustuen tuotteita, jotka ovat ympäristön kannalta parempia kuin kilpailevat tuotteet. Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivillä pyritään edistämään kilpailua ja ympäristön kannalta kestävämpien tuotteiden kehittämistä, minkä tulisi vähentää kielteisiä ympäristövaikutuksia. Direktiivin tavoitteena on myös varmistaa EU:n kuluttajansuojasäännösten parempi ja johdonmukaisempi soveltaminen.

Esimerkkeinä vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivillä kiellettävistä sopimattomista kaupallisista menettelyistä ovat tavaroiden ennaikaiseen vanhenemiseen liittyvät menettelyt, harhaanjohtavat ympäristöväättämät eli niin kutsuttu viherpesu, harhaanjohtavat tiedot tuotteiden tai yritysten yhteiskuntaan liittyvistä ominaisuuksista sekä läpinäkymättömät kestävyysmerkinnät. Direktiivin säännöksillä annetaan toimivaltaisille kansallisille elimille mahdollisuus puuttua tehokkaasti mainittuihin menettelyihin. Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin muutoksilla kuluttajaoikeusdirektiiviin pyritään edistämään kestävämpien tavaroiden kysyntää ja tarjontaa. Tavaroiden kestävydestä ja korjattavuudesta olisi annettava kuluttajille ennen sopimuksen tekemistä tietoja nykyistä paremmin.

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi tulee panna täytäntöön viimeistään 27.3.2026, ja sen täytäntöön panemiseksi annettavia säännöksiä on alettava soveltaa 27.9.2026.

2.1.2 Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivillä on lisätty sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2 artiklaan uusia määritelmiä, jotka liittyvät ympäristöväättämien käyttämiseen markkinoinnissa. Lisäksi vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivillä on muutettu sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 6 artiklaa harhaanjohtavista toimista sekä 7 artiklaa harhaanjohtavista mainitsematta jättämisistä. Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivillä on lisätty edelleen sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitteeseen I eli niin sanottuun mustaan listaan sellaisia uusia kaupallisia menettelyjä, joita pidetään kaikissa olosuhteissa sopimattomina.

Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2 artiklaan on lisätty määritelmät tavarasta, ympäristöväättämästä, yleisestä ympäristöväättämästä, kestävyysmerkinnästä, sertifiointijärjestelmästä, tunnustetusta erinomaisesta ympäristösuojelullisesta tasosta, kestävyydestä, ohjelmistopäivityksestä, kuluvasta osasta ja toimivuudesta.

Tavarain, kestävyuden ja toimivuuden määritelmät (sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2 artiklan c a, t ja w alakohta) vastaavat tavarankauppadirektiiviin sisältyviä määritelmiä. *Ohjelmistopäivityksellä* (sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2 artiklan u alakohta) tarkoitetaan puolestaan päivitystä, joka on tarpeen digitaalisia elementtejä, digitaalista sisältöä ja digitaalisia palveluja sisältävien tavaroiden säilyttämiseksi sopimuksenmukaisina Euroopan parlamentin ja neuvoston digisopimusdirektiivin (EU) 2019/770 ja tavarankauppadirektiivin mukaisesti, mukaan lukien turvapäivitys tai toimivuuspäivitys.

Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2 artiklan uudessa o alakohdassa määritellään ympäristöväättämä. *Ympäristöväättämällä* tarkoitetaan kaupallisen viestinnän yhteydessä missä tahansa muodossa esitettyä viestiä tai esitystä, joka ei ole unionin oikeuden tai kansallisen lainsäädännön nojalla pakollinen, mukaan lukien teksti, kuvallinen, graafinen tai

symbolinen esitys kuten merkinnät, markkinointinimet, yritysten nimet tai tuotenimet, ja jossa todetaan tai annetaan ymmärtää, että tuotteella, tuoteluokalla, tuotemerkillä tai elinkeinonharjoittajalla on myönteinen vaikutus tai ei ole lainkaan vaikutusta ympäristöön tai että se vahingoittaa ympäristöä vähemmän kuin muut tuotteet, tuoteluokat, tuotemerkit tai elinkeinonharjoittajat taikka että sen vaikutus on ajan kuluessa parantunut.

Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2 artiklan uudessa p alakohdassa määritellään *yleinen ympäristöväättämä*, jolla tarkoitetaan mitä tahansa kestävyysmerkintään sisältyvätöntä, kirjallisessa tai suullisessa muodossa, myös audiovisuaalisissa viestintävälineissä esitettyä ympäristöväättämää, jota ei eritellä selvästi ja helposti havaittavasti samassa välineessä.

Kestävyysmerkinnällä (2 artiklan uusi q alakohta) tarkoitetaan puolestaan mitä tahansa vapaaehtoista julkista tai yksityistä luotettavuusmerkintää, laatumerkintää tai vastaavaa, jonka tarkoituksena on erottaa tuote, prosessi tai yritys muista ja edistää sen myyntiä viittaamalla sen ympäristöön tai yhteiskuntaan liittyviin ominaisuuksiin tai molempiin ja joka ei ole mikään unionin oikeuden tai kansallisen lainsäädännön nojalla vaadittu pakollinen merkintä.

Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2 artiklan uudessa r alakohdassa määritellyllä *sertifiointijärjestelmällä* tarkoitetaan kolmannen osapuolen varmennusjärjestelmää, jolla todistetaan, että tuote, prosessi tai yritys täyttää tietyt vaatimukset, joka mahdollistaa vastaavan kestävyysmerkinnän käytön ja jonka ehdot, mukaan lukien sen vaatimukset, ovat julkisesti saatavilla ja täyttävät seuraavat kriteerit. Järjestelmän tulee ensinnäkin olla avoin läpinäkyvin, oikeudenmukaisin ja syrjimättömin ehdoin kaikille elinkeinonharjoittajille, jotka ovat halukkaita ja kykeneviä noudattamaan järjestelmän vaatimuksia. Toiseksi järjestelmän omistaja laatii järjestelmän vaatimukset kuullen asiaankuuluvia asiantuntijoita ja sidosryhmiä. Kolmanneksi järjestelmässä vahvistetaan menettelyt sen varalta, että järjestelmän vaatimuksia ei noudateta, ja säädetään kestävyysmerkinnän peruuttamisesta tai käytön keskeyttämisestä elinkeinonharjoittajalta, jos elinkeinonharjoittaja ei noudata järjestelmän vaatimuksia. Neljänneksi sen valvontaan, että elinkeinonharjoittaja noudattaa järjestelmän vaatimuksia, sovelletaan objektiivista menettelyä, ja valvonnasta vastaa kolmas osapuoli, jonka pätevyys ja riippumattomuus sekä järjestelmän omistajasta että elinkeinonharjoittajasta perustuvat kansainvälisiin, unionin tai kansallisiin standardeihin ja menettelyihin.

Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2 artiklan uudessa s alakohdassa määritetään tunnustettu erinomainen ympäristösuojelullinen taso. *Tunnustetulla erinomaisella ympäristösuojelullisella tasolla* tarkoitetaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 66/2010 mukaista tai jäsenvaltioissa virallisesti tunnustettujen kansallisten tai alueellisten EN ISO 14024 -standardin mukaisten tyyppin I ympäristömerkkijärjestelmien mukaista ympäristösuojelullista tasoa tai muun sovellettavan unionin oikeuden mukaista parasta ympäristösuojelullista tasoa. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 66/2010 on EU-ympäristömerkistä annettu asetus.

Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2 artiklan uudessa alakohdassa määritellään edelleen kuluva osa. *Kuluvalla osalla* tarkoitetaan tavaran osaa, jota käytetään toistuvasti ja joka on vaihdettava tai jota on hankittava lisää, jotta tavara toimisi tarkoitettulla tavalla.

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivillä on muutettu sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 6 artiklaa, jossa säädetään harhaanjohtavista toimista kaupallisessa menettelyssä. Direktiivin 6 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetään niistä

tuotteen pääominaisuuksista, joita harhaanjohtavat tiedot voivat erityisesti koskea. Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivillä näihin tietoihin lisätään ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyvät ominaisuudet.

Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 6 artiklan 2 kohtaan on lisätty uusi d ja e alakohta. Uuden d alakohdan mukaan kaupallista menettelyä pidetään harhaanjohtavana, mikäli se asiayhteydessä, kun otetaan huomioon kaikki seikat ja olosuhteet, saa tai todennäköisesti saa keskivertokuluttajan tekemään kaupallisen ratkaisun, jota hän ei muuten olisi tehnyt, ja mikäli siihen liittyy tulevaa ympäristönsuojelullista tasoa koskevan ympäristöväittämän esittäminen ilman selkeitä, objektiivisia sekä julkisesti saatavilla ja todennettavissa olevia sitoumuksia, jotka esitetään yksityiskohtaisessa ja realistisessa täytäntöönpanosuunnitelmassa, joka sisältää mitattavissa olevia ja aikasidonnaisia tavoitteita ja muita sen täytäntöönpanon tueksi tarvittavia merkityksellisiä tekijöitä, kuten resurssien kohdentaminen, ja jonka todentaa säännöllisesti riippumaton ulkopuolinen asiantuntija, jonka havainnot asetetaan kuluttajien saataville.

Vastaavasti uuden e alakohdan mukaan harhaanjohtavana voidaan pitää sellaisten etujen mainostamista kuluttajille, joilla ei ole merkitystä ja jotka eivät johdu mistään tuotteen tai yrityksen ominaisuudesta.

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivillä on lisätty edelleen sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 7 artiklaan uusi 7 kohta harhaanjohtavasta mainitsematta jättämisestä kaupallisessa menettelyssä, joka koskee tietoja kulutushyödykkeiden vertailumenetelmistä vertailtaessa kulutushyödykkeiden ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyviä ominaisuuksia ja kiertotalousnäkökohtia. Kyseisen kohdan mukaan jos elinkeinonharjoittaja tarjoaa palvelua, joka vertailee tuotteita ja antaa kuluttajalle tietoa tuotteiden tai niiden toimittajien ympäristöön tai yhteiskuntaan liittyvistä ominaisuuksista tai kiertotalousnäkökohdista, kuten kestävyudestä, korjattavuudesta tai kierrätettävyydestä, olennaisina tietoina pidetään tietoja vertailumenetelmästä, vertailukohteena olevista tuotteista ja näiden tuotteiden toimittajista sekä käytettävistä toimenpiteistä tietojen pitämiseksi ajan tasalla.

Direktiivin I liitteeseen sellaisista kaupallisista menettelyistä, joita on pidettävä aina sopimattomana, on lisäksi lisätty uusia alakohtia. Sopimattomana olisi pidettävä ensinnäkin sellaisen kestävyysmerkinnän esittämistä, joka ei perustu sertifiointijärjestelmään tai jota viranomaiset eivät ole vahvistaneet (uusi 2 a alakohta). Sopimatonta olisi myös sellaisen yleisen ympäristöväittämän esittäminen, jonka osalta elinkeinonharjoittaja ei pysty osoittamaan tunnustettua erinomaista ympäristönsuojelullista tasoa, joka on merkityksellinen väittämän kannalta sekä ympäristöväittämän esittäminen koko tuotteesta tai elinkeinonharjoittajan koko yrityksestä, jos väittäjä koskee vain tuotteen tiettyä osaa tai elinkeinonharjoittajan yrityksen tiettyä toimintaa (uusi 4 a ja 4 b alakohta). Sopimatonta olisi edelleen esittää kasvihuonekaasupäästöjen kompensointiin perustuva väite siitä, että tuotteella on kasvihuonekaasupäästöjen osalta neutraali, tavanomaista vähäisempi tai myönteinen vaikutus ympäristöön (uusi 4 c alakohta). Direktiivin liitteeseen I lisätyn 10 a alakohdan mukaan kiellettyä olisi puolestaan sellaisten vaatimusten esittäminen elinkeinonharjoittajan tarjouksen ominaisena piirteenä, jotka on lailla asetettu kaikille kyseiseen tuoteluokkaan kuuluville tuotteille unionin markkinoilla.

Edelleen sopimatonta olisi tiedon pidättäminen kuluttajalta siitä, että ohjelmistopäivitys vaikuttaa kielteisesti digitaalisia elementtejä sisältävien tavaroiden toimintaan tai digitaalisen sisällön tai digitaalisten palvelujen käyttöön (uusi 23 d alakohta) sekä ohjelmistopäivityksen

esittäminen välttämättömänä, jos se ainoastaan parantaa toiminnallisia ominaisuuksia (uusi 23 e alakohta).

Sopimattomana pidettäisiin kaikkea kaupallista viestintää tavarasta, joka sisältää sen kestävyysrajoittamiseksi käyttöön otetun ominaisuuden, jos tieto ominaisuudesta ja sen vaikutuksista tavarankäytön kestävyysrajoitusten on elinkeinonharjoittajan saatavilla (uusi 23 f alakohta). Sopimattomana olisi esittää perätön väite, jonka mukaan tavaralla on tavanomaisissa käyttöolosuhteissa tietty kestävyys käyttöajan tai -asteen osalta (uusi 23 g alakohta) sekä tavarankäytön kestävyysrajoitusten korjauskelpoisena, vaikka se ei ole korjattavissa (uusi 23 h alakohta). Edelleen kiellettyä olisi kannustaa kuluttajaa korvaamaan tavarankäytön osat tai hankkimaan niitä lisää aikaisemmin kuin teknisistä syistä on välttämätöntä (uusi 23 i alakohta) sekä tiedon pidättäminen siitä, että tavarankäytön kestävyysrajoitukset heikkenevät, kun käytetään kuluosia, varaosia tai tarvikkeita, joita alkuperäinen tuottaja ei ole toimittanut, tai perätön väite, että tällaista heikkenemistä tapahtuisi (uusi 23 j alakohta).

2.1.3 Kuluttajaoikeusdirektiivi

Kuluttajaoikeusdirektiivin 2 artiklaan on vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivillä lisätty uusia määritelmiä. Artiklaan on lisätty ensinnäkin *kaupallisen kestävyystakuun* määritelmä (14 a alakohta), jolla tarkoitetaan tavarankauppadirektiivin 17 artiklassa tarkoitettua tuottajan kaupallista kestävyystakuuta, jonka mukaan tuottaja on vastuussa suoraan kuluttajalle tavarankäytön kestävyysrajoitusten tai vaihtamisesta koko kaupallisen kestävyystakuun voimassaoloajan direktiivin (EU) 2019/771 14 artiklan mukaisesti, jos tavarat eivät säilytä kestävyystään. Artiklaan on lisätty myös *kestävyyden ja tuottajan* määritelmät (14 b ja 14 c alakohta). Määritelmät vastaavat tavarankauppadirektiiviin sisältyviä määritelmiä.

Artiklaan on lisätty edelleen korjattavuuspistemäärän sekä ohjelmistopäivityksen määritelmät. *Korjattavuuspistemäärällä* tarkoitetaan pistemäärää, joka ilmaisee tavarankäytön kestävyysrajoitusten ja joka perustuu unionin tasolla vahvistettuihin yhdenmukaistettuihin vaatimuksiin (14 d alakohta). *Ohjelmistopäivityksellä* tarkoitetaan maksutonta päivitystä, myös turvapäivitystä, joka on tarpeen digitaalisia elementtejä, digitaalista sisältöä ja digitaalisia palveluja sisältävien tavaroiden säilyttämiseksi sopimuksenmukaisina direktiivien (EU) 2019/770 ja (EU) 2019/771 mukaisesti (14 e alakohta).

Kuluttajaoikeusdirektiivin 5 artiklan 1 kohdassa säädetään muussa kuin koti- ja etämyynnissä annettavista ennakkotiedoista. Kyseisen kohdan e alakohta on muutettu siten, että kuluttajaa on muistutettava tavaroiden lakisääteisen virhevastuun olemassaolosta ja sen pääkohdista, mukaan lukien direktiivissä (EU) 2019/771 säädetty kahden vuoden vähimmäisaika, helposti havaittavasti käyttäen kuluttajaoikeusdirektiivin 22 a artiklassa tarkoitettua yhdenmukaistettua ilmoitusta. Samaan kohtaan on lisätty uusi e a, e b, e c ja e d alakohta.

Uuden e a alakohdan mukaan jos tuottaja tarjoaa kuluttajalle ilman lisäkustannuksia koko tavarankäytön kattavan ja yli kahden vuoden pituisen kaupallisen kestävyystakuun ja asettaa kyseiset tiedot elinkeinonharjoittajan saataville, kuluttajalle on annettava tieto siitä, että kyseisellä tavaralla on tällainen takuu, sen kesto ja muistutus lakisääteisen virhevastuun olemassaolosta, helposti havaittavasti käyttäen direktiivin 22 a artiklassa tarkoitettua yhdenmukaistettua merkintää.

E b alakohdan mukaan kuluttajaa on muistutettava digitaalisen sisällön ja digitaalisten palvelujen lakisääteisen virhevastuun olemassaolosta, ja e c alakohdan mukaan kuluttajalle on annettava tapauksen mukaan maininta kaupanteon jälkeisten palvelujen ja kaupallisten takuiden olemassaolosta ja ehdoista. Edelleen e d alakohdan mukaan kuuluttajalle on annettava

digitaalisia elementtejä sisältävien tavaroiden, digitaalisen sisällön ja digitaalisten palvelujen osalta joko ajanjaksona tai päivämääränä ilmaistu tieto vähimmäisajasta, jona tuottaja tai palveluntarjoaja toimittaa ohjelmistopäivityksiä, jos tuottaja tai palveluntarjoaja asettaa tiedot elinkeinonharjoittajan saataville.

Kuluttajaoikeusdirektiivin 5 artiklan 1 kohtaan on lisätty edelleen uusi i ja j alakohta. I alakohdan mukaan kuluttajalle on annettava tapauksen mukaan tieto korjattavuuspistemäärästä ja j alakohdan mukaan, jos i alakohtaa ei voida soveltaa ja jos tuottaja asettaa tiedot elinkeinonharjoittajan saataville, kuluttajalle on annettava tiedot sellaisten varaosien saatavuudesta, arvioiduista kustannuksista ja tilausmenettelystä, jotka ovat tarpeen tavaroiden säilyttämiseksi sopimuksenmukaisina, korjaus- ja huolto-ohjeiden saatavuudesta sekä korjaamiseen liittyvistä rajoituksista.

Kuluttajaoikeusdirektiivin 6 artiklassa säädetään koti- ja etämyynissä annettavista ennakkotiedoista. Kyseisen artiklan 1 kohdan g alakohtaan on lisätty tieto ympäristöystävällisistä toimitusvaihtoehdoista, jos niitä on saatavilla. Kohdan l alakohtaa on muutettu siten, että kuluttajaa on muistutettava tavaroiden lakisääteisen virhevastuun olemassaolosta ja sen pääkohdista, mukaan lukien tavarankauppadirektiivissä (EU) 2019/771 säädetty kahden vuoden vähimmäisaika, helposti havaittavasti käyttäen kuluttajaoikeusdirektiivin 22 a artiklassa tarkoitettua yhdenmukaistettua ilmoitusta.

Kohtaan on lisätty uudet l a, l b ja l c alakohdat. Uuden l a alakohdan mukaan jos tuottaja tarjoaa kuluttajalle ilman lisäkustannuksia koko tavarankattavan ja yli kahden vuoden pituisen kaupallisen kestävyystakuun ja asettaa kyseiset tiedot elinkeinonharjoittajan saataville, kuluttajalle on annettava tieto siitä, että kyseisellä tavaralla on tällainen takuu, sen kesto ja muistutus lakisääteisen virhevastuun olemassaolosta, helposti havaittavasti käyttäen kuluttajaoikeusdirektiivin 22 a artiklassa tarkoitettua yhdenmukaistettua merkintää. Edelleen l b alakohdan mukaan kuluttajaa on muistutettava digitaalisen sisällön ja digitaalisten palvelujen lakisääteisen virhevastuun olemassaolosta, ja l c alakohdan mukaan digitaalisia elementtejä sisältävien tavaroiden, digitaalisen sisällön ja digitaalisten palvelujen osalta kuluttajalle on annettava tieto joko ajanjaksona tai päivämääränä ilmaistusta vähimmäisajasta, jona tuottaja tai palveluntarjoaja toimittaa ohjelmistopäivityksiä, jos tuottaja tai palveluntarjoaja asettaa tiedot elinkeinonharjoittajan saataville.

Artiklan 1 kohtaan on lisätty edelleen uusi u ja v alakohta. U alakohdan mukaan kuluttajalle on annettava tapauksen mukaan tieto korjattavuuspistemäärästä ja v alakohdan mukaan, jos u alakohtaa ei voida soveltaa ja jos tuottaja asettaa tiedot elinkeinonharjoittajan saataville, kuluttajalle on annettava tiedot sellaisten varaosien saatavuudesta, arvioiduista kustannuksista ja tilausmenettelystä, jotka ovat tarpeen tavaroiden säilyttämiseksi sopimuksenmukaisina, korjaus- ja huolto-ohjeiden saatavuudesta sekä korjaamiseen liittyvistä rajoituksista. Alakohdat vastaavat 5 artiklaan lisättyjä alakohtia.

Kuluttajaoikeusdirektiivin 8 artiklan 2 kohtaa on muutettu siten, että elinkeinonharjoittajan on ilmoitettava kuluttajalle myös 6 artiklan 1 kohdan l a kohdan mukaiset tiedot, jos sähköisessä muodossa tehtävässä etäsopimuksessa kuluttajalle asetetaan maksuvelvollisuus.

Kuluttajaoikeusdirektiiviin lisätyssä 22 a artiklassa säädetään yhdenmukaistetusta ilmoituksesta ja yhdenmukaistetusta merkinnästä. Artiklan 1 kohdan mukaan annettaessa tietoja kuluttajaoikeusdirektiivin 5 artiklan 1 kohdan e alakohdan ja 6 artiklan 1 kohdan l alakohdan nojalla on käytettävä yhdenmukaistettua ilmoitusta ja annettaessa tietoja 5 artiklan 1 kohdan e a alakohdan ja 6 artiklan 1 kohdan l a alakohdan nojalla on käytettävä yhdenmukaistettua merkintää. Artiklan 3 kohdan mukaan yhdenmukaistetun ilmoituksen on sisällettävä

lakisääteisen virhevastuun pääkohdat, mukaan lukien tavarankauppadirektiivissä säädetty kahden vuoden vähimmäiskesto ja yleinen viittaus mahdollisuuteen, että lakisääteisen virhevastuun kesto on kansallisen lainsäädännön nojalla tätä pidempi.

Euroopan komissio määrittää viimeistään 27.9.2025 yhdenmukaistetun ilmoituksen sekä merkinnän ulkoasun ja sisällön (artiklan 2 ja 4 kohta). Yhdenmukaistetun ilmoituksen ja yhdenmukaistetun merkinnän on oltava kuluttajien kannalta helposti tunnistettavissa ja ymmärrettävissä sekä elinkeinonharjoittajien kannalta helposti käytettävissä ja jäljennettävissä (5 kohta).

Direktiiviin on edelleen lisätty uusi 27 a artikla, jossa säädetään yhdenmukaistettuun ilmoitukseen ja merkintään liittyvästä komissiota avustavasta komiteasta.

2.2 Tavaroiden korjaamisdirektiivi

2.2.1 Direktiivin tavoitteet

Tavaroiden korjaamisdirektiivin tavoitteena on parantaa sisämarkkinoiden toimintaa ja säätää kuluttajansuojan korkeasta tasosta sekä kiertotalouden lisäämisestä. Direktiivillä pyritään parantamaan sisämarkkinoiden toimintaa ja edistämään samalla kestävämpää kulutusta. Direktiivillä muutetaan myös tavarankauppadirektiiviä.

Direktiivi tulee panna täytäntöön viimeistään 31.7.2026, ja sen täytäntöön panemiseksi annettavia säännöksiä on alettava soveltaa samasta päivästä lukien.

2.2.2 Tavaroiden korjaamista koskevat säännökset

Kohde, soveltamisala ja määritelmät

Direktiivissä asetetaan tavaroiden valmistajille korjausvelvollisuus, joka tulee suorittaa joko maksutta tai kohtuulliseen hintaan. Korjausvelvollisuutta sovelletaan ainoastaan tavaroihin, joiden korjattavuutta koskevat vaatimukset vahvistetaan direktiivin liitteessä II luetelluissa unionin säädöksissä kyseisissä säädöksissä tarkoitetussa laajuudessa.

Tavaroiden korjaamisdirektiivin 1 artiklan 2 kohdan mukaan direktiiviä sovelletaan kuluttajien ostamien tavaroiden korjaamiseen siinä tapauksessa, että tavarassa on virhe, joka tapahtuu tai ilmenee tavarankauppadirektiivin (EU) 2019/771 10 artiklan mukaisen myyjän vastuun ulkopuolella.

Tavaroiden korjaamisdirektiivin 2 artikla sisältää määritelmät. Artiklassa määritellään esimerkiksi korjaaja, valmistaja, valtuutettu edustaja, tuoja, jakelija ja kunnostaminen. *Korjaajalla* tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka elinkeino- tai ammattitoimintaansa liittyen tarjoaa korjauspalveluja, mukaan lukien valmistajat ja myyjät, jotka tarjoavat korjauspalveluja, sekä korjauspalvelujen tarjoajat riippumatta siitä, ovatko ne riippumattomia vai sidoksissa tällaisiin valmistajiin tai myyjiin (2 kohta). *Valmistajan, valtuutetun edustajan, jakelijan ja kunnostamisen* osalta viitataan kestävien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista, direktiivin (EU) 2020/1828 ja asetuksen (EU) 2023/1542 muuttamisesta sekä direktiivin 2009/125/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1781 (jäljempänä *ekosuunnitteluasetus*) mukaisiin määritelmiin.

Direktiivi on täysharmonisointidirektiivi, eli jäsenvaltiot eivät saa kansallisessa lainsäädännössään pitää voimassa tai ottaa käyttöön direktiivissä vahvistetuista säännöksistä poikkeavia säännöksiä eivätkä myöskään tiukempia tai sallivampia säännöksiä (3 artikla).

Eurooppalainen korjaustietolomake

Tavaroiden korjaamisdirektiivin 4 artiklassa säädetään eurooppalaisesta korjaustietolomakkeesta, joka on direktiivin liitteessä I. Korjaajat voivat toimittaa kuluttajalle liitteessä I olevan eurooppalaisen korjaustietolomakkeen. Eurooppalainen korjaustietolomake on toimitettava pysyvällä välineellä kohtuullisen ajan kuluessa pyynnön esittämisestä ja ennen kuin korjauspalvelujen tarjoamista koskeva sopimus sitoo kuluttajaa. Eurooppalainen korjaustietolomake on toimitettava maksutta. Jos virheen luonteen ja korjaustyyppin tunnistamiseksi sekä korjauksen hinnan arvioimiseksi tarvitaan vianmäärittäyspalvelua, joka toteutetaan joko fyysisesti tai etäyhteydellä tapahtuvana tutkimisena, korjaaja voi pyytää kuluttajaa maksamaan tästä palvelusta aiheutuvat välttämättömät kustannukset. (Artiklan 1–3 kohta)

Korjaustietolomakkeen on sisällettävä tietyt tiedot, kuten korjaajan henkilöllisyys ja yhteystiedot, tiedot korjattavasta tavarasta ja virheen luonteesta, korjauksen hinta tai hinnan määräytymistapa sekä korjaamiseen käytettävä aika (4 kohta).

Korjaaja ei saa muuttaa eurooppalaisessa korjaustietolomakkeessa määriteltyjä korjausehtoja 30 kalenteripäivän ajan päivästä, jona kyseinen lomake toimitettiin kuluttajalle. Korjaaja ja kuluttaja voivat sopia eurooppalaisen korjaustietolomakkeen pidemmästä voimassaoloajasta. Jos kuluttaja hyväksyy eurooppalaisessa korjaustietolomakkeessa esitetyt ehdot sen voimassaoloaikana, korjaaja on velvollinen suorittamaan korjauspalvelun kyseisillä ehdoilla. (5 kohta)

Jos korjaaja on toimittanut kuluttajalle täydellisen ja paikkansa pitävän eurooppalaisen korjaustietolomakkeen, sen katsotaan täyttäneen tietyt tiedonantovaatimukset. Korjaustietolomakkeen toimittamisen katsotaan täyttävän kuluttajaoikeusdirektiivissä säädetyt korjauspalvelun pääominaisuuksia, korjaajan henkilöllisyys- ja yhteystietoja, hintaa, korjauspalvelujen suorittamisjärjestystä sekä suorittamisen määräaikaa koskevat tiedonantovaatimukset. (6 kohta)

Korjausvelvollisuus

Direktiivin 5 artiklassa säädetään korjausvelvollisuudesta. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että valmistajan on korjattava kuluttajan pyynnöstä tavarat, joiden korjattavuutta koskevista vaatimuksista säädetään direktiivin liitteessä II luetelluissa unionin säädöksissä, kyseisissä säädöksissä tarkoitettussa laajuudessa. Valmistaja ei ole velvollinen korjaamaan tällaisia tavaroita, jos korjaaminen on mahdotonta. Valmistaja voi korjausvelvollisuutensa täyttääkseen teettää korjaamisen alihankintana. (1 kohta)

Direktiivin mukaan korjaus on suoritettava maksutta tai kohtuulliseen hintaan. Korjaus on suoritettava kohtuullisen ajanjakson kuluessa alkaen siitä hetkestä, jona tavara on fyysisesti valmistajan hallussa, tämä on vastaanottanut tavarat tai saanut kuluttajalta pääsyn tavarahan. Valmistaja voi lainata kuluttajalle korvaavan tavarat maksutta tai kohtuullista maksua vastaan korjauksen ajaksi. Jos korjaaminen on mahdotonta, valmistaja voi tarjota kuluttajalle toisen, kunnostetun tavarat. (2 kohta)

Valmistajat eivät saa kieltäytyä korjaamasta liitteessä II lueteltujen unionin säädösten soveltamisalaan kuuluvia tavaroita pelkästään sillä perusteella, että aiemman korjauksen ovat suorittaneet toiset korjaajat tai muut henkilöt (7 kohta). Kuluttajat voivat pyytää korjausta valitsemaltaan korjaajalta (8 kohta).

Edelleen 5 artiklan mukaan jos korjausvelvollinen valmistaja on sijoittautunut unionin ulkopuolelle, sen unionissa olevan valtuutetun edustajan on täytettävä valmistajan velvollisuus. Jos valmistajalla ei ole valtuutettua edustajaa unionissa, asianomaisen tavaran tuojan on täytettävä valmistajan velvollisuus. Jos tuojaa ei ole, asianomaisen tavaran jakelijan on täytettävä valmistajan velvollisuus. Valtuutettu edustaja, tuoja tai jakelija voi korjausvelvollisuutensa täyttääkseen teettää korjaamisen alihankintana. (3 kohta)

Artiklan 4 kohdan mukaan valmistajien, jotka asettavat varaosia ja työkaluja saataville liitteessä II lueteltujen unionin säädösten soveltamisalaan kuuluvia tavaroita varten, on tarjottava näitä varaosia ja työkaluja kohtuulliseen hintaan, joka ei estä korjaamista.

Valmistajien tai tapauksen mukaan valtuutettujen edustajien, tuojien tai jakelijoiden, joilla on artiklan mukainen korjausvelvollisuus, on varmistettava, että kuluttajat voivat vapaasti käytettävissä olevan verkkosivuston kautta saada tietoja liitteessä II lueteltujen unionin säädösten soveltamisalaan kuuluvien tavaroiden tyypillisestä korjaamisesta veloitetavista ohjehinnoista (5 kohta).

Artiklan 6 kohdan mukaan valmistajat eivät saa käyttää sopimuslausekkeita, laitteistoja tai ohjelmistotekniikoita, jotka estävät liitteessä II lueteltujen unionin säädösten soveltamisalaan kuuluvien tavaroiden korjaamisen, paitsi jos se on perusteltua oikeutetuilla ja objektiivisilla tekijöillä, mukaan lukien unionin oikeuden ja kansallisen lainsäädännön mukainen teollis- ja tekijänoikeuksien suojelu. Valmistajat eivät saa etenkin estää riippumattomia korjaajia käyttämästä alkuperäisiä tai käytettyjä varaosia, yhteensopivia varaosia ja 3D-tulostuksesta peräisin olevia varaosia, jos kyseiset varaosat ovat unionin oikeuden tai kansallisen lainsäädännön vaatimusten, kuten tuoteturvallisuusvaatimusten tai teollis- ja tekijänoikeuksien, mukaisia. Tämä kohta ei rajoita liitteessä II lueteltujen unionin säädösten erityisvaatimusten eikä teollis- ja tekijänoikeuksien suojaamista koskevan unionin oikeuden ja kansallisen lainsäädännön soveltamista.

Direktiivin 6 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että valmistaja tai tapauksen mukaan valtuutettu edustaja, tuoja tai jakelija asettaa saataville maksutta vähintään 5 artiklan mukaisen korjausvelvollisuutensa koko keston ajan korjauspalvelujaan koskevat tiedot helposti saatavilla olevalla, selkeällä ja ymmärrettävällä tavalla.

Korjaamista koskeva eurooppalainen verkkoalusta ja kansallinen yhteyspiste

Tavaroiden korjaamisdirektiivin 7 artiklassa säädetään korjaamista koskevan eurooppalaisen verkkoalustan perustamisesta. Verkkoalustan tarkoituksena on auttaa kuluttajia löytämään ostamiensa tavaroiden korjaajia. Korjaajille rekisteröityminen verkkoalustalle on vapaaehtoista. Komission tehtävänä on perustaa korjaamista koskeva eurooppalainen verkkoalusta. Komissio kehittää 31.7.2027 mennessä yhteisen eurooppalaisen verkkorajapinnan verkkoalustaa varten ja huolehtii tämän jälkeen verkkorajapinnan teknisestä ylläpidosta. (Artiklan 1–2 kohta)

Jäsenvaltioiden on käytettävä yhteistä verkkorajapintaa kansallisissa osioissaan. Jäsenvaltiot, joilla on vähintään yksi julkinen tai yksityinen kansallinen verkkoalusta, joka kattaa niiden koko alueen ja joka muun muassa sisältää direktiivin 7 artiklan 6 kohdan edellyttämät hakutoiminnot, eivät kuitenkaan ole velvollisia perustamaan eurooppalaista verkkoalustaa koskevaa kansallista

osiota. Sen sijaan eurooppalaiseen verkkoalustaan on sisällyttävä linkit tällaisiin kansallisiin verkkoalustoihin. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden kansalliset verkkoalustat ovat toiminnassa viimeistään 31.7.2027. Jäsenvaltiot voivat laajentaa eurooppalaista verkkoalustaa koskevan kansallisen osionsa tai tapauksen mukaan kansallisen verkkoalustansa soveltamisalaa siten, että se kattaa korjaajien lisäksi myös kunnostettujen tavaroiden myyjät, viallisia tavaroita kunnostamista varten ostavat toimijat tai yhteisölähtöiset korjausaloitteet. (3–4 kohta)

Eurooppalaisessa verkkoalustassa olevien kansallisten osioiden ja kansallisten verkkoalustojen käytön on oltava kuluttajille maksutonta. Rekisteröinnin on oltava vapaaehtoista korjaajille ja tapauksen mukaan kunnostettujen tavaroiden myyjille, viallisia tavaroita kunnostamista varten ostaville toimijoille ja yhteisölähtöisille korjausaloitteille. (5 kohta)

Artiklan 6 kohdassa säädetään verkkoalustalle ja kansallisille osioille asetetuista vaatimuksista. Verkkoalustalla on muun muassa oltava erilaisia hakutoimintoja. Kuluttajan on voitava myös pyytää korjaustietolomaketta verkkosivuston kautta.

Jäsenvaltioiden ja komission on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet tiedottaakseen kuluttajille, asiaankuuluville talouden toimijoille ja myyjille eurooppalaisen verkkoalustan saatavuudesta (8 kohta).

Direktiivin 8 artiklassa säädetään asiantuntijaryhmästä. Artiklan mukaan komissio perustaa asiantuntijaryhmän, joka koostuu kaikkien jäsenvaltioiden edustajista ja jonka puheenjohtajana toimii komission edustaja. Asiantuntijaryhmän tehtävänä on neuvoa komissiota eurooppalaisen verkkoalustan ja sen kansallisten osioiden suunnittelussa ja toiminnassa.

Direktiivin 9 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on nimettävä kansalliset yhteyspisteet, jotka vastaavat niiden kansallisten osioiden hallinnoinnista. Jäsenvaltioiden on viimeistään 31.7.2026 ilmoitettava komissiolle kansallinen yhteyspisteensä. Kansallisen yhteyspisteen tehtävänä on direktiivin 9 artiklan 4 kohdan mukaan pääsyn tarjoaminen kansalliseen osioon rekisteröintiä varten korjaajille ja muille direktiivin mahdollistamille kansallisen valinnan mukaan rekisteröitäville tahoille sekä sen varmistaminen, että kansallisesti asetettuja rekisteröitymisen ehtoja noudatetaan. Lisäksi kansallisen yhteyspisteen tulee avustaa komissiota kansallisen osion toiminnassa.

Muut säännökset

Direktiivin 12 artiklassa säädetään kuluttajille tiedottamisesta. Artiklan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kuluttajien saatavilla on tietoa direktiivin mukaisista kuluttajan oikeuksista sekä keinoista kyseisten oikeuksien täytäntöönpanemiseksi, mukaan lukien asetuksella (EU) 2018/1724 perustettuun yhteiseen digitaaliseen palveluväylään yhdistettyjen kansallisten verkkosivustojen kautta.

Direktiivin 13 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava vähintään yksi toimenpide, jolla edistetään korjaamista. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle viimeistään 31.7.2029 yksi tai useampi toteutettu toimenpide. Komissio asettaa tiedot jäsenvaltioiden ilmoittamista toimenpiteistä julkisesti saataville.

Direktiivin 15 artiklassa säädetään seuraamuksista. Artiklan mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä 4, 5 ja 6 artiklan nojalla annettujen kansallisten säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet niiden täytäntöönpanon varmistamiseksi. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.

2.2.3 Tavarankauppadirektiivin muuttaminen

Tavaroiden korjaamisdirektiivin 16 artiklassa säädetään tavarankauppadirektiiviä koskevista muutoksista. Tavarankauppadirektiivin 7 artiklassa säädetään tavarankorjauksen sopimuksen mukaisuutta koskevista objektiivisista vaatimuksista. Artiklan 1 kohdan d alakohtaan on lisätty kuluttajalle annettaviin tietoihin tieto tavarankorjattavuudesta.

Tavarankauppadirektiivin 10 artikla sisältää myyjän vastuuta koskevat säännökset. Myyjä on pääsäännön mukaan vastuussa kuluttajalle virheistä, jotka ovat olemassa tavarankorjauksen toimitusajankohtana ja ilmenevät kahden vuoden kuluessa tästä ajankohdasta (10 artiklan 1 kohta). Artiklaan on lisätty tavaroiden korjaamisdirektiivillä uusi 2 a kohta, jonka mukaan jos tavara korjataan direktiivin 13 artiklan 2 kohdan mukaisesti oikeussuojakeinona tavarankorjauksen saattamiseksi sopimuksen mukaisesti, myyjän vastuuajaa pidennetään kerran 12 kuukaudella. Artiklan 3 kohtaan on lisätty viittaus uuteen 2 a kohtaan. Uuden 3 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat pitää voimassa tai ottaa käyttöön määräaikoja, jotka ovat pidempiä kuin 1, 2 ja 2 a kohdassa tarkoitettut määräajat.

Tavarankauppadirektiivin 10 artiklaan on edelleen lisätty uusi 5 a kohta. Kyseisen kohdan mukaan jäsenvaltiot, jotka artiklan 3 tai 5 kohdan mukaisesti eivät aseta myyjän vastuuta koskevia kiinteitä määräaikoja tai asettavat ainoastaan oikeussuojakeinojen vanhentumisaikaa, voivat poiketa 2 a kohdasta edellyttäen, että ne varmistavat, että myyjän vastuu tai oikeussuojakeinojen vanhentumisaika korjaamistilanteessa on vähintään kolme vuotta.

Tavarankauppadirektiivin 13 artikla sisältää säännökset oikeussuojakeinoista tavarassa olevan virheen korjaamiseksi. Artiklaan on lisätty uusi 2 a kohta, jonka mukaan ennen kuin myyjä toteuttaa oikeussuojakeinon tavarankorjauksen saattamiseksi sopimuksen mukaisesti, myyjän on ilmoitettava kuluttajalle kuluttajan oikeudesta valita korjauksen ja vaihtamisen välillä sekä 10 artiklan 2 a kohdassa säädetyn vastuuajan mahdollisesta pidentämisestä.

Tavarankauppadirektiivin 14 artiklassa säädetään tavarankorjauksesta tai vaihtamisesta. Artiklan 1 kohtaan on lisätty uusi alakohta, jonka mukaan korjauksen aikana, riippuen asiaankuuluvan tuoteryhmän erityispiirteistä ja erityisesti siitä, että kuluttajalla on oltava tällainen tavara pysyvästi saatavilla, myyjä voi antaa kuluttajalle maksutta lainaksi korvaavan tavarankorjauksen, myös kunnostetun tavarankorjauksen (englanniksi: *a refurbished good*). Myyjä voi kuluttajan nimenomaisesti pyynnöstä toimittaa kunnostetun tavarankorjauksen täyttääkseen velvollisuutensa vaihtaa tavaraa.

2.2.4 Edustajakannedirektiivin ja yhteistyöasetuksen muuttaminen

Tavaroiden korjaamisdirektiivillä muutetaan lisäksi kuluttajien yhteisten etujen suojaamiseksi nostettavista edustajakanteista ja direktiivin 2009/22/EY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä (EU) 2020/1828 (jäljempänä *edustajakannedirektiivi*) ja kuluttajansuojalainsäädännön täytäntöönpanosta vastaavien kansallisten viranomaisten yhteistyöstä ja asetuksen (EY) N:o 2006/2004 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2017/2394 (jäljempänä *yhteistyöasetus*). Edustajakannedirektiivin sekä yhteistyöasetuksen soveltamisalaan lisätään tavaroiden korjaamisdirektiivi.

3 Nykytila ja sen arviointi

3.1 Nykytila

3.1.1 Markkinointia koskeva sääntely, ohjeet ja ratkaisukäytäntö

Markkinointi ja yleiset tiedonantovelvollisuudet kuluttajansuojalain 2 luvussa

Kuluttajansuojalain 2 luvussa säädetään yleisesti kulutushyödykkeiden markkinoinnista. Lain 2 luvun 1 §:n mukaan markkinointi ei saa olla hyvän tavan vastaista eikä siinä saa käyttää kuluttajien kannalta sopimatonta menettelyä.

Kuluttajansuojalain 2 luvun 3 §:n mukaan menettelyä pidetään sopimattomana, jos se on elinkeinotoiminnassa yleisesti hyväksyttävän asianmukaisen menettelytavan vastainen ja omiaan selvästi heikentämään kuluttajan kykyä tehdä perusteltu ostopäätös tai kulutushyödykkeeseen liittyvä muu päätös ja johtamaan siihen, että kuluttaja tekee päätöksen, jota hän ei ilman menettelyä olisi tehnyt. Sopimattomina pidetään erityisesti menettelyjä, jotka ovat kuluttajansuojalain 2 luvun 4–14 §:n vastaisia.

Kuluttajansuojalain 2 luvun 6 §:ssä kielletään antamasta markkinoinnissa tai asiakassuhteessa totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja, jos tiedot ovat omiaan johtamaan siihen, että kuluttaja tekee sellaisen ostopäätöksen tai muun sellaisen kulutushyödykkeeseen liittyvän päätöksen, jota hän ei ilman annettuja tietoja olisi tehnyt. Pykälän 2 momentti sisältää esimerkkiluettelon niistä seikoista, joita totuudenvastaiset tai harhaanjohtavat tiedot voivat koskea. Momentti perustuu sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 6 artiklan 1 kohdan a–g alakohtaan sekä osittain 2 kohdan b alakohtaan. Lisäksi luetteloon on lisätty eräitä seikkoja, joita sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevassa direktiivissä ei nimenomaisesti mainita, mutta joista käytännössä on annettu totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja. Koska luettelossa on kysymys esimerkeistä, muunkinlaiset kuin momentissa mainitut tiedot voivat olla totuudenvastaisia ja harhaanjohtavia. Pykälän 2 momentin 2 kohdan mukaan totuudenvastaiset tai harhaanjohtavat tiedot voivat koskea esimerkiksi kulutushyödykkeen käytön vaikutuksia.

Kuluttajansuojalain esitöissä on todettu, että kuluttajansuojalain 2 luvun 6 §:n 2 momentin kohdassa 2 tarkoitetut hyödykkeen käytön vaikutukset kattavat myös vaikutukset ympäristöön. Esitöissä on lisäksi todettu, että vaikka annettu tieto olisi sinänsä oikea, sen antaminen on kiellettyä, jos muodostuva kokonaiskuva on harhaanjohtava. (HE 32/2008 vp, s. 24)

Kuluttajansuojalain 2 luvun 7 §:n mukaan on kiellettyä olla antamatta kuluttajalle markkinoinnissa ja asiakassuhteessa asiayhteys huomioon ottaen olennaisia tietoja. Lain 2 luvun 7 §:n 1 momentin mukaan markkinoinnissa ei saa jättää antamatta sellaisia asiayhteys huomioon ottaen olennaisia tietoja, jotka kuluttaja tarvitsee ostopäätöksen tai muun kulutushyödykkeeseen liittyvän päätöksen tekemiseksi ja joiden puuttuminen on omiaan johtamaan siihen, että kuluttaja tekee päätöksen, jota hän ei olisi riittävin tiedoin tehnyt. Edelleen 2 momentin mukaan arvioitaessa tietojen riittävyyttä otetaan huomioon tietojen selkeys, ymmärrettävyys ja oikea-aikaisuus, käytettyyn viestimeen liittyvät rajoitteet sekä elinkeinonharjoittajan muut toimenpiteet olennaisten tietojen antamiseksi kuluttajille.

Kuluttajansuojalain 2 luvun 6 ja 7 § perustuvat pitkälti sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin säännöksiin. Kuluttajansuojalain harhaanjohtavaa markkinointia koskevia yleislausekkeita sovelletaan myös markkinoinnissa ja asiakassuhteessa esitettäviin tietoihin

kulutushyödykkeiden ympäristöominaisuuksista ja yhteiskunnallisista ominaisuuksista. Erityisesti ympäristömarkkinointiin liittyvää erityissäätelyä Suomessa ei ole.

Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liite I on pantu täytäntöön valtioneuvoston asetuksella kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa (601/2008). Mainitussa asetuksessa, jolla täydennetään kuluttajansuojalain 2 lukua, säädetään niistä menettelyistä, joita pidetään kaikissa tapauksissa harhaanjohtavina tai aggressiivisina ja siten kuluttajansuojalain 2 luvun 1 §:ssä tarkoitetulla tavalla sopimattomina. Asetuksessa mainitut menettelyt ovat aina kiellettyjä ilman erityistä kokonaisarviointia.

Kuluttajansuojalain 2 luvun 8 §:ssä säädetään tiedonantovelvollisuudesta tarjottaessa yksilöityä kulutushyödykettä. Pykälässä säädetään niistä tiedoista, jotka ainakin on käytävä ilmi tarjottaessa yksilöityä kulutushyödykettä kuluttajalle. Pykälän mukaiset tiedonantovelvoitteet koskevat sellaista markkinointia, jossa kuluttajalle tarjotaan yksilöityä kulutushyödykettä tiettyyn hintaan. Säännöksen mukaan silloin, kun tarjotaan yksilöityä kulutushyödykettä tiettyyn hintaan, markkinoinnista on käytävä ilmi tietyt perustiedot. Markkinoinnista on muun muassa käytävä ilmi maksua, toimitusta, sopimuksen täyttämistä ja asiakasvalituksia koskevat käytännöt, jos ne poikkeavat siitä, mitä kuluttajilla on yleensä aiheutta olettaa (pykälän 5 kohta). Jos elinkeinonharjoittajan käytännöt näissä kysymyksissä vastaavat asianmukaisia, tyypillisiä käytäntöjä hänen toimialallaan, ei niistä ole mainittava markkinoinnissa. Jos käytäntö taas poikkeaa toimialalla vallitsevasta tyypillisestä käytännöstä, eikä elinkeinonharjoittaja tällaisessa tilanteessa ilmoita markkinoinnissaan esimerkiksi sen asiakasvalituksia koskevasta käytännöstä, menettely voi olla kuluttajansuojalain 2 luvun 6 §:n 2 momentin 5 kohdan nojalla harhaanjohtavien tietojen antamista. Elinkeinonharjoittajalla voi olla velvollisuus 7 §:n mukaan antaa kuluttajalle myös muita olennaisia tietoja.

Mainitun luvun 8 a §:ssä säädetään elinkeinonharjoittajan tiedonantovelvollisuudesta ennen kulutushyödykesopimuksen tekemistä. Pykälää sovelletaan muussa kuin koti- ja etämyynnisissä, eli soveltamisalaa kuuluvat ennen muuta perinteiset myyjän liiketiloissa tehtävät sopimukset, jollei 2 momentin soveltamisalarajauksista muuta johdu. Pykälällä täydennetään muualla laissa säädettyjä tiedonantovelvoitteita, ja sen tarkoituksena on varmistaa, että kuluttaja saa vähintään pykälässä mainitut tiedot ennen sopimuksen tekemistä. Säännöksessä tarkoitetut tiedot on annettava kuluttajalle selkeällä ja ymmärrettävällä tavalla. Tiedonantovelvollisuuden täyttämiseksi riittävää on, että elinkeinonharjoittaja antaa pykälässä mainitut tiedot kuluttajalle suullisesti. Tiedonantovelvollisuus voidaan täyttää myös siten, että tiedot asetetaan kuluttajan nähtäville myyjän liiketilaan. (HE 157/2013 vp, s. 25)

Kuluttajansuojalain 2 luvun 15 a §:n 1 momentissa säädetään kuluttajan oikeudesta kohtuulliseen hinnanalennukseen, kun elinkeinonharjoittaja on käyttänyt 2 luvun säännöksissä tarkoitettua sopimatonta menettelyä taikka luvun 15 §:n 3 kohdan nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettua harhaanjohtavaa tai aggressiivista menettelyä ja menettely on voinut vaikuttaa kuluttajan tekemään ostopäätökseen. Pykälän 2 momentin mukaan elinkeinonharjoittaja, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai laiminlyö 1 §:ssä tarkoitettua sopimattoman menettelyn kieltoa tai luvun 4–8, 8 d, 8 e tai 9 §:n säännöksiä, on vastaavasti vahingonkorvausvelvollinen kuluttajalle aiheutuneesta vahingosta. Elinkeinonharjoittaja on myös velvollinen korvaamaan vahingon, joka on aiheutunut siitä, että elinkeinonharjoittaja on tahallaan tai huolimattomuudesta käyttänyt 2 luvun 15 §:n 3 kohdan nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettuja harhaanjohtavia tai aggressiivisia menettelytapoja.

Sääntely perustuu sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 11 a artiklaan. On huomattava, että sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 7 artiklan mukaan harhaanjohtavana menettelynä voidaan pitää esimerkiksi olennaisten tietojen mainitsematta

jättämistä, kun on kysymys kuluttajalle suunnatusta ostokehutuksesta. Kyseisen direktiivin 7 artiklan 5 kohdan mukaan unionin lainsäädännössä vahvistettuja kaupallista viestintää, mainontaa tai markkinointia mukaan luettuna, koskevia tiedotusvaatimuksia pidetään aina olennaisina tietoina. Siten kuluttajalla voi olla oikeus saada hinnanalennusta tai vahingonkorvausta kuluttajansuojalain 2 luvun 15 a §:n perusteella, jos elinkeinonharjoittaja on laiminlyönyt unionin lainsäädäntöön perustuvaa tiedonantovelvollisuuttaan.

Kuluttajansuojalain 2 luvun 19 a § sisältää informatiivisen viittauksen kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annettuun lakiin (566/2020). Viittaussäännöksen mukaan luvun 1, 4–8, 8 a, 8 d, 8 e, 9 ja 10 §:n, 10 a §:n 1 momentin, 11 ja 12 §:n sekä 14 §:n 1 momentin säännösten sekä 15 §:n nojalla annettujen säännösten rikkomisen johdosta määrättävästä seuraamusmaksusta säädetään kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetussa laissa. Kyseisessä laissa säädetään muun muassa seuraamusmaksun määräämistä koskevasta menettelystä sekä seuraamusmaksun suuruudesta. Viittaussäännöksessä tarkoitettuja 2 luvun 15 §:n nojalla annettuja säännöksiä ovat muun ohella säännökset, jotka sisältyvät kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa annettuun valtioneuvoston asetukseen.

Euroopan komission ohjeet

Euroopan komissio on antanut joulukuussa 2021 tiedonannon, jolla päivitettiin ohjeet sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2005/29/EY täytäntöönpanosta ja soveltamisesta (Ohjeet sopimattomista elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisistä kaupallisista menettelyistä sisämarkkinoilla annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/29/EY tulkintaa ja soveltamista varten, 2021/C 526/01, jäljempänä *ohjeet*). Ohjeet eivät ole oikeudellisesti sitovat, mutta niitä voidaan käyttää tulkintalähteenä.

Ohjeen mukaan ilmaisulla ”ympäristövaihtämä” tarkoitetaan menettelyä, jolla annetaan ymmärtää tai luodaan muutoin vaikutelma siitä, että tavaralla tai palvelulla on myönteinen ympäristövaikutus tai ei lainkaan ympäristövaikutuksia tai että se vahingoittaa ympäristöä vähemmän kuin kilpailevat tavarat tai palvelut. Tämä voi johtua sen koostumuksesta, valmistustavasta, siitä, miten se voidaan hävittää, tai sen käytöstä odotettavissa olevasta energiankulutuksen tai saastumisen vähenemisestä. (Ohjeiden jakso 4.1.1.)

Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin soveltaminen ympäristövaihtamiin on ohjeessa tiivistetty seuraaviin pääperiaatteisiin (ohjeiden jakso 4.1.1.2.):

I. Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin harhaanjohtavia toimia ja mainitsematta jättämissä koskevien 6 ja 7 artiklan nojalla ympäristövaihtamien on oltava totuudenmukaisia, niissä ei saa olla virheellisiä tietoja ja ne on esitettävä selvällä, ymmärrettävällä, täsmällisellä ja yksiselitteisellä tavalla, jotta kuluttajia ei johdeta harhaan.

II. Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 12 artiklan perusteella elinkeinonharjoittajilla on oltava näyttöä väittämiensä tueksi ja niiden on oltava valmiit toimittamaan se toimivaltaisille täytäntöönpanoviranomaisille ymmärrettävällä tavalla, jos väittämä kyseenalaistetaan.

Kuluttaja-asiamiehen ohje ympäristömarkkinoinnista

Kuluttaja-asiamies on antanut ympäristömarkkinointia koskevan ohjeen vuonna 1992 (saatavilla osoitteessa: <https://www.kkv.fi/kuluttaja-asiat/tietoa-ja-ohjeita-yrityksille/kuluttaja-asiamiehen-linjaukset/ymparistomarkkinointi/>). Ohjetta on tarkistettu vuosina 2002 ja 2019.

Ohjeeseen on lisätty uusi 6 luku vuonna 2025. Ohjeet perustuvat kuluttajansuojalain 2 lukuun sekä markkinaoikeuden ja kuluttaja-asiamiehen ratkaisukäytäntöön.

Ohjeen mukaan markkinoinnissa kannattaa kertoa vain tuotteen ympäristövaikutuksia koskevista merkityksellisistä ja olennaisista asioista. Kun ympäristövaihtamien merkittävyyttä arvioidaan, otetaan huomioon myös muut saman tuoteryhmän tuotteet. Tuotteen ympäristövaikutuksiltaan merkittävät ominaisuudet pitää kertoa selkeästi ja yksiselitteisesti.

Kuluttaja-asiamiehen ohjeen mukaan yleisiä, yksilöimättömiä ja moniselitteisiä ilmaisuja on syytä välttää. On siis syytä varmistaa, että markkinoinnin kokonaiskuva ja yleisvaikutelma pitävät paikkansa. Ympäristöystävällinen-sanaa tai vastaavia yleistäviä (vihreä, luontoystävällinen, ekotuote) sanoja voi käyttää vasta, kun on todella perusteellisesti selvittänyt tuotteen koko elinkaaren. Lisäksi ohjeen mukaan kolmannen osapuolen myöntämä ympäristömerkki antaa yksiselitteisen ja luotettavan kuvan tuotteen ympäristöominaisuuksista. Niitä on syytä käyttää omatekoisen ympäristömerkin sijaan.

Kuluttaja-asiamies ottaa ohjeessaan kantaa myös tuotteen hajoavuutta, uusiokäyttömahdollisuuksia, kierrätettävyyttä ja tuotteiden vertailua koskeviin väittämiin. Jos markkinoija ei yksilöi tuotteen hajoavuutta koskevaa väittämää, sen tueksi pitää hankkia näyttö siitä, että koko tuote hajoaa luonnossa täydellisesti tai lähes täydellisesti. Tuotteen uusiokäyttömahdollisuuksia ja kierrätettävyyttä koskevat väittämät tulee täsmentää riittävästi. Ympäristöhyötyjen vertailu ei saa olla harhaanjohtavaa ja siinä tulee verrata samoja tarpeita tyydyttäviä tai samaan tarkoitukseen käytettäviä tavaroita tai palveluita.

Oikeuskäytäntöä

Ympäristömarkkinointia koskevaa oikeuskäytäntöä on vähän. Markkinaoikeuden edeltäjä markkinatuomioistuimien on antanut joitakin vanhempia ratkaisuja (MT 1992:026, MT 1992:004, MT 1992:005 ja MT 2001:009), jotka ovat ajalta ennen kuin sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi on annettu.

Asiassa MAO 157/11 markkinaoikeus kielsi Leaf Suomi Oy:tä kuluttajiin kohdistuvassa markkinoinnissa uudistamasta menettelyä, jossa annettiin harhaanjohtavasti ymmärtää, että ostamalla markkinoitavaa tuotetta kuluttaja voi välittömästi vaikuttaa yhtiön antamaan rahalliseen tukeen, joka kohdistetaan puiden istuttamiseen tai muulle vastaavalle ympäristökampanjalle.

Tapauksessa Leaf Suomi Oy:n 21.7.–31.12.2008 markkinoimiin Malaco Truly -makeispusseihin sisällytetyn tekstin perusteella kuluttajille oli kerrottu, että jos kuluttaja ostaa kolme Malaco Truly -makeispussia, yhtiö istuttaa yhden puun. Pusseissa oli ollut viittaus verkkosivuille, joilla oli lisäksi kerrottu, että jos kuluttaja lähettää kolmen makeispussin viivakoodit Leaf Suomi Oy:lle, yhtiö istuttaa yhden puun yhdessä Plant for the Planetin miljardin puun kampanjan kanssa. Markkinaoikeus katsoi, että Leaf Suomi Oy:lle oli etukäteen asetettu vähintäänkin tavoite istuttaa 33 000 puuta ja että se oli loppujen lopuksi tukenut kampanjaa tällä määrällä. Markkinaoikeus katsoi, ettei Leaf Suomi Oy ollut osoittanut, että puiden istuttamisen rahoittaminen olisi ollut kytketty pelkästään kuluttajan tekemiin ostoksiin ja yhtiölle palauttamiin viivakoodeihin. Kuluttajan mainittua menettelyä ei siis ollut tarkoitettu Leaf Suomi Oy:n markkinoinnissaan esittämin tavoitin välittömästi vaikuttavaksi tekijäksi siihen, missä määrin Leaf Suomi Oy tukee rahallisesti puiden istuttamista, minkä vuoksi Leaf Suomi Oy:n markkinointi oli harhaanjohtavaa.

Kuluttaja-asiamiehen ratkaisukäytäntöä

Kuluttaja-asiamies on antanut useita ratkaisuja, joissa on otettu kantaa erilaisten ympäristöväittämien esittämiseen markkinoinnissa.

Kuluttaja-asiamies on ratkaisussaan KKV/650/14.08.01.08/2022 katsonut, että elinkeinonharjoittajan markkinointi loi kuluttajalle kokonaisvaikutelman elinkeinonharjoittajan lentomatkustamisen myönteisestä ympäristövaikutuksesta harhaanjohtavalla tavalla kuluttajansuojalain 2 luvun 6 ja 7 §:n vastaisesti, kun elinkeinonharjoittaja esitti markkinoinnissaan ympäristöväittämän ”hankimme uusiutuvaa lentopolttoainetta, joka vähentää kasvihuonekaasupäästöjä jopa 80 % – tavoitteenamme on olla täysin hiilineutraali vuonna 2045”.

Ratkaisussa KKV/428/14.08.01.05/2023 kuluttaja-asiamies katsoi, että elinkeinonharjoittajan verkkokaupassa harjoittama markkinointi, joissa osa tuotteista oli merkitty merkitykseltään yleisellä ja epämääräisellä lehtisymbolilla täsmentämättä, mitä symbolilla tarkoitettiin, ja elinkeinonharjoittajan markkinointi, jossa tuotekategoria oli nimetty ”vastuulliseksi valikoimaksi” täsmentämättä välittömästi vastuullisuusväitteen yhteydessä, mitä sillä tarkoitettiin, oli kuluttajansuojalain 2 luvun 6 ja 7 §:n vastaista. Vastaavasti ratkaisussa KKV/731/14.08.01.05/2022 kuluttaja-asiamies katsoi elinkeinonharjoittajan käyttäneen ympäristöväittämiä markkinoinnissaan kuluttajansuojalain vastaisella tavalla, kun elinkeinonharjoittaja oli jäätelön markkinoinnissa esittänyt muun muassa väitteitä pakkauksen vastuullisuudesta, biopohjaisuudesta ja sen aiheuttamasta hiilijalanjäljestä ja fossiilisten raaka-aineiden käytöstä. Lisäksi markkinoinnissa käytettiin vihreää lehtimerkkiä.

Ratkaisussa KKV/78/14.08.01.05/2021 kuluttaja-asiamies piti elinkeinonharjoittajan televisiomainoksen kokonaisvaikutusta harhaanjohtavana, sillä se antoi liian myönteisen ja yksipuolisen kuvan yrityksen ympäristövaikutuksista. Mainoksessa oli luotu mielikuvaa yrityksen ympäristöstävällisyydestä ja käytettiin mm. ilmauksia ”kohti puhtaampaa maailmaa” ja ”puhdas energia ja kierrätys”.

Kuluttaja-asiamies katsoi ratkaisussaan KKV/76/14.08.01.05/2021, että raejuustopakkauksessa ollut väittämä ilmastovaikutuksesta oli täsmentymättömänä harhaanjohtava ja että markkinointi oli kuluttajansuojalain 2 luvun 3, 6 ja 7 §:n nojalla sopimatonta. Raejuustopakkauksessa oli väite ”tällä kartonkikipolla on 60 % pienempi ilmastovaikutus kuin vanhalla muovisella purkilla”. Lisäksi elinkeinonharjoittaja käytti raejuuston markkinoinnissa ilmaisua ”uudella purkilla 60 % pienempi ilmastovaikutus”.

Ratkaisussa KKV/77/14.08.01.05/2021 kuluttaja-asiamies katsoi, ettei elinkeinonharjoittajan harjoittamassa markkinoinnissa ollut annettu totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja jauhelihapakkausten ympäristövaikutuksista ja ettei elinkeinonharjoittaja ollut toiminut kuluttajansuojalain vastaisesti käyttäessään printtimainoksessa väitettä ”30 % pienempi hiilijalanjälki” ja jauhelihapakkauksissa painettua väitettä ”50 % vähemmän muovia”. Elinkeinonharjoittaja oli esittänyt väitteen perusteeksi pakkausmateriaalitoimittajansa tekemän ja ulkopuolisen asiantuntijan validoiman elinkaarianalyysin. Elinkaarianalyysin mukaan uudella jauhelihapakkauksella oli yli 30 % pienempi hiilijalanjälki hiilidioksidiekvivalentteina mitattuna kuin vanhalla kovamuovisella jauhelihapakkauksella. Ulkopuolisen asiantuntijan validoinnin mukaan elinkaarianalyysissä oli huomioitu kansainvälisten standardien ISO 14040:2006 ja ISO 14044:2006 vaatimukset, minkä lisäksi analyysissä arvioidut vaikutukset ja käytetyt menetit vastasivat elinkaarianalyysien toteuttamisen ajantasaisia käytänteitä.

Kuluttaja-asiamies katsoi, että elinkaarianalyysissä oli huomioitu jauhelihapakkausten elinkaari asianmukaisesti ja että elinkeinonharjoittaja oli esittänyt riittävät ja asianmukaiset perusteet hiilijalanjälkeä koskevan väitteen tueksi. Kuluttaja-asiamies katsoi myös, että tarkastellusta

elinkeinonharjoittajan mainoksesta oli käynyt selkeästi ilmi, että väite koski jauhelihan pakkausta eikä koko tuotetta. Mainoksessa korostui visuaalisesti uusi jauhelihapakkaus, minkä lisäksi pienemmän hiilijalanjäljen todettiin nimenomaisesti liittyvän pakkaukseen.

Elinkaarianalyysistä ilmeni lisäksi, että uusi jauhelihapakkaus valmistettiin erilaisesta muovista kuin vanha jauhelihapakkaus ja että uusi pakkaus oli koostaan riippumatta noin 50 % kevyempi kuin vastaava vanha pakkaus. Ulkopuolisen asiantuntijan validoinnin mukaan uuden pakkauksen kevyempi paino verrattuna vanhaan pakkaukseen oli keskeisin tekijä pakkausten erilaisen ympäristövaikutuksen kannalta.

Kuluttaja-asiamies katsoi, että elinkeinonharjoittaja oli esittänyt riittävät ja asianmukaiset perusteet uuden jauhelihapakkauksen pienempää muovin määrää koskevan tosiasiaväitteen tueksi. Väitteen sisällön vuoksi oli selvää, että se koski nimenomaan tuotteiden pakkauksia. Kuluttaja-asiamies katsoi, ettei väite antanut kuluttajalle virheellistä kokonaiskuvaa pakkauksen ympäristövaikutuksesta ja ettei se ollut totuudenvastainen tai harhaanjohtava.

3.1.2 Tavarointa koskeva virhevastuu ja tavaroiden korjaaminen

Ennakkotiedot lakisääteisestä virhevastuusta ja takuusta

Kuluttajansuojalain 2 luvun 8 a §:ssä säädetään elinkeinonharjoittajan tiedonantovelvoitteista ennen kulutushyödykesopimuksen tekemistä. Pykälällä on pantu täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 5 artikla. Pykälää sovelletaan muihin kuin koti- ja etämyyntisopimuksiin, eli soveltamisalaan kuuluvat ennen muuta perinteiset myyjän liiketiloissa tehtävät sopimukset. Pykälällä täydennetään muualla laissa säädettyjä tiedonantovelvoitteita, ja sen tarkoituksena on varmistaa, että kuluttaja saa vähintään pykälässä mainitut tiedot ennen sopimuksen tekemistä. Säännöksessä tarkoitettut tiedot on annettava kuluttajalle selkeällä ja ymmärrettävällä tavalla.

Pykälän 1 momentissa on luettelo niistä tiedoista, jotka kuluttajalle on aina vähintään annettava. Momentin 6 kohdan mukaan kuluttajalle on annettava tieto tavaroista sekä digitaalisia sisältöjä ja palveluja koskevasta lakisääteisestä virhevastuusta sekä tarvittaessa maininta kaupanteon jälkeisten palvelujen ja takuun saatavuudesta ja ehdoista. Velvoitteen täyttämiseksi riittävää on yleisluonteinen maininta virhevastuusta, eikä elinkeinonharjoittajalta edellytetä virhevastusäännösten sisällön selostamista. Kohdan tarkoituksena on sen selventäminen kuluttajalle, että takuun lisäksi tai sen puuttumisesta huolimatta elinkeinonharjoittajalla on joka tapauksessa lakiin perustuva virhevastuu.

Kuluttajansuojalain 6 luvun 9 §:ssä säädetään kuluttajalle koti- ja etämyynnissä ennen sopimuksen tekemistä annettavista tiedoista. Pykälällä ja siihen liittyvällä asetuksella on pantu täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 6 artikla. Pykälän 1 momentissa on 21 kohtaa kuluttajalle annettavista tiedoista. Momentin 14 kohdan mukaan kuluttajalle annettavissa tiedoissa on mainittava tavaroiden sekä digitaalisten sisältöjen ja palveluiden lakisääteisestä virhevastuusta.

Myyjän lakisääteinen virhevastuu, takuu ja aikaisemman myyntiportaan virhevastuu

Kuluttajansuojalain 5 luvussa säädetään tavarankaupasta. Luvun säännökset tavarankäytön ominaisuuksista ja virheestä perustuvat pitkälti tavarankaupadirektiiviin. Luvun 12 §:ssä säädetään tavarankäytön ominaisuuksista. Pykälä kattaa säännökset tavarankäytön sopimuksen mukaisuudesta sekä yleisistä vaatimuksista, jotka tavarankäytön tulee täyttää. Luvun 13 §:n 1 momentin mukaan jos tavara poikkeaa siitä, mitä 12 §:ssä säädetään, siinä on virhe. Luvun 15 §:ssä säädetään virheellisuuden määräävästä ajankohdasta. Pykälän 1 momentin mukaan

tavarän virheellisyttä on arvioitava sen perusteella, millainen tavara on ominaisuuksiltaan tavarän luovutushetkellä. Myyjä vastaa virheestä, joka tavarassa on ollut tänä ajankohtana, vaikka virhe ilmeni vasta myöhemmin. Edelleen 3 momentin mukaan virheen oletetaan olleen olemassa tavarän luovutushetkellä, jos se ilmenee yhden vuoden kuluessa tästä ajankohdasta, jollei toisin osoiteta tai oletus ole virheen taikka tavarän luonteen vastainen.

Tavarankauppadirektiivin 10 artiklassa säädetään myyjän virhevastuuajasta. Direktiivin mukainen virhevastuu-aika on lähtökohtaisesti kaksi vuotta tavarän toimitusajankohdasta. Jos kyse on digitaalisia elementtejä sisältävästä tavarasta, jota koskevassa sopimuksessa on sovittu digitaalisen sisällön tai palvelun jatkuvasta toimittamisesta yli kahden vuoden ajan, myyjä on direktiivin mukaan vastuussa virheestä koko toimitusajanjakson ajan. Direktiivi mahdollistaa kuitenkin, että jäsenvaltiot säilyttävät tai ottavat käyttöön tätä pidempiä määräaikoja. Jäsenvaltiot voivat myös pitää voimassa tai ottaa käyttöön oikeussuojakeinojen osalta ainoastaan vanhentumisajan.

Kuluttajansuojalaissa ei säädetä virhevastuun keston takarajasta. Suomessa virhevastuu määräytyy tavarän oletetun käyttöiän perusteella ja rajautuu viime kädessä yleisen vanhentumisajan perusteella.

Takuusta säädetään kuluttajansuojalain 5 luvun 15 a ja 15 b §:ssä. Mainitun 15 a §:n 1 momentin mukaan jos myyjä tai joku tämän lukuun on sitoutunut vastaamaan ilman lisäkorvausta tavarän käyttökelpoisuudesta tai muista ominaisuuksista määrätyn ajan (takuu), tavarassa on virhe, jos tavara tänä aikana huonontuu niiden ehtojen mukaisesti, jotka on esitetty takuutodistuksessa ja takuuta koskevassa mainonnassa sopimuksen tekohetkellä tai ennen sitä. Virhevastuuta ei kuitenkaan synny, jos myyjä saattaa todennäköiseksi, että huonontuminen johtuu tapaturmasta, tavarän vääränlaisesta käsittelystä tai muusta ostajan puolella olevasta seikasta. Edelleen 2 momentin mukaan jos takuun on antanut joku muu kuin myyjä aikaisemmassa myyntiportaassa, tavarassa on tällöinkin virhe 1 momentissa tarkoitettu edellytyksin. Myyjä ei kuitenkaan vastaa aikaisemman myyntiportaan antaman takuun perusteella virheestä, josta hän ei muuten tämän luvun nojalla olisi vastuussa, jos myyjä osoittaa ilmoittaneensa asiasta ostajalle selkeällä tavalla ennen kaupantekoa.

Jos takuutodistuksen ehdot poikkeavat mainonnassa esitetyistä ehdoista ostajan vahingoksi, takuu sitoo mainonnassa esitettyjen ehtojen mukaisesti, ellei mainontaa ole ajoissa oikaistu samalla tai siihen verrattavissa olevalla tavalla kuin millä ehtoja on mainostettu (3 momentti). Takuu ei rajoita tässä laissa säädettyä virhevastuuta (4 momentti).

Luvun 15 b §:ssä säädetään takuun sisällöstä ja toimituksesta.

Ostajalla on oikeus kohdistaa tavarän virheeseen perustuva vaatimuksensa myös elinkeinonharjoittajaan, joka aikaisemmassa myyntiportaassa on luovuttanut tavarän jälleenmyyntiä varten (kuluttajansuojalain 5 luvun 31 §:n 1 mom.). Ostajalla ei kuitenkaan ole tätä oikeutta, jos virhe on syntynyt kyseisestä elinkeinonharjoittajasta riippumattomasta syystä sen jälkeen, kun hän luovutti tavarän edelleen. Aikaisempi myyntiporras ei myöskään vastaa virheestä siltä osin kuin vaatimus perustuu muun kuin kyseisen elinkeinonharjoittajan antamaan sitoumukseen, joka asettaa ostajan parempaan asemaan kuin ilman sitoumusta, tai siltä osin kuin vaatimus koskee hinnanalennusta tai kauppahinnan palauttamista ja ylittää määrältään sen, mitä kyseisen elinkeinonharjoittajan oma sopijapuoli olisi voinut vaatia samalla perusteella. (31 §:n 2 mom.)

Ostaja menettää oikeutensa esittää vaatimuksia kuluttajansuojalain 5 luvun 31 §:n 1 momentin nojalla, jos hän ei ilmoita virheestä elinkeinonharjoittajalle tai tämä ei saa tietoa myöhemmälle

myyntiportaalle tehdystä virheilmoituksesta kuluttajansuojalain 5 luvun 16 a §:n 1 momentissa säädettyssä ajassa ja jos ostajalla oli käytettävissään vaatimuksen esittämiseksi tarvittavat tiedot elinkeinonharjoittajasta. Ostaja saa kuitenkin vedota virheeseen, jos elinkeinonharjoittaja, johon vaatimus kohdistuu, on menetellyt törkeän huolimattomasti tai kunnianvastaisesti ja arvottomasti, taikka jos kysymyksessä on 16 a §:n 2 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu virhe. (31 §:n 3 mom.). Kuluttajansuojalain 5 luvun 31 § on kansallista sääntelyä.

3.1.3 Muu tavaroiden korjaamista koskeva sääntely

Kuluttajansuojalain 8 luvussa säädetään eräistä kuluttajapalvelussopimuksista. Luvun soveltamisalaa koskevan 1 §:n mukaan luvun säännökset koskevat vastikkeellisia palveluksia, joita elinkeinonharjoittaja (toimeksisaaja) suorittaa kuluttajalle (tilaaja) ja joiden sisältönä on irtaimen esineeseen, rakennukseen, muuhun rakennelmaan tai kiinteään omaisuuteen kohdistuva työ tai muu suoritus. Luvun säännökset koskevat siten myös tavaroiden korjaamista.

Luvussa säädetään muun muassa palvelun viivästyisestä johtuvista seuraamuksista (7–11 §), palveluksen ominaisuuksista ja virheestä (12–15 §) sekä virheen seuraamuksista (16–22 §). Luvussa säädetään myös palveluksen hinnasta (23 §), hinta-arvioista (24 §) sekä tilaajan sopimusrikkomuksesta aiheutuvista seuraamuksista (26–31 §).

Kuluttajansuojalain 8 luvun 23 §:ssä säädetään palveluksen hinnasta. Pykälän 1 momentin mukaan jollei palveluksen hinnasta tai sen laskemistavasta ole sovittu, tilaajan on maksettava hinta, joka on kohtuullinen ottaen huomioon palveluksen sisältö, laajuus, laatu, taloudellisesti tarkoituksenmukainen suoritustapa, sopimuksetekojankohdan käypä hinta tai hinnan laskemistapa sekä muut olosuhteet. Jos toimeksisaaja on palvelusta markkinoitaessa antanut palveluksen hinnasta tai sen laskemistavasta sopimuksetekojankohdan hintatasoa tarkoittavia tietoja, joiden voidaan olettaa vaikuttaneen sopimukseen, hinta määräytyy annettujen tietojen mukaisesti. Edelleen pykälän 2 momentin mukaan jos elinkeinonharjoittaja on kuluttajan pyynnöstä alustavasti selvittänyt suorituksen sisältöä tai siitä johtuvia kustannuksia, hän voi vaatia tällaisista valmistelevista toimenpiteistä maksun, paitsi jos kuluttajalla alalla vallitsevan käytännön perusteella tai muusta syystä oli aiheutta olettaa, että toimenpiteistä ei veloiteta. Pykälän 3 momentissa säädetään tilanteista, joissa suorituksen kohde esimerkiksi vahingoittuu, tuhoutuu tai häviää.

Kuluttajansuojalain 2 luvun 8 ja 8 a §:n tiedonantovelvollisuutta koskevat säännökset tulevat sovellettavaksi myös tavaroiden korjaamista koskevissa palveluissa. Sääntely perustuu sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin ja kuluttajaoikeusdirektiivin säännöksiin. Lisäksi palveluiden tarjoamisessa annettavista tiedoista säädetään palvelujen tarjoamisesta annetun lain (1166/2009) 7 ja 8 §:ssä. Sääntely perustuu palveluista sisämarkkinoilla annettuun direktiiviin 2006/123/EY.

3.1.4 EU:n ekosuunnittelua koskeva sääntely

Tuotteiden ekosuunnittelun puitteista säädetään EU:ssa ekosuunnitteluasetuksessa ja ekosuunnitteludirektiivissä (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/125/EY liittyvien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista). Ekosuunnitteludirektiivi on pantu kansallisesti täytäntöön lailla tuotteiden ekologisesta suunnittelusta ja energiatehokkuudesta (1005/2008) ja sen nojalla annetulla valtioneuvoston asetuksella tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavista vaatimuksista (1043/2010). Sääntelypuitte on EU:n markkinavalvonta-asetuksen ((EU) 2019/1020) ja markkinavalvontalain (1137/2016) soveltamisalassa. Ekosuunnittelulain markkinavalvontaviranomaisina toimivat Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes sekä Tulli. Ekosuunnitteluasetus sisältää monipolvista

siirtymäsääntelyä lukuisin artiklakohtaisin poikkeuksin. Direktiivi ja siihen pohjautuva lainsäädäntö säilyvät tietyiltä osin uuden asetuksen rinnalla voimassa vielä jonkin aikaa ainakin vuoden 2030 loppuun saakka. Ekologista suunnittelua koskevan sääntelyn laajeneminen uusiin tuoteryhmiin tapahtuu ajan myötä, kun Euroopan komissio antaa tuoteryhmäkohtaisia asetuksia, joissa määritetään tuoteryhmiä koskevat ekosuunnitteluvaatimukset. Tuotteille asetettavat vaatimukset velvoittavat talouden toimijoita vasta kun kyseille tuoteryhmälle on Euroopan komission johdolla laadittu tuoteryhmäkohtaisia vaatimuksia. Isot muutokset tapahtuvat pitkällä aikavälillä. Komissio julkaisee vähintään kolmen vuoden välein työsuunnitelman priorisoitavista tuoteryhmistä.

Ekosuunnitteluasetuksen ja -direktiivin lisäksi eräiden tuotteiden suunnitteluun liittyviä kiertotalousvaatimuksia sisältyy myös muuhun Euroopan unionin sääntelyyn, kuten akkuasetukseen (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 2023/1542 akuista ja paristoista ja jätteakuista ja -paristoista) sekä pakkaus- ja pakkausjäteasetukseen (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 2025/40 pakkauksista ja pakkausjätteestä).

3.2 Nykytilan arviointi

3.2.1 Direktiivistä johtuvat muutostarpeet

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi edellyttää muutoksia erityisesti kuluttajansuojalain 2 lukuun sekä joitakin muutoksia kuluttajansuojalain 6 luvun tiedonantovelvollisuutta koskeviin säännöksiin sekä kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa annettuun valtioneuvoston asetukseen. Direktiivi edellyttää lisäksi muutoksia seuraamussääntelyn osalta kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annettuun lakiin.

Tavaroiden korjaamisdirektiivi edellyttää joitakin muutoksia kuluttajansuojalain 5 ja 8 lukuun. Lisäksi lakiin olisi lisättävä säännökset valmistajia koskevasta määrättyjen tavaroiden korjaamisvelvollisuudesta silloinkin, kun kyse ei ole virhevastuun tai valmistajan takuun piiriin kuuluvan vian korjaamisesta. Direktiivin täytäntöönpano edellyttää lisäksi uusia säännöksiä varaosien ja työkalujen tarjoamisesta kohtuulliseen hintaan sekä sopimusehdoista ja käytännöistä, jotka estävät tiettyjen tavaroiden korjaamisen. Direktiivi edellyttää lisäksi seuraamussääntelyä sen 4, 5 ja 6 artiklan nojalla annettujen kansallisten säännösten rikkomisesta.

3.2.2 Direktiivien säännökset, jotka eivät edellytä muutoksia lainsäädäntöön

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi sisältää eräitä määritelmiä, jotka vastaavat aiemmin voimaan tulleiden kuluttajansuojadirektiivien määritelmiä. Nämä määritelmät on aikaisemmin voimaan tulleilla kuluttajansuojalain säännöksillä saatettu osaksi Suomen lainsäädäntöä.

Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin tavaraa ja kestävyyttä koskevat uudet määritelmät (2 artiklan c a ja t alakohta) vastaavat sanojen yleiskielen mukaista merkitystä, joten määritelmiä ei ole katsottu tarpeelliseksi lisätä lakiin (ks. HE 180/2021 vp, s. 17–18). Toimivuus (direktiivin 2 artiklan w alakohta) on määritelty kuluttajansuojalain 5 luvun 2 a §:n 3 kohdassa.

Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2 artiklan u alakohdassa määritellään ohjelmistopäivitys, jolla tarkoitetaan direktiivin mukaan maksutonta päivitystä,

myös turvapäivitystä, joka on tarpeen digitaalisia elementtejä, digitaalista sisältöä ja digitaalisia palveluja sisältävien tavaroiden säilyttämiseksi sopimuksenmukaisina Euroopan parlamentin ja neuvoston digisopimusdirektiivin ja tavarankauppadirektiivin mukaisesti, taikka toimivuuspäivitystä. Ohjelmistopäivityksiä koskevien säännösten sisältö huomioon ottaen ohjelmistopäivityksen määritelmää ei katsota tarpeelliseksi lisätä kansalliseen sääntelyyn.

Artiklan v alakohdassa määritellään kuuluva osa, jolla tarkoitetaan tavaran osaa, jota käytetään toistuvasti ja joka on vaihdettava tai jota on hankittava lisää, jotta tavara toimisi tarkoitettulla tavalla. Kuluva osaa ei määriteltäisi kuluttajansuojalaissa, koska käsite vastaa ilmaisun merkitystä yleiskielessä.

Kuluttajaoikeusdirektiivin 2 artiklan 14 a alakohdassa määritellään kaupallinen kestävyystakuu, jolla tarkoitetaan tavarankauppadirektiivin 17 artiklassa tarkoitettua tuottajan kaupallista kestävyystakuuta, jonka mukaan tuottaja on vastuussa suoraan kuluttajalle tavaran korjaamisesta tai vaihtamisesta koko kaupallisen kestävyystakuun voimassaoloajan tavarankauppadirektiivin 14 artiklan mukaisesti, jos tavarat eivät säilytä kestävyystään. Kaupallista kestävyystakuuta ei ole tarpeen määritellä kuluttajansuojalaissa. Tavarankauppadirektiivin 17 artikla on jo aikaisemmin pantu kansallisesti täytäntöön kuluttajansuojalain 5 luvun takuuta koskevalla 15 a §:llä, jossa säädetään myös tavaran käyttökelpoisuutta koskevasta takuusta. Edellä tarkoitettua säännöksen 2 momentissa säädetään takuusta, jonka on antanut joku muu kuin myyjä aikaisemmassa myyntiportaassa. Lisäksi kuluttajansuojalain edellä tarkoitettua säännöksen mukaan tavarassa on virhe, jos tavara takuuajana huonontuu takuutodistuksessa esitettyjen ehtojen mukaisesti. Ostajalla on tällöin kuluttajansuojalaissa säädetty ostajan tavaran virhetilannetta koskevat oikeudet, jotka vastaavat tavarankauppadirektiivin 14 artiklassa säädettyjä ostajan oikeuksia.

Kuluttajaoikeusdirektiivin 2 artiklan 14 b alakohdassa määritellään kestävyys, jolla tarkoitetaan tavarankauppadirektiivin 2 artiklan 13 alakohdassa määriteltyä kestävyyttä. Kestävyuden määritelmä vastaa sanan yleiskielen mukaista merkitystä, joten sitä ei ole tarpeen panna erikseen täytäntöön.

Kuluttajaoikeusdirektiivin 2 artiklan 14 c alakohdassa määritellään tuottaja, jolla tarkoitetaan tavarankauppadirektiivin 2 artiklan 4 alakohdassa määriteltyä tuottajaa. Tuottajan määritelmä on pantu jo aikaisemmin kansallisesti täytäntöön kuluttajansuojalain 5 luvun 2 a §:llä.

Direktiivin 2 artiklan 14 e alakohdassa määritellään ohjelmistopäivitys, jolla tarkoitetaan direktiivin mukaan päivitystä, joka on tarpeen digitaalisia elementtejä, digitaalista sisältöä ja digitaalisia palveluja sisältävien tavaroiden säilyttämiseksi sopimuksenmukaisina Euroopan parlamentin ja neuvoston digisopimusdirektiivin ja tavarankauppadirektiivin mukaisesti, mukaan lukien turvapäivitys, tai toimivuuspäivitys. Ohjelmistopäivityksen määritelmää ei katsota tarpeelliseksi lisätä kansalliseen lakiin.

Tavaroiden korjaamisdirektiivi

Tavaroiden korjaamisdirektiivin 2 artikla sisältää direktiivissä käytettävät määritelmät. Direktiivin 2 artiklan 1 ja 4 alakohtaan sisältyvät kuluttajan ja myyjän määritelmät vastaavat asiallisesti kuluttajansuojalain 1 luvun 4 ja 5 §:ää, joten kansallisia täytäntöönpanotoimia ei näiltä osin tarvita.

Artiklan 2 alakohdassa määritetään korjaaja. Korjaajalla tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka elinkeino- tai ammattitoimintaansa liittyen tarjoaa korjauspalveluja, mukaan lukien valmistajat ja myyjät, jotka tarjoavat korjauspalveluja, sekä korjauspalvelujen

tarjoajat riippumatta siitä, ovatko ne riippumattomia vai sidoksissa tällaisiin valmistajiin tai myyjiin. Määritelmä vastaa sanan yleiskielen mukaista merkitystä, eikä määritelmää ole tarpeen erikseen sisällyttää kansalliseen sääntelyyn.

Vastaavasti artiklan 3 kohdassa määritelty korjaaminen, jolla tarkoitetaan ekosuunnitteluasetuksen 2 artiklan 20 alakohdassa määriteltyä korjaamista, vastaa myös yleiskielen mukaista määritelmää, eikä täytäntöönpanotoimia tältä osin tarvita. Ekosuunnitteluasetuksen 2 artiklan 20 alakohdan mukaan korjaamisella tarkoitetaan yhtä tai useampaa toimea, jotka suoritetaan viallisen tuotteen tai jätteen palauttamiseksi tilaan, jossa se täyttää suunnitellun käyttötarkoituksensa.

Artiklan 9 alakohdassa määritellään tavara, jolla viitataan tavarankauppadirektiivin mukaiseen määritelmään. Tavarankauppadirektiivin 2 artiklan 5 alakohtaan sisältyvä tavaran määritelmä vastaa puolestaan sanan yleiskielen mukaista merkitystä, joten määritelmää ei siltä osin tarvita.

Artiklan 10 alakohdassa määritellään kunnostaminen. Kunnostamisella viitataan ekosuunnitteluasetuksen 2 artiklan 18 alakohdassa määriteltyyn kunnostamiseen. Kyseisen alakohdan mukaan kunnostamisella tarkoitetaan toimia, jotka suoritetaan tuotteen tai jätteen muodossa olevan esineen valmistelemiseksi, puhdistamiseksi, testaamiseksi, huoltamiseksi ja tarvittaessa korjaamiseksi, jotta sen suoritustaso tai toimivuus voidaan palauttaa vastaamaan alun perin suunnitteluvaiheessa tuotteen markkinoille saattamisen ajankohtana aiottua käyttötarkoitusta ja suoritustasoaluetta. Määritelmän voidaan katsoa vastaavan yleiskielen mukaista määritelmää, eikä täytäntöönpanotoimia tältä osin tarvita.

Edelleen direktiivin 2 artiklan 12 alakohdassa määritellään pysyvä väline, jolla viitataan tavarankauppadirektiivin 2 artiklan 11 alakohdan mukaiseen määritelmään. Tietojen antaminen pysyvällä tavalla on määritelty muun muassa kuluttajansuojalain 6 luvun 8 §:n 2 kohdassa. Kyseisen kohdan mukaan tietojen antamisella pysyvällä tavalla tarkoitetaan tietojen antamista henkilökohtaisesti kirjallisesti tai sähköisesti siten, että vastaanottaja voi tallentaa ja toisintaa tiedot muuttumattomina. Määritelmää ei tarvitse panna erikseen täytäntöön.

Tavaroiden korjaamisdirektiivillä on muutettu tavarankauppadirektiiviä (tavaroiden korjaamisdirektiivin 16 artikla). Tavarankauppadirektiivin 10 artikla sisältää myyjän vastuuta koskevat säännökset. Myyjä on pääsäännön mukaan vastuussa kuluttajalle virheistä, jotka ovat olemassa tavaran toimitusajankohtana ja ilmenevät kahden vuoden kuluessa tästä ajankohdasta (10 artiklan 1 kohta). Artiklaan on lisätty kuitenkin uusi 2 a kohta, jonka mukaan jos tavara korjataan direktiivin 13 artiklan 2 kohdan mukaisesti oikeussuojakeinona tavaran saattamiseksi sopimuksen mukaisesti, myyjän vastuuaikaa pidennetään kerran 12 kuukaudella. Artiklan 3 kohtaan on lisätty viittaus uuteen 2 a kohtaan. Uuden 3 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat pitää voimassa tai ottaa käyttöön määräaikoja, jotka ovat pidempiä kuin 1, 2 ja 2 a kohdassa tarkoitettut määräajat.

Tavarankauppadirektiivin 10 artiklaan on edelleen lisätty uusi 5 a kohta. Kyseisen kohdan mukaan jäsenvaltiot, jotka 3 tai 5 kohdan mukaisesti eivät aseta myyjän vastuuta koskevia kiinteitä määräaikoja tai asettavat ainoastaan oikeussuojakeinojen vanhentumisajan, voivat poiketa 2 a kohdasta edellyttäen, että ne varmistavat, että myyjän vastuu tai oikeussuojakeinojen vanhentumisaika korjaamistilanteessa on vähintään kolme vuotta.

Tavarankauppadirektiivin tehdyt edellä mainitut muutokset eivät edellytä täytäntöönpanotoimia. Suomessa virhevastuu määräytyy tavaran oletetun käyttöiän perusteella ja rajautuu viime kädessä yleisen vanhentumisajan perusteella, joka on Suomessa kolme vuotta. Näin ollen Suomessa ei tarvitse erikseen säätää siitä, että myyjän virhevastuuaikea pitenisi.

Kuluttajansuojalain 5 luvun 22 a §:ssä on informatiivinen säännös kuluttajan hyvitystä koskevan vaatimuksen vanhentumisesta. Säännöksen mukaan ostajan hyvitystä koskevan vaatimuksen vanhentumisesta säädetään velan vanhentumisesta annetussa laissa (728/2003).

Tavaroiden korjaamisdirektiivin 7 artiklassa säädetään korjaamista koskevan eurooppalaisen verkkoalustan perustamisesta. Verkkoalustan tarkoituksena on saattaa tavaroiden korjaajat ja kuluttajat yhteen. Tavaroiden korjaajat voivat halutessaan rekisteröityä alustalle, ja kuluttajat voisivat sen kautta etsiä korjaajia ja ottaa heihin yhteyttä. Eurooppalaisen verkkoalustan on tarkoitus koostua kansallisista osioista, joissa käytetään yhteistä verkkorajapintaa. Kansallinen osio olisi mahdollista korvata tietyin edellytyksin jo olemassa olevilla julkisilla tai yksityisillä kansallisilla verkkoalustoilla, mutta koska Suomessa ei ole direktiivissä asetetut vaatimukset täyttäviä verkkoalustoja, nämä poikkeamismahdollisuudet eivät ole Suomen kannalta relevantteja.

Direktiivin 7 artiklan 2 kohdan mukaan vastuu yhteisen verkkorajapinnan kehittämisestä on Euroopan komissiolla. Direktiivin 8 artiklassa tarkoitetun, muun muassa kaikkien jäsenvaltioiden edustajista koostuvan asiantuntijaryhmän tehtävänä on neuvoa komissiota eurooppalaisen verkkoalustan ja sen kansallisten osioiden suunnittelussa ja toiminnassa.

Direktiivin täytäntöönpanovaiheessa jäsenvaltiot ovat tuoneet esille, että on jossain määrin epäselvää, mitä jäsenvaltioilta lopulta konkreettisesti edellytetään 7 artiklan osalta. Euroopan komissio on luvannut selventää asiaa kevään ja kesän 2026 aikana. Koska kyse on pysyväisluonteisesta viranomaistehtävästä, Lupa- ja valvontaviraston toimimisesta kansallisena yhteyspisteenä on tarpeen joka tapauksessa säätää erikseen.

Tavaroiden korjaamisdirektiivin 12 artiklassa säädetään kuluttajille tiedottamisesta. Artiklan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kuluttajien saatavilla on tietoa direktiivin mukaisista kuluttajan oikeuksista sekä keinoista kyseisten oikeuksien täytäntöönpanemiseksi, mukaan lukien asetuksella (EU) 2018/1724 perustettuun yhteiseen digitaaliseen palveluympäristöön yhdistettyjen kansallisten verkkosivustojen kautta. Tiedottaminen ei edellytä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön.

Direktiivin 13 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava vähintään yksi toimenpide, jolla edistetään korjaamista. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle viimeistään 3.7.2029 yksi tai useampi toteutettu toimenpide.

Komissio asettaa tiedot jäsenvaltioiden ilmoittamista toimenpiteistä julkisesti saataville. Toimenpide ei ainakaan tässä kohdin edellytä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön.

Direktiivin 15 artiklassa säädetään seuraamuksista. Artiklan mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä 4, 5 ja 6 artiklan nojalla annettujen kansallisten säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet niiden täytäntöönpanon varmistamiseksi. Direktiivin 5 artiklan 4 ja 6 kohta pannaan täytäntöön jätelakiin lisättävillä säännöksillä. Kyseiset säännökset tulevat jätelain 126 ja 129 §:n seuraamussääntelyn piiriin, eikä erillisiä täytäntöönpanotoimia tältä osin tarvita. Jätelain 126 §:ssä säädetään rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaisemisesta. Pykälän mukaan valvontaviranomainen voi määrätä kiellon jatkaa lainvastaista menettelyä. Lain 129 §:ssä säädetään kiellon tehosteeksi määrättävästä uhkasakosta.

Direktiivin 17 artiklalla muutetaan edustajakannedirektiiviä siten, että myös tavaroiden korjaamisdirektiivi tulee edustajakannedirektiivin soveltamisalaan. Edustajakannedirektiivi on pantu kansallisesti täytäntöön kieltotoimenpiteitä koskevista edustajakanteista annetulla lailla

(1101/2022). Mainitun lain soveltamisalaa koskevan 1 §:n mukaan lakia sovelletaan edustajakannedirektiivissä tarkoitettuihin kieltotoimenpiteitä koskeviin kotimaisiin ja rajat ylittäviin edustajakanteisiin. Lain aineellinen soveltamisala määräytyy siten pykälän sisältämän viittauksen kautta suoraan edustajakannedirektiivin soveltamisalan mukaan. Lisäksi kieltotoimenpiteitä koskevista edustajakanteista annetun lain 5 ja 6 §:ssä säädetään jo nykyisin, että kuluttaja-asiamies sekä Lupa- ja valvontavirasto ovat oikeutettuja yksiköitä sekä kotimaisia että rajat ylittäviä edustajakanteita varten. Myös tiedottamista koskevassa lain 9 §:ssä on mainittu molemmat viranomaiset. Siten tavaroiden korjaamisdirektiivin 17 artikla ei edellytä erillisiä täytäntöönpanotoimia.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

4.1.1 Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi

Yleistä

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi ehdotetaan pantavaksi täytäntöön kuluttajansuojalain 2 ja 6 lukuun sekä kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteessa annettuun valtioneuvoston asetukseen tehtävillä muutoksilla. Ehdotettavien muutosten tavoitteena on yhtäältä lisätä kuluttajien tietämystä hyödykkeiden ympäristövaikutuksista ja siten helpottaa ympäristön kannalta kestävien kulutusvalintojen tekemistä sekä toisaalta puuttua nykyistä tehokkaammin totuudenvastaisten tai harhaanjohtavien ympäristöväittämien esittämiseen.

Hyödykkeiden markkinointiin liittyvät ehdotukset

Jo nykyisin totuudenvastaisiin ja harhaanjohtaviin ympäristöä koskeviin väittämiin markkinoinnissa on voitu puuttua kuluttajansuojalain niin sanotuilla yleislausekkeilla. Nyt lakiin ehdotetaan lisättäväksi aiempaa seikkaperäisempiä säännöksiä kielletyistä väittämistä, jotka liittyvät nimenomaan ympäristöön, yhteiskuntaan tai kiertotalouteen. Uutta olisi muun muassa, että tulevaa ympäristönsuojelullista tasoa koskevien väittämien esittäminen olisi sallittua vain silloin, kun väittämät perustuvat uskottaviin ja seikkaperäisiin suunnitelmiin, joiden edistymistä myös valvotaan.

Sekä elinkeinonharjoittajien että kuluttajien kannalta merkittäviä muutoksia ehdotettaisiin myös kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa annettuun valtioneuvoston asetukseen, jota koskeva ehdotus on hallituksen esityksen liitteenä. Asetus sisältää niin sanotun mustan listan eli listan menettelytavoista, joita aina olisi pidettävä sopimattomina ja harhaanjohtavina ja siten kiellettyinä. Mustaa listaa ehdotetaan täydennettäväksi muun ohella siten, että kiellettyä olisi sellaisen kestävyysmerkinnän esittäminen, joka ei perustu sertifiointijärjestelmään tai jota viranomaiset eivät ole vahvistaneet. Vastaisuudessa kiellettyä olisi myös yleisen ympäristöväittämän esittäminen ilman, että elinkeinonharjoittaja pystyy osoittamaan väittämän kannalta merkityksellistä, tunnustettua erinomaista ympäristönsuojelullista tasoa.

Valtioneuvoston asetusluonnoksesta ilmenevin tavoin tarkoituksena on, että asetuksen kohtia, jotka koskevat kestävyysmerkintää ja ympäristöväittämiä, ryhdyttäisiin soveltamaan vasta puolen vuoden siirtymäajan jälkeen markkinointiin, joka sisältyy ennen asetuksen voimaantuloa markkinoille saatettuun hyödykkeeseen tai sen pakkaukseen. Tällainen varastossa jo olevia tuotteita koskeva lyhyt siirtymäaika ei perustu direktiiviin ja on sen vastainen. Lyhyttä

siirtymäaikaa pidetään kuitenkin välttämättömänä, koska toimitusketjujen pituus huomioon ottaen hyödykkeitä ei välttämättä saada mukautettua vastaamaan kestävyysmerkintöjen ja ympäristövääntämien osalta direktiivistä seuraavia uusia ja jossain määrin tulkinnanvaraisia vaatimuksia. Kansallisella siirtymäajalla pyritään vähentämään yrityksille aiheutuvaa taloudellista taakkaa sekä hillitsemään hävikkiä, jota sääntely elinkeinoelämän mukaan voisi pahimmillaan aiheuttaa. Hävikin syntyminen olisi vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin tavoitteiden vastaista.

Tiedonantovelvollisuuksiin ja tiettyihin merkintöihin liittyvät ehdotukset

Elinkeinonharjoittajien tiedonantovelvollisuuksia ehdotetaan laajennettavaksi. Vastaisuudessa elinkeinonharjoittajan olisi annettava kuluttajalle ennen sopimuksen tekemistä tietoa muun muassa tavaroiden kestävydestä ja korjattavuudesta. Etä- ja kotimyynnissä kuluttajalle tulisi antaa tietoa myös mahdollisista ympäristöystävällisistä toimitusvaihtoehdoista.

Uutta olisi myös, että elinkeinonharjoittajien olisi merkittävä tavaroihin taikka niiden yhteyteen tieto määrätyn kaltaisesta tuottajan antamasta kestävyystakuusta käyttäen Euroopan komission määrittelemää yhdenmukaistettua merkintää. Vastaavasti myyjän lakisääteisestä virhevastuusta olisi annettava tieto käyttäen komission määrittelemää yhdenmukaistettua ilmoitusta. Muutoksilla pyritään lisäämään kuluttajien tietoisuutta heidän unionin laajuisista oikeuksistaan.

4.1.2 Tavaroiden korjaamisdirektiivi

Tiettyjen tavaroiden valmistajia koskevat uudet velvollisuudet

Tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöön panemiseksi ehdotetaan, että tavaran valmistajalla olisi velvollisuus korjata tavara kuluttajan pyynnöstä maksutta tai kohtuullista korvausta vastaan silloinkin, kun kyse ei ole myyjän tai valmistajan vastuulla olevasta tavaran vikaantumisen vaan esimerkiksi tavaran normaalista kulumisesta. Jos valmistaja on sijoittautunut unionin ulkopuolelle, vastuu korjauspalvelun järjestämisestä kuuluisi unionissa sijaitsevalle valtuutetulle edustajalle, tämän puuttuessa maahantuojalle, tai näiden puuttuessa tavaran jakelijalle. Korjausvelvollisuutta ja sitä koskevaa menettelyä koskeva sääntely ehdotetaan lisättäväksi kuluttajansuojalain eräitä palvelussopimuksia koskevaan 8 lukuun.

Mainittu korjaamisvelvollisuus koskisi ainoastaan määrättyjä, direktiivin liitteessä II lueteltuja kestokulutushyödykkeitä, kuten useita kodinkoneita sekä matkapuhelimia. Myös korjausvelvollisuuden laajuus määräytyisi näitä tavaroita koskevien EU-asetusten mukaisesti, eikä se siten olisi rajoittamaton. On kuitenkin huomattava, että komissiolla on direktiivin 5 artiklan 9 kohdan perusteella oikeus antaa delegoituja säädöksiä liitteen II muuttamiseksi, ja siten korjaamisvelvollisuuden soveltamisala voi ajan mittaan laajentua sitä mukaa kuin uusia korjattavuutta koskevia vaatimuksia sisältäviä unionin säädöksiä annetaan.

Direktiivin liitteessä mainittujen kestokulutushyödykkeiden valmistajille asetettaisiin myös muita velvollisuuksia, kuten velvollisuus asettaa tarjoamansa varaosat ja työkalut saataville kohtuulliseen hintaan. Lisäksi valmistajia kielletäisiin nimenomaisesti käyttämästä sellaisia sopimuslausekkeita, laitteistoja tai ohjelmistotekniikoita, jotka estävät tällaisten tavaroiden korjaamisen. Koska mainitut säännökset koskisivat elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisen suhteen ohella kahden elinkeinonharjoittajan välistä suhdetta, säännökset ehdotetaan lisättäväksi kuluttajansuojalain sijasta jätelakiin. Mainittua lakia koskeva uudistamishanke (Jätelain muutoksen III osa – Kiertotalouslaki 2024–2026) on parhaillaan ympäristöministeriössä käynnissä. Uudistuksen tarkoituksena on, että jätelaki korvattaisiin

uudella kiertotalouslailla. Mainittujen säännösten valvontatehtävä osoitettaisiin ehdotuksen mukaan Lupa- ja valvontavirastolle jäljempänä 5.1 jaksossa selostetuista syistä.

Tavaroiden korjaamisdirektiivi kuuluu direktiivin 18 artiklan perusteella yhteistyöasetuksen soveltamisalaan. Yhteistyöasetuksen kansallisen toimeenpanon lähtökohtana eräin vähäisin poikkeuksin on ollut, että yhteistyöasetuksen mukaiset toimivaltaiset viranomaiset nimetään siten kuin näiden työnjako kansallisestikin on järjestetty yhteistyöasetuksen liitteessä mainittujen EU-säädösten osalta. Tämän mukaisesti Lupa- ja valvontavirasto ehdotetaan nimettäväksi yksinomaiseksi yhteistyöasetuksen mukaiseksi toimivaltaiseksi viranomaiseksi jätelakiin lisättäväksi ehdotettujen säännösten noudattamisen osalta.

Kullakin toimivaltaisella viranomaisella tulee yhteistyöasetuksen 9 artiklan 1 kohdan mukaan lähtökohtaisesti olla yhteistyöasetuksen soveltamiseksi tarpeelliset mainitun artiklan mukaiset vähimmäisvaltuudet. Tämän vaatimuksen täyttämiseksi kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annettuun lakiin sisältyviä toimivaltuuksia ehdotetaan myös Lupa- ja valvontavirastolle sen ollessa mainitun lain mukaan toimivaltainen viranomainen.

Virheen oikaisua tavarankaupassa koskevat muutosehdotukset

Tavaroiden korjaamisdirektiivi edellyttää muutoksia myös tavarassa olevan virheen oikaisua ja sitä koskevaa menettelyä koskeviin kuluttajansuojalain 5 luvun säännöksiin. Myyjälle asetettaisiin muun muassa nimenomainen velvollisuus ilmoittaa ostajalle tämän oikeudesta valita virhetilanteessa virheen korjaamisen tai virheettömän tavarantoimituksen välillä. Uutta olisi myös, että tavarantoimitusta korjaava myyjä ei kaikissa tilanteissa saisi vaatia maksua korjaamisen ajaksi kuluttajalle lainattavasta korvaavasta tavarasta.

Eurooppalainen korjaustietolomake

Kuluttajansuojalakiin ehdotetaan lisättäväksi myös niin kutsuttua eurooppalaista korjaustietolomaketta koskevat säännökset. Korjaustietolomakkeen käyttö ei olisi korjauspalveluita tarjoaville elinkeinonharjoittajille pakollista, mutta lomaketta asianmukaisesti käytettäessä elinkeinonharjoittajan katsottaisiin täyttäneen määrättyihin direktiiveihin perustuvat tiedonantovelvoitteensa. Lomakkeesta ja sen sisällöstä säädettäisiin tarkemmin oikeusministeriön asetuksella.

Eurooppalaisen verkkoalustan perustaminen

Edellä todetun mukaisesti tavaroiden korjaamisdirektiivin 7 artiklassa säädetään korjaamista koskevan eurooppalaisen verkkoalustan perustamisesta. Verkkoalustan tarkoituksena on saattaa tavaroiden korjaajat ja kuluttajat yhteen. Vastuu verkkoalustan perustamisesta on edellä 3.2.2 jaksossa todetun mukaisesti komissiolla, mutta direktiivissä edellytetään, että jäsenvaltiot nimeävät kansalliset yhteyspisteet, jotka vastaavat kansallisen osion hallinnointiin liittyvistä tehtävistä ja tarvittaessa kansalliseen osioon sisältyvien tietojen valvonnasta (9 artiklan 1 kohta sekä direktiivin johdanto-osan 30 kappale). Ehdotuksen mukaan korjaamista koskevan eurooppalaisen verkkoalustan kansallisena yhteyspisteenä toimisi Lupa- ja valvontavirasto.

Direktiivin 7 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat halutessaan laajentaa eurooppalaisen verkkoalustan kansallisen osion koskemaan myös kunnostettujen tavaroiden myyjiä, viollisia tavaroita korjaamista varten ostavia toimijoita sekä erilaisia tavaroita korjaavia yhteisöjä. Tarkoituksenmukaisena pidetään, että rekisteröitymismahdollisuutta tarjotaan kaikille näille tahoille.

Tavaran korjaamisdirektiivin 9 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat hyväksyä ehtoja, jotka koskevat pääsyä niiden kansalliseen osioon rekisteröintiä varten. Ehdot voivat koskea esimerkiksi ammattipätevyysvaatimuksia. Tämänkaltaisten ehtojen asettamiselle ei ole nähty tarvetta. Tätä puoltaa myös pyrkimys hallinnollisen taakan vähentämiseen.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Valtiontaloudelliset vaikutukset ja vaikutukset viranomaisten toimintaan

Valtiontaloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole sellaisenaan vaikutuksia valtion talouteen.

Edellä todetun mukaisesti tarkoituksena on, että vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin täytäntöönpanoon liittyvään kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa annettavaan valtioneuvoston asetukseen sisällytettäisiin direktiivin vastaisesti kansallinen siirtymäaika: asetusluonnoksen voimaantulosäännöksen mukaan asetuksen 2 §:n 4 ja 29–30 kohtaa sovellettaisiin vasta 27.3.2027 lukien markkinointiin, joka sisältyy ennen asetuksen voimaantuloa markkinoille saatettuun hyödykkeeseen tai sen pakkaukseen. Säädetäessä tällaisesta siirtymäajasta on todennäköistä, että Euroopan komissio käynnistää rikkomusmenettelyn Suomea kohtaan EU-oikeuden rikkomisesta ja että unionin tuomioistuin voi määrätä tästä Suomelle taloudellisia seuraamuksia. Nämä seuraamukset voivat olla euromäärältään tuntuvia.

Euroopan komissio voi aloittaa jäsenvaltioita vastaan EU-sääntelyn täytäntöönpanoa koskevan rikkomusmenettelyn kahdessa tapauksessa: jos jäsenvaltio ei ole ilmoittanut direktiivissä säädettyyn täytäntöönpanon määräaikaan mennessä kansallisista täytäntöönpanotoimista, tai jos komissio katsoo, että sille ilmoitettu täytäntöönpano on puutteellinen tai virheellinen.

On epäselvää, millaisena rikkomuksena tietoisesti säädettyä kansallista siirtymäaikaa pidettäisiin. Koska direktiivin soveltamisen aloittaminen liittyy läheisesti lainsäädännön antamiseen ja voimaantuloon, on mahdollista, että komissio voisi tulkita vihreän siirtymän direktiivissä asetetusta soveltamisen määräajasta (27.9.2026) poikkeamisen olevan ilmoitusvelvollisuuden rikkomiseksi luettava viivästys. Aiempia esimerkkejä tällaisista tulkinnoista ei kuitenkaan ole tiedossa. Tyypillisesti tapauksissa, joissa on kyse siitä, onko direktiivin aineellinen sääntely toteutettu kansallisessa lainsäädännössä direktiivin säännöksiä vastaavalla tavalla, on käsitelty täytäntöönpanon virheellisyyttä koskevia rikkomusmenettelyinä. On siten myös mahdollista, että komissio päättäisi aloittaa rikkomusmenettelyn Suomea vastaan vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin kansallisen täytäntöönpanon virheellisyydestä asetettaessa kansallisesti direktiivin säännöksistä poikkeava siirtymäaika.

Mahdollisten sakkojen määrää tietyssä tilanteessa on haastavaa etukäteen arvioida. Jos sakkoja määrättäisiin Suomelle, summa olisi yli miljoona euroa. Kiinteämääräisen hyvityksen vähimmäismäärä Suomen osalta on tällä hetkellä 1 380 000 euroa. Komissio on aiemmin todennut, että vaikka jäsenvaltio korjaisi rikkomisen Euroopan unionin tuomioistuimen käsittelyn aikana, se ei peru sakkokannetta vaan vaatii kiinteämääräisen hyvityksen maksettavaksi. Edelleen, jos täytäntöönpanoa ei saada oikeudenkäynnin kuluessa valmiiksi, määrätään käytännössä kiinteämääräisen hyvityksen lisäksi myös päivittäin tai muuten ajallisesti kertyvä uhkasakko. Jäsenvaltioille määrättyjen uhkasakkojen määrät ovat vaihdelleet huomattavasti, alkaen muutamasta tuhannesta eurosta päivässä. Uhkasakko lasketaan ajallisesti

alkaen päivästä, jona tuomioistuin antaa sakkokanteeseen perustuvan tuomionsa, päättyen päivään, jona jäsenvaltio lopettaa rikkomisen.

Vaikutukset kuluttaja-asiamiehen toimintaan

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiiviin perustuvat uudet ja muuttuneet säännökset aiheuttavat aluksi lisätyötä kuluttaja-asiamiehelle. Kuluttaja-asiamiehen on muun muassa päivitettävä elinkeinonharjoittajien tiedonantovelvoitteita ja markkinointia koskevia ohjeitaan sekä neuvottava elinkeinonharjoittajia ja kuluttajia uusien säännösten sisällöstä ja tulkinnasta. Myös tavaroiden korjaamisdirektiiviin perustuvat uudet ja muuttuneet säännökset kuluttajansuojalain 5 ja 8 luvussa aiheuttavat aluksi jossakin määrin lisätyötä kuluttaja-asiamiehelle. Kuluttaja-asiamiehen on muun muassa päivitettävä elinkeinonharjoittajien virhevastuuta koskevia ohjeita sekä laadittava uusia korjauspalveluita koskevia ohjeita.

Vaikka kuluttaja-asiamiehen valvottavaksi tulee useita uusia ja muuttuneita säännöksiä, kuluttaja-asiamies on toisaalta jo nykyisen lainsäädännön nojalla valvonut yritysten markkinoinnissaan käyttämiä ympäristöväittämiä, ja uusien aiempaa täsmällisempien säännösten voidaan olettaa jossain määrin helpottavan tätä valvontatyötä. Valvontaviranomaisen työtä voisi jossain määrin helpottaa myös se, että täsmällisemmän sääntelyn EU:ssa voidaan olettaa lisäävän tulkintojen yhtenäisyyttä EU:ssa.

Kuluttaja-asiamiehen voi olla tarpeen viedä uusiin säännöksiin liittyviä tulkintakysymyksiä markkinaoikeuden ratkaistavaksi. Ei kuitenkaan ole oletettavaa, että markkinaoikeuteen vietävien asioiden määrä vuositasolla muutosten myötä merkittävästi kasvaisi.

Alkuvaiheen lisätyö on mahdollista hoitaa nykyisillä resursseilla, mutta tämä edellyttää valvonta-asioiden keskinäistä priorisointia. Alkuvaiheen jälkeen uusien säännösten ei oleteta aiheuttavan lisätyötä.

Vaikutukset kuluttajaneuvontaan

Oletettavaa on, että kuluttajaneuvontaan tulee etenkin uuden markkinointisääntelyn vuoksi mutta myös valmistajalle tietyissä tapauksissa asetettavan korjausvelvollisuuden myötä useita yhteydenottoja sääntelyn tulkinnasta ja soveltamisesta. Kuluttajaneuvonta opastaa sekä kuluttajia että yrityksiä kuluttajaoikeudellisissa ongelma- ja riitatilanteissa, ja oletettavaa on, että etenkin elinkeinonharjoittajat ovat kuluttajaneuvontaan yhteydessä markkinointisääntelyn tulkintaan liittyvistä kysymyksistä. Tämä vaikutus kohdistunee etenkin lain voimaantuloa edeltävään ja välittömästi sen jälkeiseen aikaan. Tämän alkuvaiheen jälkeen uusien säännösten ei oleteta aiheuttavan merkittävästi lisätyötä kuluttajaneuvonnalle.

Vaikutuksia kuluttajaneuvontaan voi olla kuitenkin myös sillä, että yksilöllisiä oikeussuojakeinoja koskevan kuluttajansuojalain 2 luvun 15 a §:n piiriin tulee uusia säännöksiä. Esimerkiksi tilanteessa, jossa vahingonkorvauksesta tai hinnanalennuksesta syntyy erimielisyyttä kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välillä, kuluttaja voi kääntyä kuluttajaneuvonnan puoleen muun muassa sovitteluavun saamiseksi. Koska säännöksen soveltaminen edellyttää aina tapauskohtaista arviota siitä, onko yritys menetellyt pykälissä yksilöidyllä kielletyllä tavalla, on todennäköistä, että vaikutus neuvonnan ja sovittelun tarpeen lisääntymiseen on pysyvä.

Vaikutukset Lupa- ja valvontavirastoon

Ehdotuksen mukaan jätelakiin lisättävien säännösten noudattamisen valvonta tulisi vuoden 2026 alusta aloittaneen Lupa- ja valvontaviraston tehtäväksi. Arvion mukaan valvontatehtävä tulisi olemaan ainakin alkuvaiheessa työmäärältään hyvin vaatimaton. Tämä johtuu siitä, että jätelain säännökset koskevat vain sellaisten tiettyjen, tavaroiden korjaamisdirektiivin liitteessä II tarkoitettujen tavaroiden valmistajia, joita ei Suomessa tiettävästi tällä hetkellä ole. Koska tällaisia toimijoita on muualla Euroopan unionissa, käytännössä valvontatehtäviä voisi Suomessa liittyä ainoastaan rajat ylittäviin tilanteisiin. Tällaisissa tapauksissa Lupa- ja valvontavirasto voisi hyödyntää kuluttajansuojaviranomaisten yhteistyöverkostoa eli niin sanottua CPC-verkostoa. Jätelain säännösten noudattamisen valvonnan aiheuttaman työmäärän osalta on kuitenkin huomattava, että edellä todetun mukaisesti Euroopan komissiolla on direktiivin 5 artiklan 9 kohdan perusteella oikeus antaa delegoituja säädöksiä liitteen II muuttamiseksi. Siten jätelain säännösten tosiasiallinen soveltamisala ja samalla valvontatehtävään liittyvä työmäärä voi ajan mittaan laajentua sitä mukaa kuin uusia korjattavuutta koskevia vaatimuksia sisältäviä unionin säädöksiä annetaan.

Lupa- ja valvontavirastolle on ehdotettu myös tehtäväksi toimia korjaamista koskevan eurooppalaisen verkkoalustan kansallisenä yhteyspisteenä verkkoalustan kansallista osiota silmällä pitäen. Direktiivineuvottelujen kuluessa ja niiden jälkeen saadun tiedon mukaan kansallisen osion perustaminen ei edellytä jäsenvaltioilta tietojärjestelmien kehittämiseen liittyviä toimia, vaan tämä vastuu on yksinomaan komissiolla. Edelleen on tuotu esiin, että jos kansallinen osio toteutetaan minimitasoisena, siitä ei aiheudu jäsenvaltioille myöskään lisäkustannuksia.

Kansallisen yhteyspisteen tehtävänä olisi kuitenkin tarjota korjaajille pääsy kansalliseen osioon. Euroopan komissiolta saadun tiedon mukaan sivustolle rekisteröidytään perustamalla tili, joka aktivoidaan. Tarkoituksena on, että rekisteröityvän tahon ALV-numero tarkistetaan automaattisesti komission toimesta. Jos ALV-numero ei löydy rekistereistä, komissio ilmoittaa tästä kansallisen yhteyspisteen hallinnoijalle. Tarkoituksena on, että korjaajat ja muut rekisteröityvät tahot huolehtivat rekisteröitymisestään pitkälti itse ja että menettely olisi mahdollisimman automaattinen. Kun tili on aktivoitu, komissio voisi tarvittaessa jäädyttää tai poistaa tilin. Lupa- ja valvontavirasto kansallisenä yhteyspisteenä avustaisi komissiota laittoman ja mahdollisesti myös vanhentuneen sisällön poistamisessa kansallisesta osiosta. Lisäksi kansallinen yhteyspiste avustaisi komissiota kansallista osiota koskevan palautteen käsittelyssä ja mahdollisissa osion kehittämistoimissa. Kansallinen yhteyspiste myös raportois kansallisen osion käytöstä komissiolle. Raportoinnin osalta on ennakoitu, että komissio saisi tarvitsemansa tiedot suoraan kansallisesta osiosta, eikä erillistä raportointia osion käytöstä näin ollen tarvittaisi.

Verkkoalustan kehittäminen on edelleen kesken, eikä sen kaikista toiminnallisuuksista ole vielä tietoa, minkä vuoksi kansalliselle yhteyspisteelle aiheutuvaa työmäärää on vaikea luotettavasti arvioida. Työmäärään tulee vaikuttamaan myös se, kuinka moni korjaaja lopulta on kiinnostunut rekisteröitymään kansalliseen osioon, samoin kuin se, kuinka automatisoitua kansallisen osion ylläpitäminen on. Kansallista osiota kehitettäessä ja sitä käyttöön otettaessa kansalliselle yhteyspisteelle aiheutunee tehtäviä, jotka vaikuttavat henkilöstöresurssien käyttöön. Hyvin alustavan arvion mukaan alkuvaiheen resurssivaikutus olisi noin 0,2 htv:tä. Pitkällä aikavälillä työmäärän ennakoidaan kuitenkin jäävän kokonaisuudessaan vähäiseksi.

Direktiivin mukaan komissio kehittää 31.7.2027 mennessä yhteisen verkkorajapinnan eurooppalaista verkkoalustaa varten. Jäsenvaltioiden, jotka käyttävät eurooppalaisen verkkoalustan kansallisia osioita, on varmistettava, että niiden kansallinen osio on toiminnassa kuuden kuukauden kuluessa päivästä, jona komissio toimittaa yhteisen verkkorajapinnan. Tämä

huomioon ottaen oletuksena on, että kansallisen osion käyttöönoton resurssivaikutukset kohdistuisivat ennen muuta vuoteen 2027.

Vaikutukset kuluttajariitalautakuntaan

Yksilöllisiä oikeussuojakeinoja koskevan kuluttajansuojalain 2 luvun 15 a §:n piiriin tulevilla uusilla säännöksillä voi olla vähäistä vaikutusta kuluttajariitalautakunnan toimintaan. Lautakunnassa on vasta vähän ratkaisukäytäntöä kyseisen lainkohdan soveltamisesta. Koska säännöksen soveltaminen edellyttää aina yksittäistapauksellista kokonaisharkintaa, on joka tapauksessa todennäköistä, että vaikutus lautakunnan työmäärän lisääntymiseen on pysyvä.

Uudet ja muuttuneet säännökset kuluttajansuojalain 5 ja 8 luvussa aiheuttavat aluksi lisätyötä siinä määrin kuin kuluttajariitalautakunnan ratkaistavaksi tulee asioita, joiden ratkaiseminen edellyttää kyseisten säännösten soveltamista tai tulkintaa.

Kuluttajariitalautakunnassa on jo aiemmin käsitelty kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välisiä tavaran korjauspalveluja koskevia erimielisyyksiä, joihin sovelletaan kuluttajansuojalain voimassa olevaa 8 lukua. Uuden sääntelyn myötä lautakunnan ratkaistavaksi saattaisi tulla kuluttajansuojalain 8 lukuun lisättyjen uusien säännösten mukaisten tiettyjen vikaantuneiden tavaroiden korjauksia koskevia riitoja sen johdosta, että valmistaja tai kuluttajansuojalaissa tarkoitettu muu taho on kieltäytynyt tavaran korjauksesta tai ei ole korjannut tavaraa. Tällöin lautakunnan tulisi ottaa kantaa edellä mainitun tahon korjaus- ja/tai vahingonkorvausvelvollisuuteen. Tämän arvioidaan lisäävän lautakunnan asia- ja siten myös työmäärää. Vaikutus arvioidaan kuitenkin vähäiseksi.

Yhdenmukaistetun eurooppalaisen korjaustietolomakkeen käyttö voi osaltaan ehkäistä korjaamiseen liittyvien riitojen syntymistä, ja mahdollisessa riitatilanteessa asian ratkaisua lautakunnassa voi helpottaa se, että sopimuksen sisältö ja kuluttajalle ennen sopimuksen tekoa annetut tiedot käyvät aiempaa selkeämmin ilmi.

Lautakunnan ratkaistavaksi saattaa tulla jätelain uuden sääntelyn myötä riitoja, jotka koskevat jätelain 9 b §:n mukaista varaosien ja työkalujen tarjoamista kohtuulliseen hintaan, sekä riitoja, jotka koskevat jätelain 9 c §:n mukaisia kiellettyjä sopimusehtoja ja käytäntöjä. Tämän arvioidaan lisäävän vähäisesti lautakunnan asia- ja siten myös työmäärää.

4.2.2 Vaikutukset elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien asemaan

4.2.2.1 Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi

Vaikutukset elinkeinonharjoittajiin

Uudet tiedonantovelvollisuudet lisäävät jossakin määrin elinkeinonharjoittajien hallinnollista taakkaa. Samoin lakisäätteistä virhevastuuta koskevan ilmoituksen asettamisen esille kivijalkaliikkeeseen tai verkkokauppaan voidaan arvioida aiheuttavan lähinnä kertaluontoista hallinnollista taakkaa. Yhdenmukaistetun merkinnän osalta oletettavaa puolestaan on, että tavaran valmistajat asettavat merkinnän suoraan tavarahan tai sen pakkaukseen, jolloin tavaroiden myyjät eivät joudu erikseen asettamaan merkintää esille.

Merkittävimpien vaikutusten oletetaan liittyvän kestävyysmerkintää koskeviin vaatimuksiin, joista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksessa, sillä uusi sääntely muuttaa merkittävästi ympäristö- ja yhteiskuntamerkkien nykyistä käyttöä. Erilaisia ympäristö- ja kestävyysmerkkejä arvioidaan Suomessa olevan runsaasti käytössä kaikilla toimialoilla. Tarkempia arvioita on

saatu elintarvikealan yrityksiltä, joita on Suomessa kaikkiaan noin 1 800. Saatujen arvioiden mukaan mainitun alan yrityksillä on pakkauksissaan käytössä paljon sellaisiakin kestävyysmerkintöjä, jotka eivät ole ulkopuolisen kolmannen tahon sertifioimia. Koska kyseisen alan yritysten tuoterepertuaari on tyypillisesti laaja, voi esimerkiksi omasta ilmasto-ohjelmasta tai raaka-aineiden vastuullisuudesta kertovia merkintöjä olla yhdellä yrityksellä jopa sadoissa eri pakkauksissa. Kauppojen valikoimissa voi olla jopa 5 000–40 000 tuotetta. Esimerkiksi Kesko Oyj:n päivittäistavarakaupan valikoimassa on noin 50 000 tuotenimikettä, minkä lisäksi kauppiaiden suorissa ostoissa on noin 60 000 nimikettä. Rakentamisen ja talotekniikan kaupassa tuotenimikkeitä on kaikissa toimintamaissa yhteensä yli 700 000.

Toisaalta kestävyysmerkinnän määritelmään liittyvän tietyn tulkinnanvaraisuuden vuoksi joidenkin nykyisin käytössä olevien merkintöjen osalta on vielä epävarmuutta siitä, tulevatko ne kestävyysmerkinnän määritelmän piiriin vai eivät. Tämän vuoksi on vaikea tarkasti arvioida, miten laajasti kestävyysmerkintää koskeva uusi sääntely vaikuttaa elinkeinonharjoittajiin ja myytäviin tuotteisiin. Elintarvikealalta saadun arvion mukaan yhdellä yrityksellä mahdolliset kustannukset voivat kohota 10 000–300 000 euroon yrityksen koosta riippuen, jos yleiset yritysten toimintaa kuvaavat omat merkinnät katsotaan lopulta kestävyysmerkinnäksi. Kustannusten lisäksi muutos olisi omiaan aiheuttamaan tuhansien kilojen tarpeetonta ruokahävikkiä ja riskin toimituskatkoksiin.

Komissio on vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiiviä koskevassa ehdotuksessaan (COM(2022) 143 final) arvioinut, että ehdotetut toimet, jotka lopullisessa direktiivissä ovat toteutuneet merkittävilta osin, aiheuttaisivat EU:n alueella yrityksille 9,1–10,4 miljardin euron kustannukset. Tämä tarkoittaa keskimäärin 556–568 euron kertaluonteista kustannusta yritystä kohti, minkä jälkeen vuotuiset toistuvat kustannukset ovat tarkastelujaksolla 64–79 euroa. Komission mukaan yrityksille koituu myös erittäin merkittäviä tasapuolisiin toimintaedellytyksiin liittyviä etuja, sillä tällä hetkellä kuluttajia harhaan johtavat yritykset joutuisivat mukauttamaan käytäntöjään aidosti kestäviin käytäntöihin. Komission arvioimat kustannusvaikutukset ovat huomattavasti alhaisemmat kuin Suomessa on kansallisesti arvioitu.

Viralliset tunnistetut EN-ISO 14024 -standardin mukaiset ympäristömerkkijärjestelmät Pohjoismainen ympäristömerkki eli Joutsenmerkki ja EU-ympäristömerkki ovat Suomessakin laajalti käytössä jo nyt. Näiden merkkien perusteella voidaan vastaisuudessa osoittaa tuotteiden tai palveluiden erinomaista ympäristönsuojelullista tasoa ja tämän perusteella esittää yleisiä ympäristöväittämiä.

Erityisesti kestävyysmerkintää sekä ympäristöväittämiä koskeva uusi sääntely tulee aiheuttamaan elinkeinonharjoittajille joka tapauksessa valikoiman läpikäyntiä, uusien ohjeistuksien laatimista ja mahdollisesti tuotteiden poistamista, mikä vaatii merkittäviä resursseja ja voi aiheuttaa myös hävikkiä.

Merkittävät vaikutukset liittyvät tältä osin direktiivin voimaantuloaikaan: vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi on pantava täytäntöön viimeistään 27.3.2026, ja sen nojalla annettuja säännöksiä on alettava soveltaa 27.9.2026 lukien. Siten lähtökohtaisesti kaikki tuotteet, jotka on pakattu tai merkitty vanhojen käytäntöjen mukaisesti esimerkiksi siten, että ne sisältävät kiellettyjä ympäristöväittämiä tai puutteellisia merkintöjä, muuttuvat lainvastaisina myyntikelvottomiksi sääntelyn soveltamisen alkaessa. Koska vähittäiskaupan toimitusketjut ovat pitkiä ja pakkausten päivittäminen vie aikaa, on arvioitu, että ilman Euroopan komission tai kansallisen lainsäätäjän lisätoimia täytäntöönpanon tiukka aikataulu ohjaa yrityksiä ajamaan alas vanhoja varastojaan hyvissä ajoin ennen määräpäivää joko myymällä tuotteet alennettuun hintaan tai hävittämällä ne taikka purkamalla pakkaukset uudelleen käsittelyä varten. Kaikista näistä vaihtoehdoista aiheutuu yrityksille välittömiä kustannuksia. Selvästi suurin taloudellinen

haittavaikutus kaupan alan yrityksille arvioidaan aiheutuvan juuri varastojen alaskirjaamisesta. Kaupan alalta saatujen arvioiden nojalla tämä kustannusvaikutus olisi vähintään useita satoja miljoonia euroja. Vaikutuksen suuruus vaihtelee kuitenkin huomattavasti yrityksen välillä riippuen niiden tuotevalikoimasta ja siitä, kuinka yleistä erilaisten merkintöjen ja väittämien käyttäminen tuotteiden yhteydessä on. Vaikka kulutushyödykkeen myyjä on viime kädessä vastuussa kulutushyödykkeessä olevista kestävyysmerkinnöistä ja ympäristöväittämistä, vaikutukset ulottuvat myös käytännössä laajasti tavaroiden valmistajiin. Arvioiden mukaan vaikutukset kohdistuvat tällöin laajemmin niihin valmistajiin, joiden valmistamissa tuotteissa käytetään paljon esimerkiksi kestävyysmerkintöjä. Tällaisia tuoteryhmiä ovat esimerkiksi elintarvikkeet, kosmetiikka ja pesuaineet. Myös tavaroiden myyntisykli vaikuttaa esimerkiksi siihen, miten nopeasti tavarat, joissa ei ole direktiivin vaatimusten mukaisia ympäristömerkkejä, kiertävät varastosta myyntiin. Siten nopean myyntisyklin tavarat, joissa olevat merkinnät eivät täytä direktiivin vaatimuksia, saadaan todennäköisesti nopeammin markkinoille ja myyntiin kuin pidemmän myyntisyklin tavarat, joissa varastointiaika voi olla pitkä.

Asetukseen sisällytettäväksi tarkoitettulla kansallisella siirtymäajalla pyritään vähentämään edellä kuvattuja direktiiviin perustuvan sääntelyn kielteisiä vaikutuksia varastossa ja myynnissä jo olevien hyödykkeiden osalta siten, että nämä olisivat myytävissä sellaisinaan kuuden kuukauden siirtymäajan ajan. Jos lainvastaisin merkinnöin varustettuja hyödykkeitä olisi vielä tämän siirtymäajan jälkeenkin kaupan, elinkeinonharjoittajien tulisi peittää lainvastaiset merkinnät tarroin tai vaihtoehtoisesti antaa lisätietoja tuotteiden yhteydessä. Tämän vaatimuksen vaikutusten arvioidaan koskevan erityisesti sellaisia elinkeinonharjoittajia, joiden varasto kiertää hitaasti tai jotka myyvät kuluttajille käytettyjä tavaroita. Lisäksi merkitystä voi olla sillä, millaisesta tuotteesta on kyse: eri tuotteissa on hyvin erilaisia merkintätapoja, joiden muokkaaminen tai poistaminen voi olla hyvinkin hankalaa. Esimerkiksi tekstiilien pesulappujen poistaminen on huomattavasti vaikeampaa kuin tuotteissa olevien riippulappujen.

Joka tapauksessa pakkausmateriaalien ja etikettien päivittämisestä syntyy elinkeinonharjoittajille kustannuksia. Tuotepakkauksiin on lisättävä tarvittavat uudet tiedot ja poistettava tai korvattava kielletyt väittämät, symbolit ja logot. Pakkaussuunnittelu sisältää useita vaiheita: muutostarpeiden kartoitus, direktiivin tulkinta (merkit, sertifikaatit ja väittämät), suunnittelutyö, painolaattojen valmistus ja materiaalien painatus. Monelle yritykselle aiheutuu myös graafisen suunnittelun kuluja uusien pakkausten suunnittelemiseksi, painatuskulujen kasvua uusien pakkausten hankkimiseksi sekä mahdollisesti vanhojen pakkausmateriaalivarastojen hävikkiä siltä osin kuin varastoissa olevia materiaaleja ei ehditä hyödyntää sallituissa aikarajoissa. Myös muun markkinointimateriaalin sekä viestinnän muuttaminen uusien vaatimusten mukaiseksi aiheuttaa yrityksille huomattavaa työtä. Pakkauksien lisäksi kaikki mainosmateriaalit, tuotekuvaukset, verkkosivut ja myymälämainonta on käytävä läpi ja päivitettävä. Edelleen, koska direktiivin mukaan markkinointinimet ja tuotenimet voivat olla ympäristöväittämiä, voi yritys, jonka brändi tai tuotelinja on nimetty antamaan ympäristöystävällistä mielikuvaa, joutua tekemään brändimuutoksia. Tällaiset muutokset voivat aiheuttaa elinkeinonharjoittajille merkittäviäkin kustannuksia.

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi koskee myös palveluita, ja esimerkiksi palveluihin keskittyvällä matkailualalla majoitus-, ohjelma- ja kuljetuspalvelut sisältävät nykyisin runsaasti ympäristöväittämiä. Direktiivin mukaan kestävyysmerkintöjen taustalla olevan sertifiointijärjestelmän noudattamista tulee valvoa sertifiointijärjestelmän omistajaan nähden ulkopuolinen taho, jonka pätevyys sekä riippumattomuus niin merkinnän omistajasta kuin merkintää käyttävästä elinkeinonharjoittajasta perustuvat kansallisiin, kansainvälisiin tai Euroopan unionin standardeihin ja menettelyihin. Tämä on haaste matkailualalle, jossa monet käytössä olevat kestävyysmerkit ovat jo nyt riippumattoman ja pätevän tahon auditoimia, mutta

eivät akkreditoituja tai ISO 17065 -standardin mukaisia. Suomessa on vain muutamia akkreditoituja toimijoita, joiden akkreditoitujen pätevyysalueet kattavat matkailutoimialoja. Pätevyysalueet eivät kuitenkaan kata matkailutoimialoja kokonaisvaltaisesti. Tämä voi johtaa siihen, että nykyiset toimivat järjestelmät eivät enää täytä direktiivin vaatimuksia, mikä voi heikentää alan vastuullisuustyön jatkuvuutta. Matkailutoimialoilla Suomessa 99,5 % yrityksistä on mikro- tai pienyrityksiä. Direktiivin vaikutuksesta nämä pienet matkailuyritykset voivat joutua luopumaan ympäristövaihtamien sisältävästä viestinnästä, vaikka toiminta olisikin objektiivisesti arvioituna tavanomaista vastuullisempaa.

Yksi vaihtoehto on luoda kestävyysmerkinnäksi katsottavalle merkille standardin mukainen sertifiointijärjestelmä. Tällöin yrityksen on investoitava riippumattoman auditointiprosessin luomiseen tai liittyttävä olemassa olevaan sertifiointijärjestelmään. Vaikka sääntely voi osaltaan merkitä kasvupotentiaalia sertifiointeja tarjoaville toimijoille, sertifiointi aiheuttaa elinkeinonharjoittajalle välittömiä kustannuksia kuten auditointimaksuja, mahdollisia lisenssimaksuja merkin käytöstä sekä välillisiä kuluja organisaation sisäisistä prosessimuutoksista. Uudet vaatimukset voivat aiheuttaa painetta lisenssimaksujen korottamiseen. Tämä puolestaan aiheuttaisi lisäkustannuksia merkkien käyttäjille. Pienten toimijoiden kannalta tämä voi joissakin tapauksissa merkitä sitä, etteivät ne voi lainkaan käyttää sertifiointijärjestelmää. On jopa mahdollista, että kestävyysmerkintää koskevat vaatimukset johtavat siihen, että mikroyritykset tai pienyritykset luopuvat kokonaan tällaisten merkintöjen käytöstä, jos ne eivät vastaa direktiivin vaatimuksia. Pienillä yrityksillä on todennäköisesti heikommat mahdollisuudet muuttaa tavaroidensa tai palveluidensa kestävyysmerkintöjä sellaisiksi, että ne perustuvat sertifikaattiin tai ovat viranomaisten vahvistamia.

Suomessa on toisaalta paljon yrityksiä, jotka jo nykyisin käyttävät sertifiointijärjestelmää ja jotka ovat muutoinkin merkittävästi panostaneet ympäristönsuojelullisten näkökohtien edistämiseen liiketoiminnassaan. Tällaisille yrityksille uuden lainsäädännön noudattamisesta aiheutuvat kustannukset ovat luonnollisesti pienempiä kuin sellaisille yrityksille, jotka eivät ole käyttäneet sertifiointijärjestelmää tai jotka ovat käyttäneet ympäristövaihtamien markkinoinnissaan yksinomaan myyminen edistämistarkoituksessa ilman merkittäviä tosiasiallisia toimia kestävä kehityksen edistämiseksi. Pidemmällä aikavälillä arvioidaankin, että ympäristövaihtamien esittämistä ja kestävyysmerkintöjä koskevat vaatimukset saattavat ainakin samansuuruiset elinkeinonharjoittajat keskenään tasapuolisempaan kilpailuasemaan. Sen sijaan pienempien elinkeinonharjoittajien mahdollisuus kilpailla kestävyysmerkinnöillä voi heikentyä suurempiin toimijoihin nähden ottaen huomioon edellä todettu siitä, että kasvavat kustannukset voivat estää sertifiointijärjestelmien käytön. On mahdollista, että pienten toimijoiden pääsy markkinoille vaikeutuu sellaisilla aloilla, joilla kestävyysmerkintöjen käyttö on olennaista markkinoinnissa ja yrityksen toiminnassa.

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin osalta on esitetty arvioita myös sen suhteen, että hiilineutraaliudesta kertovien merkintöjen kieltäminen voi poistaa yhden kannustimen hyvittää päästöjä ja saattaa sitä kautta aiheuttaa tahattomia negatiivisia vaikutuksia ympäristöön ja ilmastoon.

Lisäksi on huomioitava, että Euroopan unioni on mahdollisesti antamassa lähivuosina lisää sääntelyä, kuten pakkaus- ja pakkausjäteasetus (PPWR), ekosuvunneiluasetus (ESPR) sekä digitaalinen tuotepassi, mikä tarkoittaa yrityksille jatkuvia pakkausmuutoksia ja huomattavia lisäkustannuksia.

Vaikutukset kuluttajiin

Kuluttajansuojalakiin tehtävät muutokset parantavat kuluttajien asemaa. Kuluttajien voidaan olettaa jatkossa saavan totuudenmukaisempaa ja avoimempaa tietoa kulutushyödykkeiden ympäristö- ja yhteiskuntavaikutuksista. Kuluttajat voivat näin tehdä kaupallisia ratkaisuja entistä tietoisempina.

Suomen ympäristökeskuksen vuonna 2022 tekemän ympäristövaihtamien koskevan tutkimuksen (Ympäristövaihtamat Suomen markkinoilla – Valto) mukaan yli puolet (56 prosenttia) tutkituista mainoksista oli monitulkintaisia tai ne jättivät oleellisia asioita kertomatta. Valtioneuvoston asetuksen niin sanottuun mustaan listaan lisättäväksi ehdotettu kieltä esittää sellainen ympäristövaihtama, jonka osalta elinkeinonharjoittaja ei pysty osoittamaan tunnistettua erinomaista ympäristönsuojelullista tasoa, oletettavasti vähentää tällaisten monitulkintaisten ympäristövaihtamien esittämistä.

Mainitun Suomen ympäristökeskuksen tutkimuksen mukaan 57 prosenttia kyselyyn vastanneista ei luottanut yritysten ympäristövaihteisiin ja vain 1 prosentti vastanneista luotti täysin. Kuluttajaliiton tilaaman ja Kantarin vuonna 2022 toteuttaman kyselytutkimuksen (Aidosti vihreää vai viherpesua? Kyselytutkimus kuluttajien suhtautumisesta ja luottamuksesta ympäristövaihteisiin ja -merkkeihin) mukaan 81 prosenttia vastaajista piti vaikeana arvioida tuotteen tai palvelun kestävyyttä yritysten esittämien ympäristövaihteiden perusteella. Lähes puolelle (47 prosentille) kyselytutkimuksen vastaajista suurin epäilyksen aihe oli, ettei väitteen todenperäisyydestä ole saatavissa lisätietoja. Lisäksi luottamus erityisesti yritysten itse kehittämiin ympäristömerkkeihin oli alhainen: vain 23 prosenttia vastaajista luotti niihin. Kuluttajien luottamuksen ympäristövaihteisiin voidaan olettaa kasvavan uuden sääntelyn myötä. Selvää kuitenkin on, että kaikki ympäristömarkkinointiin liittyvät ongelmat eivät tule poistumaan uudistuksen myötä. Tähän vaikuttaa muun muassa se, että osa ympäristömarkkinointiin liittyvistä ongelmista aiheutuu siitä, että elinkeinonharjoittajat eivät noudata sääntelyä. Erityisen suuri tämä riski on silloin, kun elinkeinonharjoittaja on sijoittautunut kolmanteen maahan.

Valtioneuvoston asetusluonnokseen kirjattu siirtymäsääntely heikentää osaltaan kuluttajien asemaa. Kuluttajat eivät pääse nauttimaan direktiiviin perustuvasta kuluttajansuojasta kaikilta osin niin aikaisin kuin direktiivissä on edellytetty. Koska kuluttaja-asiamies voisi joka tapauksessa puuttua tarvittaessa harhaanjohtavaan markkinointiin yleislausukkeiden turvin ja koska siirtymäsääntely koskisi ehdotettua uutta sääntelyä vain hyvin rajatusti ja lyhyehkön ajan, mahdollisen siirtymäsääntelyn vaikutus kuluttajiin arvioidaan vähäiseksi.

4.2.2.2 Tavaroiden korjaamisdirektiivi

Vaikutukset elinkeinonharjoittajiin

Tavaroiden korjaamisdirektiivillä on merkittäviä vaikutuksia erityisesti kuluttajamarkkinoille tarkoitettujen kodinkoneiden ja matkapuhelinten valmistajiin erityisesti niille asetettavan korjausvelvollisuuden johdosta. Suomessa ei kuitenkaan ole tällä hetkellä kuluttajamarkkinoille tarkoitettujen kodinkoneiden eikä myöskään muidenkaan korjaamisdirektiivin liitteessä mainittujen tavaroiden valmistajia. Koska viime kädessä korjauspalvelujen järjestäminen voi olla myös jakelijoiden vastuulla, korjausvelvollisuutta koskevalla sääntelyllä voi olla merkitystä myös suomalaisten elinkeinonharjoittajien kannalta. Tältä osin on kuitenkin huomattava, että direktiivin mukaista korjausvelvollisuutta arvioidaan EU:n laajuisesti: jos esimerkiksi pesukoneen valmistaja sijaitsee Ranskassa, tämä voi täyttää korjausvelvollisuutensa Ranskassa, eikä velvollisuutta tarjota korjauspalveluita muualla EU:n alueella ole. Epäselvää on, onko Suomessa esimerkiksi direktiivissä tarkoitettuja valtuutettuja edustajia tai maahantuojia.

Alustavan arvion mukaan korjausvelvollisuuden merkitys suomalaiselle kaupan alalle arvioidaan joka tapauksessa vähäiseksi.

Korjaajien lukumäärää Suomessa ei ole tarkasti kartoitettu. Korjauspalveluiden toimiala on kuitenkin varsin suppea: vuonna 2022 toimialan liikevaihto oli 386 miljoonaa euroa, ja henkilöstöön kuului 2 526 henkilöä. Suurin korjaamisen toimiala on teknisten laitteiden korjaamisen ala, joka on myös kasvanut. Erilaisten teknisten laitteiden korjaus muodosti vuonna 2022 noin 83 prosenttia kaikesta tavaroiden korjaamisen liikevaihdosta. Korjauspalveluita tarjoavat enimmäkseen mikroyritykset. (Tavaroiden korjauspalveluiden laajentamisen potentiaali, hyödyt ja oikeuskeinot, Valtioneuvoston kanslia, Helsinki 2024)

Korjaajista on yleisesti arvioiden pulaa, ja niiden määrä on vähentynyt viime vuosien aikana. Alan etujärjestön jäsenmäärä on pudonnut 50 prosenttia vuodesta 2017 vuoteen 2024 liikkeiden lopettamisen vuoksi. Suuri osa huoltoa tekevästä yrityksistä on 1–4 hengen yrityksiä, ja nykyiset huoltajat ovat melko iäkkäitä, keski-ikältään noin 55-vuotiaita. Huoltoliikkeiden kato koskee erityisesti pienempiä paikkakuntia, joilla on pienempi liikevaihto. Huollot ovatkin keskittyneet pääasiassa isoihin kaupunkeihin. Huoltojonot ovat jo nykyisin pitkiä – useissa tapauksissa noin kaksi viikkoa – ja riskinä uuden lainsäädännön johdosta ovat edelleen kasvavat huoltojonot, kun lisääntyvään työmäärään ei pystytä vastaamaan työvoimapuutteen vuoksi.

Selvityksen mukaan osalle korjauspalveluyrityksistä huono kannattavuus on merkittävä toiminnan este. Kannattavuuteen vaikuttavat erityisesti työvoiman hinta, tuotteiden heikko korjattavuus, joka pidentää korjausprosessia ja nostaa korjaushintaa, sekä varaosien hinnat. Esteeksi korjauspalvelujen lisääntymiselle voi muodostua alan koulutuksen saatavuus, jossa on todettu olevan merkittäviä puutteita. Kaikista eri tuotekategorioista vain suutareilla, korjausompelijoilla ja verhoilijoilla on saatavilla jonkinlaista koulutusta. Muissa kategorioissa koulutusta ei ole ollut saatavilla lainkaan tai se on lopetettu, mahdollisesti kannattamattomana. (Tavaroiden korjauspalveluiden laajentamisen potentiaali, hyödyt ja oikeuskeinot, Valtioneuvoston kanslia, Helsinki 2024)

Korjaamista koskevan uuden sääntelyn vaikutusten arvioidaan vaikuttavan korjaustoimialaan sinänsä positiivisesti ja tuovan alalle lisää töitä. Toisaalta paheneva työvoimapula huomioon ottaen on epävarmaa, löytyykö alalle lopulta uusia yrittäjiä. Kodinkonehuoltajat ovat yhteistyössä kuitenkin alkaneet ratkaista huoltohenkilöstövajetta kodinkonehuoltajien pilottikoulutuksella, joka on parhaillaan käynnissä. Nykytilaan verrattuna tilannetta on myös omiaan helpottamaan jätelakiin lisättäväksi ehdotettu sääntely varaosien saatavuuden parantamisesta ja hinnoittelun kohtuullisuutta koskevista vaatimuksista.

Tavaroiden korjaamisdirektiivi vaikuttaa myös tavaroiden valmistajiin. Direktiivissä muun muassa edellytetään, etteivät valmistajat saa käyttää sellaisia sopimuslausekkeita, laitteistoja tai ohjelmistotekniikoita, jotka estävät tiettyjen tavaroiden korjaamisen, ellei tällaisten sopimuslausekkeiden, laitteistojen tai ohjelmistotekniikoiden käyttäminen ole perusteltua. Tiettyjen tavaroiden korjaamisvelvollisuus voi johtaa myös siihen, että tavaroista tehdään entistä kestävämpiä. Toisaalta komission arvion mukaan uusia tavaroita myyville ja valmistaville yrityksille aiheutuu sääntelystä tappioita, koska niiden myynti pienenee ja ne tuottavat vähemmän uusia tavaroita (COM(2023) 155 final).

Tavaroiden korjaamista koskevat uudet säännökset voivat vaikuttaa myös epäsuorasti muihin elinkeinonharjoittajiin, kuten vahinkovakuutusyhtiöihin ja niiden myöntämien kotivakuutusten ehtoihin.

Vaikutukset kuluttajiin

Eurooppalaisen korjaustietolomakkeen käyttöönotto voisi sinänsä auttaa kuluttajia saamaan paremmin tietoa korjauspalvelusta ennen sopimuksen tekemistä. Kun lomakkeen käytön myötä myös palvelun ehdoista sovittaisiin nykyistä tarkemmin, olisi niin ikään mahdollista, että korjauspalveluihin liittyvät riitaisuudet vähenisivät. Korjaustietolomake voisi myös helpottaa kuluttajia vertailemaan eri elinkeinonharjoittajien tarjoamia korjauspalveluita. Oletettavaa kuitenkin on, että eurooppalaisen korjaustietolomakkeen käyttö tulee jäämään vähäiseksi, koska lomakkeen käyttö on direktiivin mukaan elinkeinonharjoittajille täysin vapaaehtoista ja toisaalta lomakkeen 30 päivän vähimmäisvoimassaoloaika on elinkeinonharjoittajien näkökulmasta omiaan vähentämään lomakkeen käytön houkuttelevuutta. Siten korjaustietolomakkeen käyttöönoton myönteiset vaikutukset kuluttajien asemaan arvioidaan lopulta vähäisiksi.

Tiettyjen tavaroiden valmistajille, valtuutetuille edustajille, tuojille ja jakelijoille asetettu korjausvelvollisuus ja sitä koskeva tiedonantovelvollisuus voivat johtaa siihen, että kuluttajilla on nykyistä parempi mahdollisuus saada vialliset tavaransa korjatuiksi kohtuulliseen hintaan. Tämä voi johtaa paitsi kestävämpään kuluttamiseen myös taloudellisiin säästöihin, kun viallista tavaraa ei tarvitse korvata uudella vaan sen saa korjatuksi. Toisaalta edellä esille tuodun mukaisesti on mahdollista, että direktiivissä tarkoitettuja korjauspalveluja tarjottaisiin korjauksen tarpeessa olevan hyödykkeen osalta jossakin toisessa EU-valtiossa, jolloin korjausmahdollisuus voi jäädä teoreettiseksi. Korjausvelvollisuuden laajenemisen kielteisenä vaikutuksena voisi olla sen mahdollinen kuluttajahintoja korottava vaikutus.

Korjaamista koskevan eurooppalainen verkkoalustan käyttöönoton tavoitteena on direktiivin mukaan se, että kuluttajat voisivat nykyistä paremmin löytää ja vertailla markkinoilla toimivia tavaroiden korjaajia. Kuluttajaliitto ry:n tilaaman ja Aula Researchin syksyllä 2025 toteuttaman kuluttajakyselyn (n=1021) tulokset osoittavat, että kuluttajat ovat kiinnostuneita tavaroiden korjaamisesta: yli puolet vastaajista (52 prosenttia) pitää korjaamista parhaana ratkaisuna vikaantuneen tuotteen kohdalla. Vastaajista 7 prosenttia haluaisi mieluiten vikaantuneen tavarän tilalle toisen, uutta vastaavan kunnostetun tavarän ja 25 prosenttia täysin uuden tavarän. Vaikka neljäsos kuluttajista toivoo uutta tuotetta tilalle, vahva kiinnostus korjaamiseen kertoo kasvavasta kiinnostuksesta kestäviin, ympäristöä säästäviin ratkaisuihin. Korjaamista suosivat erityisesti 18–35-vuotiaat vastaajat, joista 66 prosenttia valitsisi ensisijaisesti korjauksen.

Käytännössä kuluttajat ovat kuitenkin usein taipuvaisia valitsemaan virheettömän tavarän sen sijaan, että he korjauttaisivat tavarän. Tätä selittää muun ohella tavarän vaihtamisen helppous ja nopeus sen korjaamiseen nähden.

Korjaamista koskevan eurooppalainen verkkoalustan käyttöönoton tavoitteena on direktiivin mukaan se, että kuluttajat voisivat nykyistä paremmin löytää ja vertailla markkinoilla toimivia tavaroiden korjaajia. Viranomaisen kautta löytyvän verkkoalustan riskinä kuluttajien näkökulmasta arvioidaan olevan, että kuluttajat voivat olettaa listalle mahdollisesti ilmoittautuneiden korjaajien olevan esimerkiksi viranomaisen suosittelemia, vaikka verkkoalustalle rekisteröitymiselle ei ole tarkoitus asettaa erityisiä kriteerejä, eikä mitään etukäteistä viranomaiskontrollia siten ole. Tämän riskin minimoimiseksi on syytä huolehtia siitä, että tästä ilmoitetaan verkkoalustalla selkeästi.

Kuluttajansuojalain tavarankauppaa koskevaan 5 lukuun esitetään lisättävän, että ennen kuin myyjä oikaisee virheen, myyjän on ilmoitettava ostajalle ostajan oikeudesta valintansa mukaan vaatia, että myyjä joko korjaa virheen tai toimittaa virheettömän tavarän. Tämän voidaan olettaa vaikuttavan siihen, että kuluttaja saa oikeuksistaan paremmin tiedon ja voi tehdä itselleen parhaiten sopivan ratkaisun.

4.2.3 Ympäristö- ja muut vaikutukset

Ehdotuksella arvioidaan olevan positiivisia vaikutuksia ympäristöön. Uudet markkinointisäännökset lisäävät kuluttajien tietoisuutta kulutushyödykkeiden ympäristöön liittyvistä ominaisuuksista, mikä edesauttaa kuluttajia tekemään kestävämpiä ja ympäristöystävällisempiä ratkaisuja. Sääntely on myös omiaan ohjaamaan elinkeinonharjoittajia ympäristöystävällisempien kulutushyödykkeiden tarjontaan.

Tiettyjen tavaroiden korjaamispalvelujen tarjoamisvelvollisuus kannustanee kuluttajia korjauttamaan tavaroitaan enenevässä määrin edellyttäen, että asianmukaisia korjauspalveluita on lopulta saatavilla. Tavaroiden korjaaminen vähentää tavaroiden ennaikaista hävittämistä, jätteiden määrää sekä samalla jätteiden käsittelystä aiheutuvia negatiivisia ympäristövaikutuksia. Vaikutusten toteutumiselle aiheuttaa kuitenkin haasteita jaksossa 4.2.2.2 kuvattu korjaajapula.

Repaired-hankkeen loppuraportissa (Tavaroiden korjauspalveluiden laajentamisen potentiaali, hyödyt ja oikeuskeinot, Valtioneuvoston kanslia, Helsinki 2024) on arvioitu korjaamisen lisääntymisestä saatavia hyötyjä. Yleisesti on arvioitu, että korjauttamisen lisäämisellä voidaan saada ympäristö-, työllisyys- ja taloushyötyjä, vaikka ne ovat vähäisiä suhteessa kulutuksen kokonaisvaikutuksiin. Selvityksessä tehdyn mallinnuksen mukaan kotitalouksien kulutusmenojen kohdistuminen uusien tavaroiden sijasta korjauttamiseen tuotti nettomääräisesti tarkasteltuna ympäristöhyötyjä Suomessa ja ulkomailla sekä vahvisti kotimaista arvonlisäystä ja työllisyyttä. Ympäristövaikutukset kohdistuivat ennen kaikkea ulkomaille, koska tarkastellut tavararyhmät olivat valtaosin tuontituotteita. Selvityksen mukaan kasvihuonekaasupäästöjen ja raaka-aineiden kulutuksen osalta kaikkien tavaratuoteryhmien nettovaikutukset olivat negatiivisia. Tämä tarkoittaa sitä, että kulutusmenojen kohdistuminen uusien tuotteiden hankinnasta korjaamiseen tuotti ympäristöhyötyjä. Arvonlisäys- ja työllisyysvaikutukset olivat kaikissa tuoteryhmissä positiivisia eli tavoiteltavia. Korjauttamisen lisäksi kotimaista arvonlisäystä ja työllisyyttä enemmän kuin kaupan ja logistiikan arvoketjuissa sitä menetettiin. Kun tuontituotteista siirrytään kotimaisten palveluiden käyttöön (korjauspalveluihin), vahvistetaan sekä arvonlisäystä että työllisyyttä. Tarkastelluissa skenaarioissa korjauttamisen tuottamat hyödyt jäivät kuitenkin vähäisiksi suhteessa kotitalouksien kulutuksen kokonaisvaikutuksiin ja riippuvat pitkälti siitä, mitä kotitaloudet tekevät korjauspalveluiden käyttämisen myötä säästyneillä rahoilla.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Kansallisen liikkumavaran käyttö

Sekä vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi että tavaroiden korjaamisdirektiivi ovat lähtökohtaisesti täysharmonisoivia siten, että jäsenvaltiolla ei ole oikeutta pitää voimassa tai säätää säännöksiä, jotka poikkeavat direktiivin säännöksistä, ellei direktiivissä toisin säädetä. Direktiivit sisältävät liikkumavaraa jäsenvaltioille erittäin vähän.

Tavaroiden korjaamisdirektiivillä muutettu tavarankauppadirektiivi sisältää jäsenvaltio-option myyjän virhevastuun osalta tilanteissa, joissa virheellinen tavara korjataan. Direktiivin 10 artiklan uuden 5 a kohdan mukaan jäsenvaltiot, jotka eivät aseta myyjän vastuuta koskevia kiinteitä määräaikoja tai asettavat ainoastaan oikeussuojakeinojen vanhentumisaajan, voivat poiketa myyjän virhevastuun pidentämistä koskevasta vaatimuksesta edellyttäen, että ne

varmistavat, että myyjän vastuu tai oikeussuojakeinojen vanhentumisaika korjaamistilanteessa on vähintään kolme vuotta.

Kuluttajansuojalaissa ei säädetä virhevastuun keston takarajasta. Suomessa virhevastuu määräytyy tavaran oletetun käyttöiän perusteella ja rajautuu viime kädessä yleisen vanhentumisaajan perusteella. Näin ollen Suomi hyödyntää tavarankauppadirektiivin 10 artiklan 5 a kohdan mukaisen option, eikä pidennä myyjän virhevastuuaikaa 12 kuukaudella tilanteessa, jossa virheellinen tavara korjataan. Yleinen vanhentumisaika on Suomessa kolme vuotta, joten oikeussuojakeinojen vanhentumisaika korjaamistilanteessa on Suomessa vähintään vaadittu kolme vuotta.

Ehdotettujen säännösten noudattamista valvovat viranomaiset

Tavaroiden korjaamisdirektiivi sisältää pääasiassa elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välistä suhdetta koskevia säännöksiä. Poikkeuksen muodostavat säännökset, jotka koskevat direktiivin liitteessä II tarkoitettujen tavaroiden valmistajien velvollisuutta tarjota saataville asettamansa varaosat ja työkalut kohtuulliseen hintaan ja toisaalta näiden tavaroiden valmistajiin kohdistuvaa kieltoa käyttää sopimuslausekkeita, laitteistoja tai ohjelmistotekniikoita, jotka estävät tavaroiden korjaamisen. Vaikka nämä säännökset sinänsä koskevat myös elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välistä suhdetta, pääpaino säännösten sisälto huomioon ottaen on kahden elinkeinonharjoittajan, valmistajan ja korjaajan, välisessä suhteessa.

Tavaroiden korjaamisdirektiivin, vastaavasti kuin vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin, nojalla annettavien säännösten pääasiallinen valvontavastuu olisi ehdotuksen mukaan kuluttaja-asiamiehellä. Kuluttaja-asiamiehen toimivaltaan ei kuitenkaan kuulu kahden elinkeinonharjoittajan välisten suhteiden valvonta, ja tästä hyvin vakiintuneesta lähtökohdasta ei pidetä perusteltuna poiketa nytkään. Edellä todetun mukaisesti ehdotetaan, että mainittujen säännösten noudattamista valvoisi vuoden 2026 alusta aloittava Lupa- ja valvontavirasto, jolle kuuluu monipuolisesti erilaisia valvontatehtäviä.

Valmisteluvaiheessa on pohdittu, tulisiko jätelain säännösten valvonta hajauttaa siten, että valvonta olisi elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisen suhteen osalta kuluttaja-asiamiehellä ja muilta osin Lupa- ja valvontavirastolla. Tätä pidettiin kuitenkin tarpeettoman raskaana järjestelynä ottaen huomioon, että kyse on ainakin alkuvaiheessa hyvin vähäiseksi oletetusta valvontatehtävästä. Kyseisten säännösten arvioitiin myös sopivan lähtökohtaisesti huonosti kuluttaja-asiamiehen valvottaviksi, sillä niillä pyritään ennen kaikkea edistämään tavaroiden korjaamista ja kiertotaloutta, kun taas kuluttaja-asiamiehen valvonnan keskiössä on kuluttajan taloudellisten etujen suojeleminen.

Eräänä viranomaisvaihtoehtona esillä oli myös Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes, mutta lopulta valvontatehtävän osoittamista sille ei pidetty perusteltuna ottaen huomioon, että Tukesin tehtävänä on edistää ennen muuta tuotteiden, palveluiden ja teollisen toiminnan turvallisuutta ja luotettavuutta.

Eurooppalainen verkkoalusta

Tavaroiden korjaamisdirektiivi sisältää säännöksiä eurooppalaisen verkkoalustan kansallisen yhteispisteen käyttöön ottamisesta. Eurooppalaisen verkkoalustan kansallisen osion sijaan jäsenvaltiot voivat hyödyntää jo olemassa olevia korjaajille tarkoitettuja verkkoalustoja. Koska Suomessa ei ole tämänkaltaisia direktiivissä säädetty kriteerit täyttäviä alustoja, mainitun option hyödyntäminen ei tule Suomessa kyseeseen.

Kansallisen yhteyspisteen osalta on mahdollista asettaa rekisteröitymisen edellytykseksi ammattipätevyysvaatimuksia tai muita vastaavia ehtoja. Vastaavasti korjaajilta on mahdollista periä rekisteröitymismaksua. Edellä esille tuodun mukaisesti tarkoituksena ei ole ottaa käyttöön rekisteröitymiskriteerejä, ja sama koskee rekisteröitymismaksua. Lisäehtojen ja maksun periminen aiheuttaisi eurooppalaisen verkkoalustan kansallista yhteyspistettä hallinnoivalle taholle ylimääräistä hallinnollista taakkaa ja voisi myös vähentää korjaajien halua liittyä verkkoalustalle.

Valmisteluvaiheessa esillä on ollut kysymys myös siitä, mikä viranomaisen toimisi eurooppalaisen verkkoalustan kansallisena yhteyspisteenä. Esityksen mukaan tehtävä osoitettaisiin Lupa- ja valvontavirastolle. Esillä on ollut myös se vaihtoehto, että kansallisena yhteyspisteenä toimisi Kilpailu- ja kuluttajavirasto tai kuluttaja-asiamies. Tehtävää ei kuitenkaan pidetty Kilpailu- ja kuluttajavirastolle tai kuluttaja-asiamiehelle sopivana, koska arvioitiin, että tehtävä olisi ristiriidassa kuluttaja-asiamiehen valvontatehtävien kanssa: kuluttaja-asiamiehen tehtäviin kuuluu valvoa muun muassa sitä, että kyseiselle alustalle rekisteröityvät elinkeinonharjoittajat noudattavat markkinointia ja tiedonantovelvollisuuksia koskevaa sääntelyä, minkä lisäksi kuluttaja-asiamies valvoo verkko- ja markkinapaikka-alustoja elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisessä suhteessa digipalvelusäädöksen tiettyjen artiklojen osalta. Olisi ristiriitaista, että kuluttaja-asiamies samaan aikaan osallistuisi markkinointialustan tarjoamiseen elinkeinonharjoittajille. Kuluttaja-asiamiehen hallinnoimana rekisteri voisi myös luoda entistä vahvemmin sen virheellisen vaikutelman, että rekisteriin ilmoittautuneet korjaajat ja muut toimijat olisivat kuluttaja-asiamiehen suosittamia, vaikka verkkoalustalle rekisteröitymiselle ei ole tarkoitus asettaa erityisiä kriteerejä. Arvion mukaan tehtävä voisi olla myös ristiriidassa Kilpailu- ja kuluttajavirastolle kuuluvien kilpailun edistämisen ja kilpailuoikeuden tehtävien kanssa ottaen myös huomioon, että ehdotetun kaltaisia yksityisten palveluntarjoajien ylläpitämiä alustoja on jo olemassa: ei ole suotavaa, että Kilpailu- ja kuluttajavirasto kilpailuneutraaliteettisäännösten noudattamista valvovana viranomaisena olisi itse tuottamassa tai ylläpitämässä tällaisia palveluja.

Keinot niin sanotun siirtymäaikaongelman ratkaisemiseksi

Kuten edellä on tuotu esille, esityksen valmistelun kuluessa on ilmennyt, että vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiiviin perustuvat markkinointisäännökset kestävyysmerkinnöistä ja ympäristövaihtamista aiheuttavat haasteita elinkeinoelämälle siltä osin kuin tällaisia kestävyysmerkintöjä ja ympäristövaihtamia sisältyy jo varastossa oleviin tuotepakkauksiin: toimitusketjujen pituus huomioon ottaen hyödykkeitä ei välttämättä saada ilman erillistoimenpiteitä mukautettua vastaamaan kestävyysmerkintöjen ja ympäristövaihtamien osalta direktiivistä seuraavia uusia ja jossain määrin tulkinnanvaraisia vaatimuksia, mikä voi elinkeinoelämän mukaan aiheuttaa pahimmillaan jopa hävikkiä. Euroopan komissio on julkaissut joulukuussa 2025 Q&A-asiakirjan, jossa annetaan tulkintalinjauksia mustaan listaan kuuluvista säännöksistä. Komission tulkinta-asiakirja on kuitenkin julkaistu verrattain myöhään ja direktiivin eräisiin säännöksiin liittyy edelleen tulkinta-asiakirjasta huolimatta jonkin verran tulkinnanvaraisuutta. Täytäntöönpanoaikataulultaan haastaviksi säännöksiksi on edelleen tunnistettu valtioneuvoston asetusluonnoksen 2 §:n 4, 29 ja 30 kohdat.

Euroopan komission mukaan esille tuotu ongelma on ratkaistavissa esimerkiksi peittämällä lainvastaisia merkintöjä tarroin tai antamalla lisäinformaatiota tuotteiden yhteydessä. Näiden ratkaisuehdotusten lisäksi komissio on ilmoittanut vetoavansa kansallisiin valvoviin viranomaisiin, jotta ne käyttäisivät valvonnassaan harkintaa direktiiviin perustuvien säännösten soveltamisen alkuvaiheessa.

Suomi on yrittänyt aktiivisesti vaikuttaa sekä poliittisella että virkamiestasolla Euroopan komissioon, jotta ongelmaan saataisiin yhteinen, EU:n laajuinen ratkaisu. Oikeusministeri on esimerkiksi kaksi kertaa kahdenkeskisessä tapaamisessa oikeusasioista vastaavan komissaarin kanssa tuonut siirtymäaika-asteen esiin. Edelleen oikeusministeri on käyttänyt asiasta oikeus- ja sisäasioiden neuvoston kokouksissa puheenvuoroja. Komissaarille on lisäksi lähetetty asiaa koskeva oikeusministerin kirje. Oikeusministeriön poliittinen johto ja virkamieskunta ovat tavanneet useasti sidosryhmiä, jotka ovat osaltaan myös pyrkineet vaikuttamaan suoraan Euroopan komissioon ratkaisun löytämiseksi. Myös Saksa on lähestynyt samasta asiasta komissaaria kirjeellä. Vaikuttamisyriksistä huolimatta komissio ei tule avaamaan direktiiviä, vaan esittää ratkaisuksi ainoastaan edellä mainittuja keinoja. Kansallisesti on arvioitu, että Euroopan komission esittämiä ratkaisukeinoja ei voida pitää riittävinä. Tämän vuoksi on pohdittu myös kansallisia ratkaisuvaihtoehtoja.

Eräänä vaihtoehtona on harkittu sitä, että kansallisesti rajoitettaisiin oikeutta esittää ja määrätä seuraamusmaksu valtioneuvoston asetuksen tiettyjen säännösten rikkomisesta tiettyinä, esimerkiksi kuuden kuukauden mittaisena siirtymäaikana, kun kyse on puhtaasti kansallisista rikkomuksista. Rajat ylittävien rikkomusten osalta tällaista liikkumavaraa ei ole, sillä sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin seuraamussäännökset edellyttävät rajat ylittävissä rikkomustilanteissa hallinnollisista seuraamusmaksuista säätämistä. Mainitun direktiivin 13 artiklan 3 kohdan mukaan määrättäessä seuraamuksia CPC-asetuksen 21 artiklan mukaisesti säännöksiin on sisällytettävä mahdollisuus joko määrätä sakkoja hallinnollisten menettelyjen kautta tai panna vireille oikeudenkäyntimenettelyjä sakkojen määräämiseksi taikka molemmat siten, että tällaisten sakkojen enimmäismäärä on vähintään neljä prosenttia myyjän tai toimittajan vuotuisesta liikevaihdosta kyseisessä yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa. Tämän vaihtoehdon mukaista ratkaisua ei kuitenkaan päädytty esittämään, koska elinkeinonharjoittajien näkökulmasta lainsäädännön rikkomisen ei ole asianmukaista riippumatta siitä, mitä lainsäädännön rikkomisesta mahdollisesti seuraa.

Edellä kuvatun mukaisesti kansallisesti on sen sijaan tarkoitus säätää soveltamisalaltaan rajatusta puolen vuoden siirtymäajasta myöhemmin annettavassa valtioneuvoston asetuksessa. Jo tämä ratkaisu merkitsee direktiivin rikkomista. Eräät elinkeinoelämän edustajat ovat esittäneet, että direktiiviin perustuvien säännösten soveltamista tulisi lykätä jopa muutamilla vuosilla. Tällainen ratkaisu ei olisi kestoaltaan ja laajuudeltaan perusteltu eikä asianmukainen. Huomattava osa direktiiviin perustuvista uusista säännöksistä on sellaisia, että niitä voidaan vaivatta ryhtyä soveltamaan direktiivissä edellytettynä ajankohtana. Direktiivi on tullut jo voimaan 26.3.2024, ja kansallisen lainsäädännön soveltamisen alkaessa elinkeinonharjoittajilla on ollut 2,5 vuotta aikaa varautua sääntelyyn. Siten ehdotettua ratkaisua ei voida mitenkään pitää asianmukaisena.

Jäsenvaltioiden toimenpiteet korjaamisen edistämiseksi

Tavaroiden korjaamisdirektiivin 13 artiklassa edellytetään, että jäsenvaltiot toteuttavat vähintään yhden toimenpiteen, jolla edistetään korjaamista. Jäsenvaltion on ilmoitettava siitä Euroopan komissiolle viimeistään 31.7.2029. Tässä esityksessä ei ehdoteta direktiivin edellyttämää korjaamista edistävää toimenpidettä, vaan se jätetään myöhempään arviointiin.

5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot

Ruotsi, Norja ja Tanska

Kuten edellä on todettu, sekä vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi että tavaroiden korjaamisdirektiivi ovat lähtökohtaisesti täysharmonisoivia siten, että jäsenvaltiolla ei ole oikeutta pitää voimassa tai säätää säännöksiä, jotka poikkeavat direktiivin säännöksistä, ellei direktiivissä toisin säädetä. Direktiivit sisältävät liikkumavaraa jäsenvaltioille erittäin vähän.

Ruotsissa on helmikuun 2026 alussa julkaistu mietintö vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin ja tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöön panemiseksi (*SOU 2025:124: Åtgärder för en mer hållbar konsumtion*). Mietintö on lausuntokierroksella 26.3.2026 saakka. Mietinnössä ehdotetaan, että vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi pannaan täytäntöön Ruotsin markkinointilakiin (*marknadsföringslagen (2008:486)*) sekä etämyyntilakiin (*lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler (distansavtalslagen)*) tehtävillä muutoksilla. Tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöön panemiseksi säädettäisiin puolestaan uusi laki kuluttajien tavaroiden korjaamisesta (*lagen om reparation av konsumenters varor*). Lisäksi eurooppalaista korjaustietolomaketta koskevat säännökset lisättäisiin kuluttajapalvelulakiin (*konsumenttjänstlagen (1985:716)*).

Tavarankauppadirektiivin edellyttämät lisäykset ja muutokset tehtäisiin kuluttajakauppalakiin (*konsumentköplagen (2022:260)*). Ruotsissa myyjä vastaa sellaisesta tavarasta, joka on ollut olemassa tavarantoimittajan luovutushetkellä ja joka ilmenee kolmen vuoden kuluessa tästä ajankohdasta. Kuluttajalla on tällöin oikeus valita korjauksen ja uudelleentoimituksen välillä. Mietinnössä ehdotetaan, että jos myyjä korjaa tavarassa olevan virheen, myyjän virhevastuu-aika pitenisi kolmesta vuodesta neljään vuoteen. Tavoitteena on, että kuluttajat valitsisivat korjauksen nykyistä useammin virheen oikaisukeinoksi.

Edelleen mietinnössä ehdotetaan, että *Naturvårdsverket* hallinnoisi korjaamista koskevan eurooppalaisen verkkoalustan kansallista osiota. Ruotsin *Konsumentverket* vastaisi tavaroiden korjaamisdirektiivissä edellytetystä korjaamista edistävästä toimenpiteestä.

Mietinnössä ehdotetaan, että molempiin direktiiveihin perustuvat säännökset tulisivat voimaan 1.1.2027 eli myöhemmin kuin mitä direktiiveissä edellytetään. Kysymyksessä ei ole kuitenkaan siirtymäaika, vaan kyse on siitä, että Ruotsi on pahasti jäljessä molempien direktiivien täytäntöönpanoaikataulusta.

Ruotsin mietinnössä on nimenomaisesti tuotu esiin (s. 203), että elinkeinoelämä on toiveen siirtymäsäännöksistä tavaroille, jotka on valmistettu tai varustettu merkinnöillä ennen lain voimaantuloa, mutta joita markkinoidaan vasta lain voimaantulon jälkeen. Mietinnössä todetaan tämän osalta, että vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi ei sisällä siirtymäsäännöstä, joka mahdollistaisi sen, että esimerkiksi tavaroihin, jotka on valmistettu, saatettu markkinoille taikka merkitty ennen tiettyä päivämäärää, voitaisiin soveltaa aikaisempia säännöksiä. Kyseessä on niin sanottu täysharmonisointidirektiivi, jossa ei jätetä jäsenvaltioille mahdollisuutta poiketa sääntelystä. Tämän vuoksi Ruotsin mietinnössä ei ehdoteta erillistä siirtymäsääntelyä.

Norjassa on julkaistu mietintö vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin täytäntöön panemiseksi (*Høringsnotat om forslag til endringer i markedsføringsloven, angrerettloven, avtaleloven og forskrift om urimelig handelspraksis, 13. juni 2025*). Ehdotus on ollut lausunnolla syyskuun 2025 loppuun asti. Norjassa ei ole vielä annettu ehdotusta tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöön panemiseksi.

Tanskassa on 27.5.2025 hyväksytty vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin täytäntöön panemiseksi annetut säännökset (*LOV nr 558 af 27/05/2025; Forslag til Lov om ændring af lov om markedsføring, lov om forbrugeraftaler og forbrugerklageloven, Fremsat den 26. februar 2025 af erhvervsministeren*). Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin täytäntöön

panemiseksi annettujen säännösten soveltaminen alkaa 27.9.2026. Tanskan laki ei sisällä erillistä siirtymäsääntelyä.

Tanskan oikeusministeriö on tammikuussa 2026 julkaissut ehdotuksensa tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöön panemiseksi (*Udkast til forslag til lov om reparation af varer* 19.1.2026). Ehdotus on ollut lausunnoilla 16.2.2026 saakka. Ehdotuksessa esitetään direktiivin täytäntöön panemiseksi uuden tavaroiden korjaamista koskevan lain säätämistä. Lakiehdotuksessa esitetään Tanskan oikeusministerille valtuuksia antaa alemman asteista sääntelyä korjaamista koskevasta verkkoalustasta taikka korjaamista koskevan eurooppalaisen verkkoalustan kansallisesta yhteyspisteestä. Tavarankauppadirektiivistä johtuvat muutokset ehdotetaan tehtäväksi Tanskan kauppalakiin (lov om køb nr 140 af 17/02/2014).

Muut jäsenmaat

Saatujen tietojen mukaan eräissä jäsenmaissa oltaisiin suunnittelemassa kansallisia siirtymäratkaisuja. Näille tiedoille ei ole kuitenkaan saatu vahvistusta kyseisistä jäsenmaista.

6 Lausuntopalaute

Yleistä

Oikeusministeriö asetti vihreän siirtymän kuluttajansuojatyöryhmän valmistelemaan tarvittavat kansalliset säännökset vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin ja tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöön panemiseksi. Työryhmän tehtävänä oli valmistella hallituksen esityksen muotoon laadittu ehdotus vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin sekä tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöön panemiseksi tarvittavista säännöksistä sekä muista toimista, esimerkiksi eurooppalaiseen verkkoalustaan ja sitä varten nimettävään kansalliseen yhteyspisteeseen liittyen. Työryhmän toimikaudeksi asetettiin alun perin 4.6.2024–31.5.2025. Sittenmin työryhmän toimikautta pidennettiin 30.9.2025 asti.

Oikeusministeriö pyysi työryhmämietinnöstä lausuntoa Lausuntopalvelu.fi-sivuston kautta. Lausuntoaika alkoi 21.10.2025 ja päättyi 2.12.2025. Lausunnoista on laadittu oikeusministeriössä tiivistelmä. Lausunnot ja lausuntotiivistelmä ovat luettavissa esityksen hankesivustolla (<https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM033:00/2024>).

Lausuntoa pyydettiin 32 taholta, joista 26 antoi lausunnon. Tämän lisäksi lausunnon antoi 27 muuta tahoa. Lausuntoa pyydettiin ensinnäkin eri viranomaistahoilta, kuten eri ministeriöiltä (opetus- ja kulttuuriministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, valtiovarainministeriö sekä ympäristöministeriö), Kilpailu- ja kuluttajavirastolta/kuluttaja-asiamieheltä, kuluttajariitalautakunnalta, markkinaoikeudelta, Pirkanmaan ELY-keskukselta sekä Suomen ympäristökeskukselta. Lisäksi lausuntoja pyydettiin elinkeinoelämää, ympäristöasioita sekä kuluttajia edustavilta järjestöiltä. Elinkeinoelämää edustavat järjestöt kattoivat myös pieniä ja keskisuuria yrityksiä edustavia tahoja. Lisäksi lausuntoa pyydettiin Helsingin yliopistolta.

Lausunnonantajat koostuivat edellä mainituista elinkeinoelämää, ympäristöasioita sekä kuluttajia edustavista järjestöistä sekä eri viranomaistahoista. Tämän lisäksi lausuntoja saatiin yksittäisiltä yrityksiltä. Viranomaistahoista mainittakoon erikseen Helsingin kaupunki sekä Luonnonvarakeskus. Lisäksi muutama yksityishenkilö antoi työryhmämietinnöstä lausunnon.

Lausunnoissa kannatettiin lausunnonantajasta riippumatta yleisesti direktiivien tavoitteita laajasti. Valtaosa lausuntopalautteesta kohdistui vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin täytäntöönpanoon.

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin nojalla annettujen säännösten soveltamisen alkaminen 27.9.2026

Lausuntopyynnössä tiedusteltiin erityisesti vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin soveltamisajan alkamisajankohtaan liittyviä näkemyksiä. Valtaosa lausunnonantajista katsoi, että direktiivin nojalla annettujen säännösten soveltamisen alkaminen 27.9.2026 on erittäin haasteellinen jo varastoissa olevien tuotteiden ja pakkausmateriaalien kannalta. Valtaosa lausunnonantajista katsoi, että mahdollista siirtymäaikaa koskeva ratkaisu pitäisi tehdä EU-tasolla. Toissijaisesti olisi ryhdyttävä kansallisiin toimiin.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto/kuluttaja-asiamies kuitenkin katsoi lausunnossaan, ettei tarvetta erilliselle siirtymäajalle ole, sillä direktiivi on tullut jo voimaan 26.3.2024 ja kansallisen lainsäädännön soveltamisen alkaessa elinkeinonharjoittajilla on siten ollut 2,5 vuotta aikaa varautua sääntelyyn. Myöskään Eettisen kaupan puolesta ry ei katsonut olevan tarvetta erityiselle siirtymäajalle.

Useat lausunnonantajat (mm. Elinkeinoelämän keskusliitto, Elintarviketeollisuusliitto ry, Erikoiskaupan liitto Etu ry, Kosmetiikka- ja hygieniateollisuus ry, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry, Metsäteollisuus ry, Muoti- ja urheilukauppa ry, Näkeminen ja silmäterveys NÄE ry, Suomen Markkinointiliitto ry, Bettera Oy, Fazer Oy, Fonum Oy Ab, Fortum Oyj, Kesko Oyj) katsoivat, että tuotehävikin ja tarpeettomien kustannusten välttämiseksi varastossa olevat pakkausmateriaalit ja tuotteet olisi tärkeää voida myydä loppuun direktiivin nojalla annettujen säännösten soveltamisajan alkamisen jälkeen.

Kaupan liitto ry katsoi lausunnossaan ensi sijassa, että Euroopan komission tulisi asettaa direktiiville siirtymäaika. Kaupan liiton mukaan Suomen tulisi toissijaisesti valmistella kansallinen siirtymäratkaisu suomalaisten elinkeinonharjoittajien toimintaedellytysten turvaamiseksi ja sääntelystä aiheutuvien kustannusten ja menetysten minimoimiseksi. Siirtymäajan pitäisi olla vähintään kuusi kuukautta. Kestävyyserkintöjä sekä yleisiä ympäristövaihtamisia koskevien säännösten osalta tulisi ensisijaisesti säätää, että jo markkinoille saatetut tuotteet tulee voida myydä loppuun myös 27.9.2026 jälkeen riippumatta niissä olevista merkinnöistä tai yleisistä ympäristövaihtamista. Kaupan liitto korosti, ettei komission epävirallisesti ehdottama menettely, jossa kuluttajansuojaviranomaisten yhteistyöverkostosta annettaisiin julkilausuma, ettei valvontaa kohdenneta heti soveltamisen alkaessa, ole elinkeinonharjoittajien näkökulmasta riittävä toimenpide. Elinkeinoharjoittajat eivät voi toimia lainsäädännön vastaisesti perustuen valvonnan mahdolliseen puutteeseen.

Suomen Yrittäjät ry katsoi lausunnossaan, että direktiiville tulisi säätää 24 kuukauden siirtymäaika. Siirtymäajan tulisi minimissään koskea jo varastossa olevia tuotteita siten, että niiden loppuunmyynti olisi sallittua vielä 27.9.2026 jälkeen. Myös Keskuskauppakamari katsoi, että komission tulisi mahdollistaa 24 kuukauden siirtymäaika. Jos siirtymäaikaa ei tule, olisi pyrittävä löytämään jokin järkevä kansallinen siirtymäratkaisu. Tällainen voisi Keskuskauppakamarin mukaan olla esimerkiksi tuotteiden tarroitus niiden tuhoamisen sijaan.

Ekomatkailuyhdistys ECEAT Suomi ry kannatti 12 kuukauden siirtymäaika ja Luomuliitto ry puolestaan 12–18 kuukauden siirtymäaika. Ruokatieto Yhdistys ry:n mukaan vuoden siirtymäaika on liian lyhyt.

Vaihtoehtona esitettiin myös, että komission tulisi ilmoittaa, ettei se ryhdy rikkomusmenettelyyn siirtymäajan kansalliseen täytäntöönpanoon sisällyttäen jäsenvaltioita kohtaan (Elinkeinoelämän keskusliitto) tai että direktiivin soveltamisen alkamishetkeä tulisi siirtää eteenpäin (Elintarviketeollisuusliitto ry).

Luomuliitto ry ja Kesko Oyj katsoivat, että siirtymäratkaisujen tulisi koskea erityisesti ympäristöväitteitä ja kestävyysmerkintöjä.

Esityksen jatkovalmisteluvaiheessa on arvioitu, että vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin nojalla annettujen säännösten soveltamisajan alkamisajankohtaan liittyvät haasteet koskevat kestävyysmerkintää sekä ympäristöväittämää ja yleistä ympäristöväittämää koskevaa sääntelyä siltä osin kuin näistä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksen 2 §:n 4, 29 ja 30 kohdassa. Hallituksen esityksen liitteenä olevaan valtioneuvoston asetusluonnokseen on kirjattu asetuksen kyseisiä säännöksiä koskeva kansallinen siirtymäaika. Asetusluonnoksen voimaantulosäännöksen mukaan asetuksen 2 §:n 4 ja 29–30 kohtaa sovellettaisiin vasta 27.3.2027 lukien markkinointiin, joka sisältyy ennen asetuksen voimaantuloa markkinoille saatettuun hyödykkeeseen tai sen pakkaukseen.

Vaikutusten arviointia koskeva palaute

Lausuntopalautteessa otettiin myös laajasti kantaa vaikutusten arviointiin. Erityisesti arvioita annettiin edellä mainitun sääntelyn soveltamisajan alkamisen vaikutuksesta yritysten myyviin tuotteisiin ja pakkausmateriaaleihin sekä mahdolliseen hävikkiin ja siitä aiheutuviin tappioihin.

Useat lausunnonantajat (mm. Business Finland Oy, Ekomatkailuyhdistys ECEAT Suomi ry, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry, Energiateollisuus ry, Ruokatieto Yhdistys ry, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry, Kaupan liitto ry, Elintarviketeollisuusliitto ry, Going Green Oy) esittivät huolia siitä, pystyvätkö pienemmät elinkeinonharjoittajat kilpailemaan kestävyysmerkintöjen tai ympäristöväittämien käytöllä kustannusten kasvun johdosta. Yleisesti myös todettiin (mm. Elinkeinoelämän keskusliitto, Ruokatieto Yhdistys ry, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry, Energiateollisuus ry, Elintarviketeollisuusliitto ry), että yritykset saattavat uuden lainsäädännön vuoksi lakata markkinoimasta tuotteitaan ympäristöväittämin.

Eräät lausunnonantajat (Eettisen kaupan puolesta ry, Finnwatch ry, Kaupan liitto ry) kiinnittävät huomiota siihen, että hiilineutraaliudesta kertovien merkintöjen kieltäminen voi poistaa yhden kannustimen hyvittää päästöjä ja saattaa sitä kautta aiheuttaa tahattomia negatiivisia vaikutuksia ympäristöön ja ilmastoon. Lausuntopalautteessa (mm. Business Finland Oy, Going Green Oy) on tuotu myös esiin, ettei työryhmän mietinnössä ole tarpeeksi arvioitu sääntelyn vaikutuksia palveluihin.

Jatkovalmistelussa vaikutusten arviointeihin on lisätty lausuntopalautteessa esiin tuotuja seikkoja.

Kuluttajansuojalain muutokset ja säännöskohtaiset perustelut

KKV katsoi lausunnossaan, että jatkovalmistelussa hallituksen esitykseen olisi selvytyden vuoksi syytä lisätä maininta siitä, etteivät ympäristöystävälliset toimitustavat ole poikkeus

kieltoon käyttää yleisiä ympäristöväittämiä. KKV:n näkemyksen mukaan kuluttajansuojalain 2 luvussa olisi hyvä olla viittaussäännös kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa annettavaan valtioneuvoston asetukseen.

Markkinaoikeus kiinnitti lausunnossaan huomiota työryhmän mietinnössä ehdotetun kuluttajansuojalain 2 luvun 6 §:n 2 a kohdan säännöskohtaisiin perusteluihin ja niiden väliseen ristiriitaan: säännös koskee ”totuudenvastaisten tai harhaanjohtavien” tietojen esittämisen kieltoa, kun 2 a kohdan säännöskohtaisissa perusteluissa on käytetty pykälätekstin kanssa ristiriidassa olevaa ilmaisua ”totuudenvastaisten ja harhaanjohtavien tietojen esittäminen”.

WWF Suomi katsoi lausunnossaan, että ehdotetun kuluttajansuojalain 2 luvun 6 b §:n osalta perusteluihin tulisi täydentää siltä osin, ettei säännöksessä direktiivin mukaan edellytetä sen osoittamista, että väite konkreettisesti on vaikuttanut kuluttajan ostopäätökseen. Edelleen saman pykälän perusteluissa tulisi täsmentää täytäntöönpanosuunnitelman määritelmää. Energiategollisuus ry on todennut saman pykälän perusteluista, että laki energian alkuperätakuista olisi aiheellista mainita yhtenä tyypillisenä esimerkkinä pakottavasta lainsäädännöstä. Finnwatch ry on todennut pykälän perustelujen olevan epäselvä siltä osin, miten ympäristöväittäjä voidaan esittää ”kuvana, grafiikkana tai symbolina” ilman, että se on käytännössä sertifiointia vaativa kestävyysmerkintä.

Jatkovalmistelussa säännöskohtaisia perusteluja on selkeytetty edellä mainittu lausuntopalaute huomioon ottaen. Markkinaoikeuden esille tuoma ristiriita on poistettu. KKV:n kuluttajansuojalakiin toivomaa suoraa viittausta kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa annettavaan valtioneuvoston asetukseen ei ole tehty, koska se ei olisi lakiteknisesti asianmukaista.

Valtioneuvoston asetus ja asetuksen perustelumuihistiolounnos

Työryhmän mietinnön liitteenä oli luonnos valtioneuvoston asetukseksi ja sitä koskevaksi esittelymuistioksi.

Kaupan liitto ry, Keskuskauppakamari ja Suomen Yrittäjät ry katsoivat, että valtioneuvoston asetuksen ns. musta lista tulisi sisällyttää suoraan kuluttajansuojalakiin valtioneuvoston asetuksen sijaan. Tältä osin jatkovalmistelussa on päädytty säilyttämään musta lista edelleen valtioneuvoston asetuksessa. Asetus sisältää jo nykyisin runsaasti yksityiskohtaista sääntelyä, jota entisestään laajennetaan direktiivin täytäntöönpanon myötä. Mustaan listaan liittyy säännönmukaisesti myös muutospaineita, mikä puoltaa asetustasoista sääntelyä. Asetukseen liittyviä tulkintakysymyksiä selvennetään asetuksen perustelumuihistiossa. Lisäksi Euroopan komissio on julkaissut vuonna 2025 Q&A-asiakirjan, jossa annetaan tulkintalinjauksia mustaan listaan kuuluvista säännöksistä.

Valtioneuvoston asetuksen osalta lausunnoissa kiinnitettiin lisäksi erityisesti huomiota määritelmien, kuten kestävyysmerkinnän, epäselvyyteen. Lausuntopalautteissa tuotiin myös esiin, että valtioneuvoston asetuksen jotkin sanavalinnat poikkesivat direktiivissä käytetystä terminologiasta. Tärkeänä pidettiin, että kansallinen lainsäädäntö olisi mahdollisimman yhdenmukaista direktiivin kanssa. Tältä osin jatkovalmistelussa on annettu lausuntopalaute huomioiden yhdenmukaistettu asetuksen terminologiaa direktiivin kanssa.

Kaupan liitto ry katsoi lausunnossaan, että hyödykkeiden pakkauksissa ja muissa tuotetiedoissa olevien ympäristöväittämiä sekä kestävyysmerkintöjen osalta vastuun tulisi olla yksiselitteisesti väitteiden ja merkintöjen laatijalla eli pääsääntöisesti hyödykkeen valmistajalla. Kaupan liiton mukaan asetusehdotusta tulisi täydentää tältä osin. Jatkovalmistelussa on arvioitu,

ettei direktiivissä ole rajattu vastuuta tuotteen valmistajalle. Näin ollen kansallisestikaan tällaista rajausta ei voida tehdä.

Esittelymuistioon sisältyviä perusteluja on tarkoitus selkeyttää saadun lausuntopalautteen perusteella.

Ehdotukset korjaamista edistäväksi toimenpiteeksi

Lausuntopyyntöissä tiedusteltiin ehdotuksia korjaamista edistäväksi toimenpiteeksi. Tavaroiden korjaamisdirektiivin 13 artiklassa edellytetään, että jäsenvaltiot toteuttavat vähintään yhden toimenpiteen, jolla edistetään korjaamista. Jäsenvaltion on ilmoitettava siitä Euroopan komissiolle viimeistään 31.7.2029.

Ympäristöministeriö katsoi lausunnossaan, että toimenpidettä valittaessa voisi selvittää mallia, jossa tuottajavastuunalaisten tuotteiden korjaamista tuettaisiin siten, että tuottajat osallistuvat korjauskustannusten kattamiseen. Esimerkiksi Ranskassa on käytössä tekstiilien osalta tämäntyyppinen malli, joka on toteutettu tuottajien rahoittamana korjausrahostona, josta korjaajat voivat saada tukea. Korjauspalveluiden edistämiseksi tulisi harkita myös arvonlisäverotuksen keinoja, esimerkiksi alennettua arvonlisäveroa korjauspalveluille. Myös Pirkanmaan ELY-keskus kannatti vastaavanlaista mallia. Pirkanmaan ELY-keskus totesi lausunnossaan, että se on ehdottanut ympäristöministeriön asettamassa kiertotalouslakia valmisteleavassa työryhmässä, että ympäristöministeriö ryhtyisi selvittämään, onko tuottajavastuunalaisten tuotteiden korjaamisen vahvistaminen mahdollista toteuttaa siten, että tuottajat osallistuvat tuotteiden korjauskustannusten kattamiseen.

Helsingin kaupunki katsoi lausunnossaan, että korjaamisen edistämiseksi tulisi hyödyntää erilaisia taloudellisia kannustimia, kuten korjausseteleitä, joiden avulla kansalaisille korvataan tietty prosenttiosuus tai enimmäissumma tavaroiden korjauskustannuksista. Korjaamista voidaan kirittää myös verotuksellisin keinoin, kuten laajentamalla kotitalousvähennys kattamaan myös erilaisten käyttötavaroiden ja tekstiilien korjaukset, tai alentamalla korjauspalveluiden arvonlisäveroa. Korjauspalveluihin tarvittavan työvoiman saatavuutta tukevana toimenpiteenä voitaisiin esimerkiksi korjausyrityksille luoda taloudellisia kannustimia oppisopimuspaikkojen tarjonnan lisäämiseksi. Taloudellisten keinojen lisäksi korjaustoimintaa voidaan edistää myös yhteisöllisyyden ja aktivoiminnan kautta. Esimerkiksi kirjastoihin tai paikallisiin kierrätyskeskuksiin voidaan perustaa korjauspajoja (Repair Café -malli), joissa vapaaehtoiset korjaajat auttavat ihmisiä korjaamaan tavaroitaan maksutta.

Kuluttajaliitto ry piti kannatettavana tavaroiden korjausseteleiden tai -bonusten käyttöönottoa. Myös Fonum Oy Ab ehdotti, että Suomessa otettaisiin käyttöön kansallinen korjaussetelijärjestelmä, jossa kuluttaja saa taloudellisen tuen elektroniikkalaitteen korjaamiseen.

Fonum Oy Ab ehdotti myös alemmaa arvonlisäverokantaa korjaamispalveluille. Fonumin mukaan huoltoliikkeessä tehtävät pienelektroniikan korjaukset tulisi rinnastaa kotitalousvähennyskelpoisiin palveluihin, jotta korjauspalvelut olisivat kuluttajalle taloudellisesti houkutteleva vaihtoehto. Myös Finnwatch ry kannatti korjaamisen arvonlisäveron alentamista.

Elektroniikka- ja kodinkonekaupan yhdistys ETKO ry kannatti korjaamista edistäviä korjaustukia tai -bonuksia sekä kodinkonekorjaajien koulutuksen tehostamista. Myös Energiateollisuus ry kiinnitti huomiota siihen, että pienkorjaamiseen liittyvää koulutusta tulisi lisätä ja tehostaa.

Näkeminen ja silmäterveys NÄE ry kannatti aloille yhteistä ympäristötietolomaketta, joka tarjoaa kuluttajille tietoa tuotteiden elinkaaresta ja kierrätettävyydestä.

Lausuntopalautteessa esitetyt näkemykset otetaan huomioon, kun ehdotusta korjaamista edistävaksi toimenpiteeksi ryhdytään valmistelemaan.

Muu lausuntopalaute

Pirkanmaan ELY-keskus toi lausunnossaan esiin, että eurooppalaisen verkkoalustan kansallisen yhteispisteen hallinnointi sopii huonosti Lupa- ja valvontavirastolle, sillä vastaaventyypisiä pelkästään elinkeinonharjoittajien välisten sopimussuhteiden valvontatehtäviä ei hoideta tällä hetkellä missään ELY-keskuksessa. Jatkovalmistelussa olisi erityisesti huomioitava, että koska kyse on uudesta tehtävästä, sen asianmukaiselle hoitamiselle olisi osoitettava riittävä resurssi. Riittäväksi alkuvaiheen henkilöresurssiksi ELY-keskus katsoo yhden henkilötyövuoden. Mikäli tehtävä edellyttää tietojärjestelmien kehittämistä, tulee myös tietojärjestelmien kehittämiseen osoittaa riittävä resurssi ostopalveluihin käytettäväksi. Jatkovalmisteluvaiheessa ei ole katsottu aiheelliseksi poiketa mietinnössä esitetystä ratkaisusta, jonka mukaan kansallisen yhteispisteen hallinnointitehtävä osoitettaisiin Lupa- ja valvontavirastolle. Vaikutusarviointia koskevaa jaksoa on täydennetty arviolla, jonka mukaan Lupa- ja valvontavirastolle aiheutuva alkuvaiheen resurssivaikutus olisi noin 0,2 htv:tä. Pitkällä aikavälillä työmäärän ennakoidaan kuitenkin jäävän kokonaisuudessaan vähäiseksi.

Kaupan liitto ry katsoi, että kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain seuraamusmaksuja koskeviin 13 ja 16 §:ään ehdotetut kansalliset laajennukset (puhtaasti kansalliset rikkomukset) ovat vastoin Suomen hallituksen hallitusohjelmakirjauksia siitä, että vältetään ns. Suomi-lisää EU-sääntelyn täytäntöönpanossa.

Mainittua lakia säädettäessä tärkeänä pidettiin, että toimivaltuudet eivät vaihtele seuraamusmaksun osalta sen mukaan, onko kyse rajat ylittävästä vai puhtaasti kansallisesta rikkomuksesta. Tehokkailla seuraamuksilla arvioitiin voitavan tehostaa sääntelyn noudattamista sekä vähentää elinkeinonharjoittajien lainvastaisesta menettelystä kuluttajille ja kilpailijoille aiheutuvia menetyksiä. (HE 54/2019 vp, s. 30) Tämän esityksen jatkovalmisteluvaiheessa on arvioitu, ettei sääntelyn perusratkaisusta ole perusteltua poiketa nyt kysymyksessä olevien yksittäisten uusien säännösten osalta. Lisäksi on huomattava, että kynnys seuraamusmaksun määräämiselle on käytännössä ollut hyvin korkea.

Koska ehdotettava kansallinen sääntely perustuu direktiiveihin, lausuntopalautteessa pidettiin yleisesti tärkeänä sen varmistamista, että sääntelyä sovelletaan ja valvotaan yhdenmukaisesti Euroopan unionissa. Tämä edistää sujuvaa toimintaa sisämarkkinoilla ja takaa elinkeinonharjoittajille tasapuoliset toimintaedellytykset kaikissa jäsenvaltioissa.

Edellä mainitun lisäksi esitykseen on tehty saadun lausuntopalautteen johdosta jatkovalmisteluvaiheessa muita täydennyksiä ja tarkennuksia.

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto

Lainsäädännön arviointineuvosto antoi lausuntonsa hallituksen esitysluonnoksesta 11.2.2026. Lausunnossa todettiin, että esitysluonnoksen perusteella saa hyvän käsityksen asian taustasta, tavoitteista ja keskeisistä ehdotuksista. Arviointineuvosto katsoi, että vaikutuksia oli käsitelty melko monipuolisesti, mutta esityksen yritysvaikutuksia tulisi tarkentaa. Lausunnon mukaan esityksessä olisi hyvä antaa suuntaa antava euromääräinen arvio elinkeinonharjoittajiin

kohdistuvasta hallinnollisesta taakasta. Lisäksi esityksessä olisi hyvä tarkentaa pienille tai keskisuurille yrityksille aiheutuvia vaikutuksia sekä arvioida esityksen vaikutuksia tavaroiden valmistajiin.

Arviointineuvoston lausunnon mukaan esitysluonnoksessa on kuvattu suppeasti muiden maiden suunnittelema tai toteuttama keinoja vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin sekä tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöön panemiseksi. Esityksen jatkovalmistelussa muiden maiden suunnittelema ja toteuttama keinoja on kirjattu esitykseen laajemmin. Vaikutuksia koskevaan jaksoon on lisätty arvio siitä, miten esitys vaikuttaa yritysten väliseen kilpailuun. Osioon on lisätty myös arviot siitä, miten esitys vaikuttaa tavaroiden valmistajiin sekä eri elinkeinonharjoittajiin riippuen siitä, millaisia tavaroita elinkeinonharjoittaja valmistaa. Esityksessä on edelleen todettu, että ehdotuksella voi olla vaikutuksia myös muihin elinkeinonharjoittajiin, kuten vakuutusyhtiöihin.

Lisäksi vaikutuksia koskevaan osioon on pyritty täsmentämään elinkeinonharjoittajiin kohdistuvasta hallinnollisesta taakasta aiheutuvaa euromääräistä arviota. Tarkan arvion antaminen on kuitenkin haasteellista, sillä sääntely vaikuttaa eri elinkeinonharjoittajiin eri tavoin.

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Kuluttajansuojalaki

2 luku Markkinointi ja menettelyt asiakassuhteessa

6 §. *Kielto antaa totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja.* Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 a kohta. Mainitussa kohdassa kiellettäisiin totuudenvastaisten tai harhaanjohtavien tietojen esittäminen tavaran kestävyydestä, korjattavuudesta ja kierrätettävyydestä sekä kulutushyödykkeen muista ympäristöön, yhteiskuntaan ja kiertotalouteen liittyvistä ominaisuuksista.

Säännöksen vastaista menettelyä voitaisiin jo nykyisin pitää useissa tapauksissa kuluttajansuojalainsäädännön tarkoitettuna sopimattomana menettelynä. Ehdotettu sääntely selkeyttää kuitenkin oikeustilaa.

Elinkeinonharjoittajien antamat tiedot tuotteen yhteiskuntaan liittyvistä ominaisuuksista voivat liittyä esimerkiksi käytetyn työvoiman työolojen laatuun ja oikeudenmukaisuuteen, kuten riittäviin palkkoihin, sosiaaliseen suojeluun, työympäristön turvallisuuteen ja työmarkkinaosapuolten vuoropuheluun. Tällaiset tiedot voivat myös liittyä ihmisoikeuksien kunnioittamiseen, kaikkien yhdenvertaiseen kohteluun ja yhtäläisiin mahdollisuuksiin, mukaan lukien sukupuolten tasa-arvo, osallisuus ja monimuotoisuus, sekä osallistumiseen sosiaalisiin aloitteisiin tai eettisiin sitoumuksiin, kuten eläinten hyvinvointiin. Tuotteen ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyvät ominaisuudet voidaan ymmärtää laajasti siten, että ne kattavat tuotteen ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyvät näkökohdat, vaikutuksen ja suorituskyvyn. (Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin johdanto-osan 3 kappale)

Kohdalla pannaan täytäntöön sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 6 artiklan 1 kohdan muutettu b alakohta.

6 a §. *Kielto markkinoida kulutushyödykettä merkityksettömillä ja ominaisuuksiin perustumattomilla seikoilla.* Pykälä on uusi, ja siinä kiellettäisiin kulutushyödykkeen markkinointi sellaisilla seikoilla, jotka ovat merkityksettömiä ja kulutushyödykkeen

ominaisuuksiin perustumattomia. Säännöksen vastaista menettelyä voitaisiin jo nykyisin pitää useissa tapauksissa kuluttajansuojalaissa tarkoitettuna sopimattomana menettelynä. Ehdotettu sääntely selkeyttää kuitenkin oikeustilaa ja nimenomaisena säännöksenä muuttaa harkinnan kynnystä.

Merkityksetön seikka voisi olla esimerkiksi se, että tietty pulloitettu lähdevesi on gluteeniton tai että sokeri on laktoositonta.

Elinkeinonharjoittajaan liittyvät ominaisuudet koskevat elinkeinonharjoittajaa organisaationa, kuten harjoitettua henkilöstöpolitiikkaa tai vähäpäästöisiä matkustustapoja koskevia sääntöjä. Elinkeinotoiminnalla puolestaan tarkoitetaan liiketoimintaa tietyillä toimialoilla.

Pykälällä pannaan täytäntöön sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 6 artiklan 2 kohdan uusi e alakohta.

6 b §. *Kielletyt ympäristövaihtamät tulevasta ympäristönsuojelullisesta tasosta.* Pykälä olisi uusi, ja sillä pantaisiin täytäntöön sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 6 artiklan 2 kohdan uusi d alakohta.

Pykälän *1 momentin* mukaan markkinoinnissa tai asiakassuhteessa ei saisi käyttää ympäristövaihtamää tulevasta ympäristönsuojelullisesta tasosta, esimerkiksi tulevasta hiili- tai ilmastoneutraaliudesta, ilman selkeitä, puolueettomia, julkisesti saatavilla olevia ja todennettavissa olevia sitoumuksia. Lisäedellytyksenä momentin soveltumiselle on, että kyseinen väittämä on omiaan johtamaan siihen, että kuluttaja tekee ostopäätöksen tai muun kulutushyödykkeeseen liittyvän päätöksen, jota hän ei ilman tällaista väittämää olisi tehnyt. Säännöksessä ei kuitenkaan edellytetä sen osoittamista, että väite konkreettisesti on vaikuttanut kuluttajan ostopäätökseen.

Pykälän *2 momentin* mukaan 1 momentissa tarkoitettut sitoumukset tulee esittää yksityiskohtaisessa ja toteutuskelpoisessa täytäntöönpanosuunnitelmassa. Erityisesti täytäntöönpanosuunnitelmalta edellytetään, että se sisältää tavoitteita, joiden saavuttamista mitataan tietyn ajanjakson aikana. Suunnitelmassa tulisi olla myös arvio sen toteuttamiseksi tarvittavista resursseista ja muista suunnitelman toteuttamisen kannalta olennaisista seikoista. Elinkeinonharjoittajan olisi huolehdittava myös siitä, että riippumaton ulkopuolinen asiantuntija säännöllisesti todentaa täytäntöönpanosuunnitelman edistymisen. Ulkopuolisella asiantuntijalla tarkoitetaan elinkeinonharjoittajasta riippumatonta ja eturistiriidatonta tahoa, jolla on kokemusta ja pätevyyttä ympäristöasioissa (Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin johdanto-osan 4 kappale).

Täytäntöönpanosuunnitelmaa ei tarvitse esittää erillisenä dokumenttina, vaan se voidaan esittää esimerkiksi osana elinkeinonharjoittajan kestävyysraportointia. Olennaista on, että suunnitelmalle asetetut vaatimukset tällöinkin täyttyvät.

Edelleen elinkeinonharjoittajan olisi momentin mukaan huolehdittava siitä, että ulkopuolisen asiantuntijan havainnot asetetaan kuluttajien saataville. Havainnot voisi esittää esimerkiksi elinkeinonharjoittajan verkkosivustolla.

Pykälän *3 momentissa* määriteltäisiin ympäristövaihtamä, ja sillä pantaisiin täytäntöön sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2 artiklan uusi o alakohta. Ympäristövaihtamalla tarkoitetaan ehdotuksen mukaan sellaista markkinoinnissa tai asiakassuhteessa esitettyä tietoa, jonka esittäminen ei ole pakollista ja jossa todetaan tai luodaan se vaikutelma, että kulutushyödykkeellä, kulutushyödykkeen tuoteluokalla, tuotemerkillä

taikka elinkeinonharjoittajalla on myönteinen tai ainakin aiempaa myönteisempi vaikutus ympäristöön, on ympäristölle vähemmän haitallinen vaikutus kuin muilla kulutushyödykkeillä tai kulutushyödykkeen tuoteluokilla, tuotemerkeillä tai elinkeinonharjoittajilla taikka että sillä ei ole vaikutusta ympäristöön.

Ympäristöväittäjä voidaan esittää missä tahansa muodossa, kuten tekstinä, kuvana, grafiikkana tai symbolina. Ympäristöväittäjä voi esiintyä merkintänä, markkinointinimenä, yrityksen nimenä tai tuotenimenä. Myös esimerkiksi kestävyysmerkintä voisi muodostaa tietyin edellytyksin ympäristöväittäjän (ks. vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin johdanto-osan 8 kappale).

Ympäristöväittäjä voi samanaikaisesti täyttää myös kestävyysmerkinnän kriteerit. Tällöin elinkeinonharjoittajan on noudatettava sekä ympäristöväittäjää että kestävyysmerkintää koskevia säännöksiä. Pykälän 2 momentissa tarkoitettu riippumaton ulkopuolinen asiantuntija voi olla sama taho kuin kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa annettavan valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 2 kohdan d ja e alakohdassa tarkoitettu sertifiointijärjestelmän vaatimusten noudattamista valvova taho.

Ympäristöväittäjä voi liittyä esimerkiksi tulevaan suorituskykyyn siten, että tiettyyn päivämäärään mennessä saavutettaisiin hiili- tai ilmastoneutraalius tai vastaava tavoite. Tällaisilla väittämillä elinkeinonharjoittajat luovat vaikutelman, että kuluttajat edistäisivät vähähiilistä taloutta ostamalla niiden tuotteita. (Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin johdanto-osan 4 kappale)

Esittämisen pakollisuudella viitataan siihen, että ympäristöväittäjän esittäminen on Euroopan unionin oikeuden tai kansallisen lainsäädännön nojalla pakollista. Jos siis väittäjän esittäminen olisi tällä perusteella pakollista, kyse ei olisi tässä momentissa tarkoitettusta ympäristöväittäjästä. Esimerkkinä tällaisesta pakottavasta lainsäädännöstä voidaan mainita laki energian alkuperätakuista (1050/2021).

Jotta kyseessä olisi kuluttajansuojalain tarkoittama ympäristöväittäjä, väittäjän tulee kuulua kuluttajansuojalain soveltamisalaan eli väittäjän käytön tulee liittyä kulutushyödykkeiden tarjontaan, myyntiin ja muuhun markkinointiin elinkeinonharjoittajalta kuluttajille.

8 a §. *Ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 a kohta, jonka mukaan kuluttajalle tulisi ennakkotietona antaa Euroopan komission täytäntöönpanoasetuksessa tarkoitettu yhdenmukaistettu ilmoitus tavaroita koskevasta lakisääteisestä virhevastuusta ja sen pääkohdista.

Yhdenmukaistettu ilmoitus olisi esitettävä helposti havaittavasti. Ilmoitus voi sijaita esimerkiksi myymälän kassojen läheisyydessä huomiota herättävällä tavalla tai, jos kyseessä on verkkomyynti, yleisenä muistutuksena tavaroita myyvän elinkeinonharjoittajan verkkokaupassa. (Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin johdanto-osan 28 kappale). Henkilökohtaista tiedottamista ei edellytetä.

Ilmoituksen sisältö on vakioimuotoinen, ja siitä säädetään lakisääteistä virhevastuuta koskevan yhdenmukaistetun ilmoituksen ja kaupallista kestävyystakuuta koskevan yhdenmukaistetun merkinnän ulkoasusta ja sisällöstä annetussa Euroopan komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2025/1960.

Lisäyksellä pannaan täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 5 artiklan 1 kohdan muutettu e alakohta.

Pykälän 1 momenttiin lisättäväksi ehdotetun uuden 5 b kohdan mukaan kuluttajalle tulee antaa ennen sopimuksen tekemistä kohdassa mainitut tiedot tuottajan antamasta takuusta, jos tällainen kohdassa tarkoitettu takuu annetaan. Tiedot on annettava käyttäen Euroopan komission täytäntöönpanoasetuksessa tarkoitettua yhdenmukaistettua merkintää. Kohdassa tarkoitettu tuottajan antama kaupallinen kestävyystakuu on sitoumus siitä, että tavara säilyttää toiminta- ja suorituskykynsä normaalissa käytössä (vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin johdanto-osan 26 kappale). Selvyyden vuoksi todettakoon, että tuottaja voi olla vastuussa tavarantoiminnan virheestä ostajalle myös eräissä tapauksissa kuluttajansuojalain aikaisemman myyntiportaan virhevastuuta koskevan 5 luvun 31 §:n nojalla.

Yhdenmukaistettu merkintä olisi esitettävä helposti havaittavasti. Merkintä olisi asetettava siten, että kuluttajat voivat helposti tunnistaa tavarat, joille tuottaja tarjoaa kohdassa tarkoitettua kaupallisen kestävyystakuun. Merkintä voidaan esimerkiksi kiinnittää suoraan tuotteen pakkaukseen. Merkintä voidaan myös sijoittaa helposti havaittavasti tuotehyllyyn, johon tällaisen takuun kattamat tavarat sijoitetaan. Verkkokaupassa merkintä voidaan sijoittaa tavarantoiminnan kuvan viereen. Kaupallisia kestävyystakuita tarjoavat tuottajat voivat itse sijoittaa yhdenmukaistetun merkinnän suoraan tiettyyn tavaraan tai sen pakkaukseen. Elinkeinonharjoittajien olisi varmistettava, että yhdenmukaistettu merkintä on selvästi näkyvissä. (Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin johdanto-osan 28 kappale). Jos tavarantoiminnan tuottaja on kiinnittänyt merkinnän tavaraan tai sen pakkaukseen, elinkeinonharjoittajan ei tarvitse enää erikseen asettaa merkintää näkyville, vaan tavarassa tai sen pakkauksessa oleva merkintä on riittävä. Merkintä ei voi kuitenkaan sijaita tavarantoiminnan pakkauksen sisällä, sillä silloin ei olisi kysymys enää kuluttajille annettavista ennakkotiedoista.

Mainitulla 5 b kohdalla pantaisiin osittain täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 5 artiklan 1 kohdan uusi e a alakohta.

Momentin 6 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että kyseisen kohdan mukaan kuluttajalle olisi annettava tieto digitaalisia sisältöjä ja palveluja koskevasta lakisääteisestä virhevastuusta. Kyseisestä kohdasta poistettaisiin viittaus tavaroihin, ja muutoin voimassa olevan 6 kohdan sisältö siirrettäisiin hieman muutettuna uuteen 6 a kohtaan.

Uuden 6 a kohdan mukaan kuluttajalle olisi annettava tarvittaessa tieto kaupanteon jälkeisten palvelujen saatavuudesta sekä tieto muusta takuusta kuin 5 b kohdassa tarkoitettuun takuusta ja sen ehtoista. Kohta vastaa pääpiirteissään voimassa olevaa 6 kohtaa. Takuun osalta on selvennetty, että kyseisessä kohdassa tarkoitetaan muuta kuin 5 b kohdassa tarkoitettua takuuta.

Momenttiin lisättäisiin myös uusi 9 kohta, jonka mukaan ennakkotietona tulisi mainita vähimmäisaika, jona tuottaja tai palveluntarjoaja toimittaa maksuttomia turva- ja muita päivityksiä, jotka ovat tarpeen digitaalisia elementtejä sisältävän tavarantoiminnan, digitaalisen sisällön ja digitaalisen palvelun säilymiseksi sopimuksen mukaisina, jos tuottaja tai palveluntarjoaja asettaa tiedot elinkeinonharjoittajan saataville. Uudella 9 kohdalla pannaan täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 2 artiklan uusi 14 e alakohta ja 5 artiklan 1 kohdan uusi e d alakohta.

Momenttiin lisättävän 10 kohdan mukaan ennakkotietona olisi mainittava myös tavarantoiminnan korjattavuuspistemäärä. Tällä tarkoitettaisiin pistemäärää, joka ilmaisee tavarantoiminnan korjattavuuden ja joka perustuu Euroopan unionin tasolla vahvistettuihin yhdenmukaistettuihin vaatimuksiin. Jos tavaralla ei ole korjattavuuspistemäärää, kuluttajalle on annettava tiedot korjaus- ja huolto-ohjeiden saatavuudesta ja korjaamiseen liittyvistä rajoituksista sekä sellaisten varaosien saatavuudesta, jotka ovat tarpeen tavarantoiminnan säilymiseksi vaaditun mukaisena, samoin kuin näiden varaosien arvioiduista kustannuksista ja tilausmenettelyistä, jos tuottaja on asettanut nämä tiedot elinkeinonharjoittajan saataville.

Euroopan unionin tasolla vahvistetusta yhdenmukaistetusta vaatimuksesta säädetään tällä hetkellä esimerkiksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2017/1369 energiamerkintää koskevien puitteiden vahvistamisesta. Kyseisen asetuksen nojalla on annettu komission delegoitu asetus (EU) 2023/1669 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/1369 täydentämisestä älypuhelinien ja taulutietokoneiden energiamerkinnän osalta. Delegoidussa asetuksessa säädetään energiamerkintään liittyvästä korjattavuuspistemäärästä älypuhelinien ja taulutietokoneiden myynnissä. Delegoitua asetusta sovelletaan 20.6.2025 alkaen. Lisäksi kestävien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1781 nojalla tullaan antamaan Euroopan komission delegoituja asetuksia, joissa määritetään eräiden tuotteiden osalta korjattavuuspistemäärä.

Kohdalla pannaan täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 5 artiklan 1 kohdan uusi i ja j alakohta.

8 f §. *Velvollisuus antaa tietoa ympäristö- ja yhteiskuntavaikutusten vertailusta.* Pykälä on uusi, ja sillä pannaan täytäntöön sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 7 artiklan uusi 7 kohta.

Pykälän mukaan elinkeinonharjoittajan tarjotessa palvelua, jolla vertaillaan kulutushyödykkeitä ja annetaan kuluttajalle tietoa hyödykkeiden kestävydestä, korjattavuudesta tai kierrätettävyydestä taikka muista kulutushyödykkeiden tai niiden toimittajien ympäristöön, kiertotalouteen taikka yhteiskuntaan liittyvistä ominaisuuksista, kuluttajalle olisi annettava tiedot käytettävästä vertailumenetelmästä, vertailtavista hyödykkeistä ja niiden toimittajista sekä tieto siitä, miten annettavat tiedot pidetään ajan tasalla. Tällä pyritään edesauttamaan sitä, että toisiinsa verrattavilla tuotteilla on sama käyttötarkoitus, että käytettävät menetelmät ja oletukset ovat yhteisiä ja että vertailu koskee tuotteiden olennaisia ja todennettavissa olevia ominaisuuksia. Näin pyritään parantamaan kuluttajien mahdollisuuksia tehdä perusteltuja kaupallisia ratkaisuja vertailujen perusteella. (Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin johdanto-osan 6 kappale).

15 a §. *Seuraamukset markkinointia ja menettelyjä asiakassuhteessa koskevien säännösten rikkomisesta.* Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi viittaukset luvun uusiin 6 a, 6 b ja 8 f §:ään, koska kyseiset pykälät tulevat ehdotuksen mukaan seuraamussääntelyn piiriin. Muilta osin pykälä vastaa asiallisesti voimassa olevaa pykälää.

19 a §. *Seuraamusmaksu markkinointia ja menettelyjä asiakassuhteessa koskevien säännösten rikkomisesta.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi viittaukset luvun uusiin 6 a, 6 b ja 8 f §:ään, koska kyseiset pykälät tulevat ehdotuksen mukaan seuraamusmaksusääntelyn piiriin. Muilta osin pykälä vastaa asiallisesti voimassa olevaa pykälää.

5 luku **Tavarankauppa**

12 §. *Tavarain ominaisuudet.* Tavarain ominaisuuksia koskevassa pykälässä säädetään siitä, mitä tavaralta yleensä edellytettäisiin, jotta se voitaisiin katsoa virheettömäksi. Pykälän 2 momentissa säädetään niin kutsutuista objektiivisista eli yleisistä vaatimuksista, jotka tavarain tulee täyttää sen lisäksi, mitä myyjä ja ostaja ovat mahdollisesti pykälän 1 momentin mukaisesti sopineet. Voimassa olevan 2 momentin 4 kohdan mukaan tavarain määrän, laadun, kestävyden ja muiden ominaisuuksien olisi vastattava ominaisuuksia, joita saman tyyppisillä tavaroilla yleensä on ja joita ostaja voi kohtuudella odottaa, kun otetaan huomioon tavarain luonne sekä tiedot, jotka myyjä, tuottaja tai muu liiketoimintaketjuun aikaisemmassa vaiheessa osallistunut henkilö tai joku näiden lukuun on esittänyt tavarain markkinoitaessa tai muuten ennen kaupantekoa. Kohtaan ehdotetaan lisättäväksi nimenomainen maininta siitä, että myös tavarain

korjattavuuden tulisi vastata ominaisuuksiltaan saman tyyppisten tavaroiden ominaisuuksia ja sitä, mitä ostaja voi kohtuudella odottaa.

Muutoksella pantaisiin täytäntöön tavarankauppadirektiivin 7 artiklan 1 kohdan muutettu d alakohta.

18 §. *Virheen oikaisu.* Pykälän 1 momentissa säädetään myyjän velvollisuudesta täyttää sopimus joko korjaamalla virheellinen tavara tai toimittamalla virheetön tavara. Ehdotuksen mukaan momenttiin lisättäisiin ensinnäkin säännös, jonka mukaan myyjällä olisi nimenomainen velvollisuus ilmoittaa kuluttajalle tämän oikeudesta valita tavaran korjaamisen ja virheettömän tavaran toimittamisen välillä ennen kuin myyjä oikaisee virheen. Lisäksi momenttiin lisättäisiin selventävä säännös siitä, että ostajan nimenomaisesta pyynnöstä virhe voitaisiin oikaista myös toimittamalla ostajalle aiemmin kunnostettu tavara (englanniksi: a refurbished good). Tämänkaltaisia kunnostettuja ja huollettuja tavaroita on tarjolla nykyisin erityisesti elektroniikka-alalla.

Muutoksilla pannaan täytäntöön tavarankauppadirektiivin 13 artiklan uusi 2 a kohta sekä osittain 14 artiklan 1 kohdan uusi toinen alakohta.

18 a §. *Menettely oikaistaessa virhe.* Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi pykälän 2 momenttia. Momentissa säädettäisiin, että jos korjattava tavara on luonteeltaan sellainen, että ostajilla on yleensä oltava tällainen tavara pysyvästi käytössään, tai jos kyseisen tuoteryhmän muut erityispiirteet sitä edellyttävät, myyjä ei saisi periä ostajan käyttöön korjaamisen ajaksi annetun korvaavan tavaran käytöstä maksua.

Tarve tavaran pysyvään käyttöön viittaa tavarahan, joka on kuluttajille välttämätön arjessa. Tällaisena tavarana voidaan pitää esimerkiksi jääkaappia, pakastinta ja matkapuhelinta, kun taas TV:tä tai muuta viihde-elektronikkaa ei olisi pidettävä tämänkaltaisena hyödykkeenä. Arviointia ei olisi tehtävä yksittäisen kuluttajan näkökulmasta vaan yleisemmällä tasolla. Momentissa mainitut tuoteryhmän muut erityispiirteet voisivat viitata esimerkiksi tuoteryhmän sellaisiin ominaisuuksiin, jotka vaikuttavat korjauksen kestoon sitä pidentävästi.

Selvyyden vuoksi voi todeta, että myyjällä ei olisi varsinaista velvollisuutta antaa korvaavaa tavaraa käyttöön, mutta käytännössä näin voidaan toisinaan tehdä yhtäältä asiakaspalvelusyistä ja toisaalta siksi, että tällä voi olla vaikutusta arvioitaessa myyjän tavaran virheestä johtuvaa vahingonkorvausvelvollisuutta ostajaa kohtaan.

Todettakoon myös, ettei pykälä rajoita kuluttajan oikeutta vahingonkorvaukseen kuluttajan tekemistä korvaavista hankinnoista silloinkaan, kun kyse on muista kuin momentissa tarkoitetuista tavaroista, vaan tämä arviointi tehdään tapauskohtaisesti kuluttajansuojalain 5 luvun 20 §:n nojalla.

Muutoksella pannaan osittain täytäntöön tavarankauppadirektiivin 14 artiklan 1 kohtaan lisätty toinen alakohta.

31 a §. *Tavaran korjaaminen eräissä tapauksissa.* Pykälä olisi uusi, ja se sisältäisi informatiivisen viittauksen kuluttajansuojalain 8 luvun 37 §:ään, jossa säädettäisiin valmistajan velvollisuudesta korjata tavara eräissä tapauksissa.

6 luku **Kotimyynti ja etämyynti**

9 §. *Ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot.* Pykälän 1 momentin 9 kohdassa säädetään elinkeinonharjoittajan velvollisuudesta antaa kuluttajalle tietoja muun ohella sopimuksen täyttämistä, kuten toimitusta, koskevista ehdoista. Kohtaa ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että kuluttajalle tulisi antaa tieto myös ympäristöystävällisistä toimitusvaihtoehdoista, jos sellaisia on saatavilla. Jos tietoa ympäristöystävällisistä toimitustavoista annetaan, tiedon antamisessa on lisäksi noudatettava esimerkiksi yleisiä ympäristövaihtamien koskevaa sääntelyä. Muutoksella pannaan täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 6 artiklan 1 kohdan muutettu g alakohta.

Lisäksi momenttiin lisättäisiin uusi 13 a kohta, jonka mukaan ennen koti- tai etämyyntisopimuksen tekemistä kuluttajalle on annettava Euroopan komission täytäntöönpanoasetuksessa tarkoitettu yhdenmukaistettu ilmoitus tavarankäytön lakisäätövirheistä ja sen pääkohdista. Muutoksella pannaan täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 6 artiklan 1 kohdan muutettu l alakohta.

Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin myös uusi 13 b kohta, jossa säädettäisiin velvollisuudesta antaa kuluttajalle kohdassa mainitut tiedot tuottajan antamasta takuusta, jos tällainen kohdassa tarkoitettu takuu annetaan. Lisäksi tulisi mainita lakisäätövirheistä. Tiedot on annettava käyttäen Euroopan komission täytäntöönpanoasetuksessa tarkoitettua yhdenmukaistettua merkintää. Kohdassa tarkoitettu tuottajan antama kaupallinen kestävyystakuu on sitoumus siitä, että tavara säilyttää toiminta- ja suorituskykynsä normaalissa käytössä (vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin johdanto-osan 26 kappale). Selvyyden vuoksi todettakoon, että tuottaja voi olla vastuussa tavarankäytön virheistä ostajalle myös eräissä tapauksissa kuluttajansuojalain aikaisemman myyntiportaan virheistä koskevan 5 luvun 31 §:n nojalla. Tiedot olisi annettava käyttäen Euroopan komission täytäntöönpanoasetuksessa määritettyä yhdenmukaistettua merkintää, jos tuottaja on asettanut edellä tarkoitettuja tietoja elinkeinonharjoittajan saataville.

Kohdalla pannaan täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 6 artiklan 1 kohtaan lisätty uusi l alakohta.

Pykälän 1 momentin 14 kohdasta poistettaisiin maininta tavaroiden lakisäätövirheistä, sillä tästä säädettäisiin edellä 13 a kohdassa. Muutoksella pannaan täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 6 artiklan 1 kohdan uusi l b alakohta.

Pykälän 1 momentin 15 kohdan mukaan kuluttajalle olisi annettava tarvittaessa tieto asiakastuesta, muista kaupanteon jälkeisistä palveluista sekä tieto muusta kuin edellä 13 b kohdassa tarkoitettua takuusta sekä niitä koskevista ehdoista.

Kohta vastaa pääpiirteissään voimassa olevaa 15 kohtaa. Takuun osalta on kuitenkin selvennetty, että kyseisessä kohdassa tarkoitetaan muuta kuin 13 b kohdassa tarkoitettua takuuta.

Pykälän 1 momenttiin lisättäväksi ehdotetun uuden 20 a kohdan mukaan kuluttajalle tulee antaa tieto vähimmäisajasta, jona tuottaja tai palveluntarjoaja toimittaa maksuttomia turva- ja muita päivityksiä, jotka ovat tarpeen digitaalisia elementtejä sisältävän tavarankäytön, digitaalisen sisällön ja digitaalisen palvelun säilymiseksi sopimuksen mukaisina. Nämä tiedot elinkeinonharjoittajan tulisi antaa kuitenkin vain, jos tuottaja tai palveluntarjoaja on asettanut tiedot tämän saataville. Lisäyksellä pannaan täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 6 artiklan 1 kohdan uusi l c alakohta.

Momenttiin lisättäväksi ehdotetun uuden 20 b kohdan mukaan kuluttajalle tulisi myös tarvittaessa antaa tieto tavarankäytön korjattavuuspistemäärästä. Tällä tarkoitettaisiin pistemäärää,

joka ilmaisee tavarankorjattavuuden ja joka perustuu Euroopan unionin tasolla vahvistettuihin yhdenmukaistettuihin vaatimuksiin. Lisäksi kyseisessä kohdassa edellytettäisiin, että jos tavaralla ei ole korjattavuuspistemäärää, kuluttajalle on annettava tiedot korjaus- ja huolto-ohjeiden saatavuudesta ja korjaamiseen liittyvistä rajoituksista sekä sellaisten varaosien saatavuudesta, jotka ovat tarpeen tavarankorjaukselle vaadittuna mukaisena, samoin kuin näiden varaosien arvioituista kustannuksista ja tilausmenettelyistä. Nämä tavarankorjaamiseen liittyvät tiedot elinkeinonharjoittajan tulisi antaa kuitenkin vain, jos tuottaja on asettanut ne elinkeinonharjoittajan saataville.

Euroopan unionin tasolla vahvistetusta yhdenmukaistetusta vaatimuksesta säädetään tällä hetkellä esimerkiksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2017/1369 energiamerkintää koskevien puitteiden vahvistamisesta. Kyseisen asetuksen nojalla on annettu komission delegoitu asetus (EU) 2023/1669 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/1369 täydentämisestä älypuhelinien ja taulutietokoneiden energiamerkinnän osalta. Delegoidussa asetuksessa säädetään energiamerkintään liittyvästä korjattavuuspistemäärästä älypuhelinien ja taulutietokoneiden myynnissä. Delegoitua asetusta sovelletaan 20.6.2025 alkaen. Lisäksi kestävien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1781 nojalla tullaan antamaan Euroopan komission delegoituja asetuksia, joissa määritetään tiettyjen tuotteiden osalta korjattavuuspistemäärä.

Ehdotetulla 20 b kohdalla pannaan täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 6 artiklan 1 kohtaan lisätty uusi u ja v alakohta.

12 §. *Ennakkotietojen antaminen etämyynnissä.* Pykälän 2 momentti sisältää tiettyjen ennakkotietojen antamisaikaa ja -tapaa koskevan erityissäännöksen niitä tilanteita silmällä pitäen, joissa sähköisesti tehtävässä sopimuksessa asetetaan kuluttajalle maksuvelvollisuus. Mainittua momenttia ehdotetaan täydennettäväksi viittauksella ehdotettuun 9 §:n 1 momentin 13 b kohtaan. Siten tieto 13 b a kohdassa tarkoitettua tuottajan takuusta olisi tieto, joka myös tulisi antaa momentissa säädetyllä tavalla. Muutoksella pannaan täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 8 artiklan 2 kohdan muutettu ensimmäinen alakohta.

8 luku Eräät kuluttajapalvelusopimukset

23 §. *Palveluksen hinta.* Voimassa olevassa 2 momentissa säädetään, että jos elinkeinonharjoittaja on kuluttajan pyynnöstä alustavasti selvittänyt suorituksen sisältöä tai siitä johtuvia kustannuksia, hän voi vaatia tällaisista valmistelevista toimenpiteistä maksun, paitsi jos kuluttajalla alalla vallitsevan käytännön perusteella tai muusta syystä oli aiheutta olettaa, että toimenpiteistä ei veloiteta.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että se vastaa asiasisällöltään tavaroiden korjaamisdirektiivin 4 artiklan 3 kohtaa. Mainittu kohta koskee tavaroiden korjaajia, jotka vian luonteen ja korjaustyyppin tunnistamiseksi sekä korjauksen hinnan arvioimiseksi tarvitsevat vianmäärityspalvelua. Tällaisesta vianmäärityspalvelusta korjaaja voisi direktiivin mukaan pyytää kuluttajaa maksamaan siitä aiheutuvat välttämättömät kustannukset. Direktiivin huomioimiseksi momentissa säädettäisiin, että jos elinkeinonharjoittaja on kuluttajan pyynnöstä alustavasti selvittänyt suorituksen sisältöä tai siitä johtuvia kustannuksia, hänellä on oikeus vaatia kuluttajalta maksu tällaisista valmistelevista toimenpiteistä aiheutuneista välttämättömistä kustannuksista. Tämä oikeus elinkeinonharjoittajalla olisi vain, jos kustannuksista on ilmoitettu kuluttajalle ennen toimenpiteen suorittamista.

Vaikka mainitun kohdan täytäntöönpano ei edellyttäisi nyt kysymyksessä olevan momentin muuttamista kokonaisuudessaan, vaan riittävää olisi direktiivissä tarkoitettujen erityistapausten huomioiminen, sääntelyn selkeyden turvaamiseksi ehdotetaan, että direktiivin mukaisesti muutettava säännös soveltuisi yleisesti kuluttajansuojalain 8 luvun soveltamisalaan kuuluviin palveluihin. Voimassa olevaan pykälään sisältyvällä maininnalla alalla vallitsevasta käytännöstä ei ole ollut käytännön soveltamisessa merkitystä.

Eräitä elinkeinonharjoittajia koskevat erityissäännökset

36 §. Eurooppalainen korjaustietolomake. Pykälä on uusi, ja siinä säädettäisiin eurooppalaisesta korjaustietolomakkeesta. Lomakkeen antaminen olisi vapaaehtoista. Pykälän *1 momentin* mukaan jos toimeksisaaja on tavaroiden korjauspalveluja tarjoava elinkeinonharjoittaja, tämä voi toimittaa tilaajalle maksutta ja pysyvällä tavalla vakiomuotoisen eurooppalaisen korjaustietolomakkeen. Jos tilaaja on pyytänyt lomaketta, se on toimitettava tilaajalle kohtuullisen ajan kuluessa siitä, kun tilaaja on esittänyt pyynnön lomakkeen toimittamisesta ja ennen kuin korjauspalvelujen tarjoamista koskeva sopimus sitoo tilaajaa.

Korjauspalveluiden tarjoaja voisi kieltäytyä lomakkeen toimittamisesta, vaikka tilaaja pyytäisi lomaketta. Jos korjauspalveluiden tarjoaja ei kuluttajan pyynnöstä huolimatta toimita lomaketta, korjauspalveluiden tarjoajan on joka tapauksessa täytettävä kuluttajansuojalain 2 luvun 8 a §:n mukainen tiedonantovelvollisuutensa ennen kuin kuluttaja tekee korjauspalvelua koskevan sopimuksen korjauspalveluiden tarjoajan kanssa. Jos kyse on koti- tai etämyynnistä, korjauspalveluiden tarjoajan on täytettävä kuluttajansuojalain 6 luvun 9 §:n mukainen tiedonantovelvollisuus. Selvyyden vuoksi todettakoon, että tiedonantovelvollisuuksia sisältyy myös muualle lainsäädäntöön.

Jos korjauspalveluiden tarjoaja toimittaa kuluttajalle eurooppalaisen korjaustietolomakkeen, korjauspalveluiden tarjoajan katsotaan täyttäneen tietyt direktiiveihin perustuvat tiedonantovelvollisuutensa. Tästä on tarkoitus säätää erikseen korjaustietolomaketta koskevassa asetuksessa.

Edelleen pykälän 1 momentissa säädettäisiin lomakkeella annettavista tiedoista. Lomakkeella olisi annettava muun muassa korjauspalveluja tarjoavan elinkeinonharjoittajan nimi ja yhteystiedot. Lisäksi lomakkeessa olisi yksilöitävä korjattava tavara, vian luonne ja korjaustapa, hinta tai hinnan määräytymistapa, jos hintaa ei voida etukäteen kohtuudella laskea, korjaamisaika sekä mahdollisten lisäpalvelujen hinnat.

Tiedot olisi esitettävä kuluttajille eurooppalaisessa korjaustietolomakkeessa selkeällä ja ymmärrettävällä tavalla ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/882 (9) esteettömyysvaatimusten mukaisesti. (Tavaroiden korjaamisdirektiivin johdanto-osan 10 kappale)

Pykälän *2 momentin* mukaan toimeksisaaja ei saisi muuttaa eurooppalaisessa korjaustietolomakkeessa määriteltyjä korjausehtoja 30 kalenteripäivän ajan päivästä, jona kyseinen lomake toimitettiin tilaajalle. Osapuolet voisivat kuitenkin sopia eurooppalaisen korjaustietolomakkeen pidemmästä voimassaoloajasta.

Jos tilaaja hyväksyy eurooppalaisessa korjaustietolomakkeessa määritellyt ehdot sen voimassaoloaikana, toimeksisaaja on velvollinen suorittamaan korjauspalvelun kyseisillä ehdoilla.

Pykälän 3 momentin mukaan lomakkeen muodosta ja tarkemmasta sisällöstä säädettäisiin oikeusministeriön asetuksella.

Pykälällä pannaan täytäntöön tavaroiden korjaamisdirektiivin 4 artiklan 1, 2, 4 ja 5 kohta.

37 §. *Valmistajan korjausvelvollisuus eräissä tapauksissa.* Pykälä on uusi, ja siinä laajennettaisiin tietyiltä osin valmistajan korjausvelvollisuutta tilanteisiin, joissa kyse ei ole virheen korjaamisesta lakisääteisen virhevastuun tai takuun nojalla. Valmistajalla tarkoitettaisiin ekosuunnitteluasetuksen 2 artiklan 42 alakohdassa tarkoitettua valmistajaa. Ekosuunnitteluasetuksen 2 artiklan 42 alakohdan mukaan valmistajalla tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka valmistaa taikka suunnitteluttaa tai valmistuttaa tuotteen ja markkinoi sitä omalla nimellään tai tavaramerkillään. On huomattava, että valmistajan määritelmä ei vastaa kuluttajansuojalain 5 lukuun sisältyvää tuottajan määritelmää. Kuluttajansuojalain 5 luvun 2 a §:n 1 kohdan mukaan tuottajalla tarkoitetaan tavaran valmistajaa ja sitä, joka tuo tavaran unionin alueelle, sekä sitä, joka esiintyy tuottajana liittämällä tavaraan nimensä, tavaramerkkinsä tai muun erottuvan tunnuksensa.

Pykälän 1 momentista ilmenevin tavoin pykälä ei tulisi sovellettavaksi, jos myyjä lakisääteisen virhevastuunsa ja myyjän ohella mahdollisesti myös valmistaja itse aikaisemman myyntiportaan virhevastuuta koskevan 5 luvun 31 §:n nojalla ovat vastuussa tavaran korjaamisesta. Pykälää ei sovellettaisi myöskään silloin, kun valmistaja on viasta vastuussa antamansa takuun perusteella. Näissä tapauksissa sovellettaisiin nykyiseen tapaan virhettä ja sen oikaisemista koskevia säännöksiä.

Sen sijaan pykälä voisi tulla sovellettavaksi silloinkin, kun myyjä tai tavaran tuottaja olisi antamansa takuun perusteella virheestä vastuussa, joskin ehdotettuun pykälään liittyvä valmistajan oikeus periä korjaamisesta maksua merkitsisi oletettavasti sitä, että kuluttaja kääntyisi tällaisissa tapauksissa valmistajan puoleen vain poikkeuksellisesti.

Pykälän soveltamisala olisi alkuvaiheessa varsin rajattu. Ehdotuksen mukaan pykälää sovellettaisiin vain sellaisten tavaroiden korjaamiseen, joiden korjattavuutta koskevista vaatimuksista säädetään tavaroiden korjaamisdirektiivin liitteessä II mainituissa säädöksissä. Tavaroiden korjaamisdirektiivin liitteessä II mainitut säädökset koskevat muun muassa kotitalouksien pyykinpesukoneita ja kotitalouksien kuivaavia pyykinpesukoneita (komission asetus (EU) 2019/2023), kotitalouksien astianpesukoneita (komission asetus (EU) 2019/2022), kylmäsäilytyslaitteita (komission asetus (EU) 2019/2019), elektronisia näyttöjä (komission asetus (EU) 2019/2021), pölynimureita (komission asetus (EU) N:o 666/2013), matkapuhelimia, langattomia puhelimia ja taulutietokoneita (komission asetus (EU) 2023/1670), kotitalouksien kuivausrumpuja (komission asetus (EU) 2023/2533) sekä kevyiden kulkuneuvojen akuilla varustettuja tavaroita (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/1542). Liitettä II on kuitenkin tarkoitus laajentaa, ja siten korjausvelvollisuuden piiriin tulee ajan myötä uusia tavararyhmiä.

Pykälän soveltamisalaa rajaisi myös se, että korjausvelvollisuus koskisi näitä tavaroita vain siinä laajuudessa kuin liitteessä II mainituissa säädöksissä säädetään. Korjausvelvollisuus vastaisi siis korjattavuutta koskevien säännösten soveltamisalaa. Esimerkiksi ekosuunnitteluvaatimuksia saatetaan soveltaa ainoastaan tavaroiden tiettyihin osiin, tai varaosien saatavuudelle saatetaan vahvistaa tietty ajanjakso (johdanto-osan 21 kappale). Siten se, onko tavaraan tullut vika lopulta pykälässä tarkoitettua korjausvelvollisuuden piirissä, voi riippua esimerkiksi siitä, minkä tyyppisestä viasta on kyse ja milloin vika ilmenee.

Ekosuunnittelun tuotekohtaisissa asetuksissa on asetettu vaatimuksia ainoastaan tiettyjen tuoteryhmien varaosien, ohjelmistojen, korjausohjeiden ja työkalujen saatavuudelle. Edelleen ekosuunnittelusääntelyllä pyritään puuttumaan tuoteryhmiä koskeviin kaikkein todennäköisimpiin rikkoutumissyihin. Esimerkiksi älypuhelimien näytön rikkoutuminen sekä jääkaapin oven kahvan, saranoiden tai tiivisteiden rikkoutuminen kuuluvat vaatimusten soveltamisalaan niin kauan kuin valmistajalla on velvollisuus asettaa varaosia saataville. Esimerkiksi jääkaappien osalta tämä aika on varaosasta riippuen seitsemän tai kymmenen vuotta. Harvemmin tapahtuvista rikkoutumisista, kuten älypuhelimien kiihtyvyysanturin hajoamisesta tai jääkaapin oven rikkoontumisesta, ei ole säädetty vaatimuksia ekosuunnitteluasetuksissa.

Kun kyse on pykälän soveltamisalaan kuuluvasta viasta, valmistaja voisi kieltäytyä korjaamasta tavaran vain, jos korjaaminen on mahdotonta. Mahdottomuudella viitataan sekä tosiasialliseen että oikeudelliseen mahdottomuuteen. Maininta merkitsisi sitä, ettei valmistaja voisi kieltäytyä korjaamasta tavaraa esimerkiksi puhtaasti taloudellisista syistä, kuten varaosien kustannusten vuoksi, tai pelkästään siitä syystä, että tavaran on aiemmin korjannut joku muu, kuten muu korjaaja tai kuluttaja itse. (Ks. tavaroiden korjaamisdirektiivin johdanto-osan 24 kappale)

Jos korjaaminen on mahdotonta, direktiivin mukaan valmistaja voi tarjota kuluttajalle toisen, kunnostetun tavaran (5 artiklan 2 kohdan d alakohta). Tätä ei ole säädetty kuitenkaan velvoitteen muotoon, eikä tällaisen mahdollisuuden mainitsemista erikseen pykälässä olekaan pidetty aiheellisenä.

Selvyyden vuoksi voi todeta, että valmistaja voi korjausvelvollisuutensa täyttääkseen teettää korjaamisen alihankintana. Edelleen selvää on, että kuluttajalla ei ole velvollisuutta korjauttaa tavaraa nimenomaan valmistajalla, vaan kyse on yksinomaan kuluttajan oikeudesta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin korjaustyön suorittamista koskevasta menettelystä.

Kuluttajansuojalain 8 luvun luovutuksen ajankohtaa koskevassa 4 §:ssä säädetään, että jollei ole sovittu, että palvelus on luovutettava määrätynä ajankohtana taikka vaadittaessa tai viipymättä, se on luovutettava palveluksen laatuun ja laajuuteen nähden kohtuullisessa ajassa sopimuksenteosta. Nyt ehdotettu 2 momentti vastaisi käytännössä pitkälti mainittua yleissäännöstä, mutta direktiivin asianmukaiseksi täytäntöön panemiseksi pykälässä säädettäisiin täsmällisemmin siitä, mistä kohtuullinen aika laskettaisiin.

Selvyyden vuoksi todettakoon, että vaikka ehdotetussa 2 momentissa ei yleissäännöksen tavoin huomioitaisi erikseen sitä tilannetta, että osapuolet ovat erikseen sopineet korjaustyön suorittamisesta määrätynä ajankohtana taikka vaadittaessa tai viipymättä, on selvää, että sopimusta on noudatettava edellyttäen, että sovittua aikaa voidaan pitää kuluttajan kannalta direktiivissä tarkoitetulla tavalla kohtuullisena.

Edelleen 2 momentissa säädettäisiin selvyyden vuoksi ja direktiivin asianmukaiseksi täytäntöönpanemiseksi, että sekä itse korjaustyöstä että korjauksen ajaksi kuluttajan käyttöön mahdollisesti annetun korvaavan tavaran käytöstä perittävien maksujen tulee olla kohtuullisia. Korjaamisen hinnassa voitaisiin ottaa huomioon esimerkiksi työvoimakustannukset, varaosien kustannukset, korjaamon toiminnasta aiheutuvat kustannukset, kuljetuskustannukset ja kate. Vaatimus hinnan kohtuullisuudesta merkitsisi vaatimusta hinnan asettamisesta siten, että kuluttajia ei tarkoituksellisesti estetä hyötymästä valmistajien korjausvelvollisuudesta. (Tavaroiden korjaamisdirektiivin johdanto-osan 16 kappale)

Pykälän 3 *momentissa* säädettäisiin korjausvelvollisista tahoista sellaisessa oletettavasti varsin tavanomaisessa tilanteessa, jossa tavaran valmistaja on sijoittautunut Euroopan unionin ulkopuolelle. Jos valmistaja ei sijaitse Euroopan unionissa, pykälää sovellettaisiin valmistajan asemesta ensi sijassa valmistajan Euroopan unionissa sijaitsevaan valtuutettuun edustajaan. Valtuutetulla edustajalla tarkoitettaisiin ekosuunnitteluasetuksen 2 artiklan 43 alakohdassa tarkoitettua valtuutettua edustajaa eli unioniin sijoittautunutta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jolla on valmistajan antama kirjallinen toimeksianto hoitaa valmistajan puolesta tietyt tehtävät valmistajalle asetuksen nojalla kuuluvien velvoitteiden osalta.

Jos valtuutettua edustajaa ei ole, säännökset koskisivat sitä, joka on tuonut tavaran Euroopan unionin alueelle. Tuojalla tarkoitettaisiin ekosuunnitteluasetuksen 2 artiklan 44 alakohdassa määriteltyä tuojaa. Mainitussa alakohdassa on määritelty maahantuojaa, jolla tarkoitetaan unioniin sijoittautunutta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka saattaa kolmannesta maasta tuodun tuotteen unionin markkinoille.

Jos edellä mainittuakaan ei ole, viime sijassa tavaran jakelija vastaa korjausvelvollisuuden täyttämisestä. Jakelijalla tarkoitettaisiin sellaista jakeluketjussa toimivaa muuta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä kuin valmistajaa tai tavaran Euroopan unionin alueelle tuonutta, joka on asettanut tavaran saataville markkinoille. Tämä voisi olla viime kädessä myös tavaran myyjä.

Pykälän 4 *momentti* sisältäisi valmistajan määritelmän. Valmistajalla tarkoitettaisiin ekosuunnitteluasetuksen 2 artiklan 42 alakohdassa tarkoitettua valmistajaa. Ekosuunnitteluasetuksen 2 artiklan 42 alakohdan mukaan valmistajalla tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka valmistaa taikka suunnittelee tai valmistuttaa tuotteen ja markkinoi sitä omalla nimellään tai tavaramerkkillään.

On huomattava, että valmistajan määritelmä ei vastaa kuluttajansuojalain 5 luvun tuottajan määritelmää. Kuluttajansuojalain 5 luvun 2 a §:n 1 kohdan mukaan tuottajalla tarkoitetaan tavaran valmistajaa ja sitä, joka tuo tavaran unionin alueelle, sekä sitä, joka esiintyy tuottajana liittämällä tavaraan nimensä, tavaramerkkinsä tai muun erottuvan tunnuksensa.

Pykälällä pannaan täytäntöön tavaroiden korjaamisdirektiivin 2 artiklan 5–8 alakohta, 5 artiklan 1–3, 7 ja 8 kohta.

38 §. *Valmistajan tiedottamisvelvollisuus korjauspalveluista ja ohjehinnoista.* Pykälän 1 momentin mukaan valmistajan ja tarvittaessa 37 §:n 3 momentissa tarkoitetun tahon olisi pidettävä tarjoamiaan korjauspalveluja koskevat yleiset tiedot helposti kuluttajien saatavilla. Tiedot olisi ilmoitettava selkeästi ja ymmärrettävästi.

Tietojen olisi oltava saatavilla ainakin koko korjausvelvollisuuden keston ajan, jonka voitaisiin katsoa alkavan markkinoille saattamisesta ja päättyvän korjattavuutta koskevien vaatimusten voimassaolon päättyessä. Tiedoissa olisi mainittava tavarat, joita korjausvelvollisuus koskee, selitettävä, että kyseisiä tavaroita varten on tarjolla korjauspalveluja esimerkiksi alihankkijoiden kautta, sekä ilmoitettava korjausmahdollisuuden laajuus. Kyseisten tietojen tulisi olla helposti kuluttajien saatavilla, ja ne olisi annettava selkeällä ja ymmärrettävällä tavalla ilman, että kuluttajan tarvitsee niitä erikseen pyytää. Tietojen antamisessa tulisi noudattaa myös direktiivissä (EU) 2019/882 vahvistettua esteettömyysvaatimusta. Valmistajan olisi voitava vapaasti päättää keinoista, joilla se huolehtii tiedottamisesta kuluttajille. Tämä voisi tapahtua esimerkiksi näkyvällä ja huomiota herättävällä tavalla verkkosivustolla, digitaalisen tuotepassin kautta tai myyntipisteessä, esimerkiksi silloin, kun myyjänä on valmistaja. (Tavaroiden korjaamisdirektiivin johdanto-osan 25 kappale)

Momentilla pannaan täytäntöön tavaroiden korjaamisdirektiivin 5 artiklan 5 kohta.

Pykälän 2 momentin mukaan valmistajan olisi pidettävä kuluttajien saatavilla verkkosivuillaan tiedot tavaroiden korjaamisesta tyypillisesti perittävistä ohjehinnoista. Momentilla pannaan täytäntöön tavaroiden korjaamisdirektiivin 6 artikla.

39 §. Seuraamukset luvun eräiden säännösten rikkomisesta. Pykälässä säädettäisiin kuluttaja-asiamiehen kielto-oikeudesta elinkeinonharjoittajan rikkoessa uutta 36, 37 tai 38 §:ää.

Pykälällä pannaan osaltaan täytäntöön tavaroiden korjaamisdirektiivin 15 artikla.

7.2 Jätelaki

9 b §. Varaosien ja työkalujen tarjoaminen kohtuulliseen hintaan. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin valmistajan velvollisuudesta eräissä tilanteissa tarjota varaosia ja työkaluja. Velvollisuus kytkeytyisi tavarihin, jotka kuuluvat tavaroiden korjaamisdirektiivin liitteessä II mainittujen säädösten soveltamisalaan. Varaosia ja työkaluja olisi tarjottava sellaiseen kohtuulliseen hintaan, joka ei estä tavaroiden korjaamista. Varaosien ja työkalujen käyttäjäryhminä voisivat olla sekä toiset elinkeinonharjoittajat että kuluttajat itse.

Pykälän 2 momentissa määritellään valmistaja. Valmistajalla tarkoitetaan ekosuunnitteluasetuksen 2 artiklan 42 alakohdassa tarkoitettua valmistajaa.

Pykälän noudattamista valvoisi Lupa- ja valvontavirasto jätelain 24 §:n 1 momentin nojalla yleisenä valvontaviranomaisena.

Pykälällä pannaan täytäntöön tavaroiden korjaamisdirektiivin 5 artiklan 4 kohta.

9 c §. Kielletyt sopimusehdot ja käytännöt. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin eräistä kielletyistä sopimuslausekkeista, laitteistoista ja ohjelmistotekniikoista. Momentin mukaan valmistaja ei saisi käyttää sellaisia sopimuslausekkeita, laitteistoja tai ohjelmistotekniikoita, jotka estävät tavaroiden korjaamisdirektiivin liitteessä II mainittujen Euroopan unionin säädösten soveltamisalaan kuuluvien tavaroiden korjaamisen. Kielto ei kuitenkaan koskisi tilannetta, jossa tällaisten sopimuslausekkeiden, laitteistojen tai ohjelmistotekniikoiden käyttäminen on perusteltua teollis- ja tekijänoikeuksien suojelemiseksi. Tällaisten sopimuslausekkeiden, laitteistojen ja ohjelmistotekniikoiden käyttö voisi olla sallittua myös muusta perustellusta syystä.

Pykälän 2 momentin mukaan valmistaja ei saisi estää riippumattomia korjaajia käyttämästä alkuperäisiä tai käytettyjä varaosia, yhteensopivia varaosia ja 3D-tulostuksesta peräisin olevia varaosia, jos kyseiset varaosat ovat laissa säädettyjen tuoteturvallisuus- ja muiden vaatimusten sekä teollis- ja tekijänoikeuksien mukaisia.

Pykälän noudattamista valvoisi Lupa- ja valvontavirasto jätelain 24 §:n 1 momentin nojalla yleisenä valvontaviranomaisena.

Pykälällä pannaan täytäntöön tavaroiden korjaamisdirektiivin 5 artiklan 6 kohta.

143 d §. Korjaamista koskevan eurooppalaisen verkkoalustan kansallinen yhteyspiste. Pykälä on uusi, ja siinä säädettäisiin Lupa- ja valvontaviraston toimimisesta Euroopan komission ylläpitämän eurooppalaisen verkkoalustan kansallisen yhteyspisteen hallinnoijana.

7.3 Laki kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista

2 §. *Yhteistyöasetuksen mukaiset toimivaltaiset viranomaiset.* Pykälän 3 momentissa säädetään toimivaltaisista viranomaisista niissä erityistapauksissa, joissa kuluttaja-asiamiehellä ei ole toimivaltaa valvoa yhteistyöasetuksen liitteessä mainittujen säädösten noudattamista. Näissä tapauksissa yksinomaisina toimivaltaisina viranomaisina toimisivat siis eräät muut viranomaiset. Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 kohta, jonka mukaan yksinomaisena toimivaltaisena viranomaisena toimisi Lupa- ja valvontavirasto siltä osin kuin se valvoo tavaroiden korjaamisdirektiivin 5 artiklan 4 ja 6 kohdan noudattamista, sellaisina kuin ne on kansallisesti pantu täytäntöön sovellettavaksi tulevassa laissa. Mainitut kohdat on tarkoitettu panna täytäntöön jätelakiin lisättäväksi ehdotetuilla säännöksillä.

Ehdotettu muutos on tarpeen sen johdosta, että tavaroiden korjaamisdirektiivi on lisätty yhteistyöasetuksen soveltamisalaan direktiivin 18 artiklassa säädetyn mukaisesti.

3 §. *Toimivaltuudet yhteistyöasetuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan täydennettäväksi siten, että siinä mainittaisiin myös Lupa- ja valvontavirasto. Näin varmistettaisiin, että Lupa- ja valvontavirastolla olisi yhteistyöasetuksessa edellytetyt vähimmäistoimivaltuudet yhteistyöasetuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa. Selvä on, että Lupa- ja valvontaviraston valtuuksista säädetään myös muualla lainsäädännössä. Ehdotettu sääntely koskisi kuitenkin vain yhteistyöasetuksen soveltamisalaan kuuluvia rajat ylittäviä asioita ja olisi muuta lainsäädäntöä täydentävää sen varmistamiseksi, että toimivaltaisten viranomaisten tutkintavaltuudet vastaisivat laajuudeltaan yhteistyöasetuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa edellytettyä.

Ehdotettu muutos on tarpeen sen johdosta, että tavaroiden korjaamisdirektiivi on lisätty yhteistyöasetuksen soveltamisalaan direktiivin 18 artiklassa säädetyn mukaisesti.

13 §. *Seuraamusmaksu eräiden kuluttajansuojalain säännösten rikkomisesta.* Pykälän 1 momentin 1 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi kuluttajansuojalain 2 luvun 6 a ja 6 b §:n vastainen menettely. Säännös on tarpeen sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 13 artiklan 3 kohdan täytäntöön panemiseksi. Säännös koskisi ehdotuksen mukaan kuitenkin myös tilanteita, joissa olisi kyse muusta kuin yhteistyöasetuksen soveltamisalaan kuuluvista rikkomuksista eli ennen muuta puhtaasti kansallisista rikkomuksista. Tältä osin sääntely olisi kansallista.

16 §. *Seuraamusmaksu tietojen antamista koskevien säännösten rikkomisesta.* Pykälän 1 momentin 1 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi kuluttajansuojalain 2 luvun 8 f §:n vastainen menettely. Säännös on tarpeen sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 13 artiklan 3 kohdan täytäntöön panemiseksi. Säännös koskisi myös tilanteita, joissa olisi kyse säännöksen kansallisesta rikkomisesta. Tältä osin sääntely olisi kansallista.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi sisältää liitteen, jolla muutetaan sopimattomista kaupallisista menettelyistä annetun direktiivin 2005/29/EY liitettä I.

Direktiivin liitteessä I on luettelo sellaisista menettelyistä, joita pidetään kaikissa olosuhteissa sopimattomina. Näitä menettelyjä pidetään siis sopimattomina ilman tapauskohtaista arviointia.

Sopimattomista kaupallisista menettelyistä annetun direktiivin liite on pantu Suomessa täytäntöön antamalla valtioneuvoston asetus kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä

markkinoinnissa ja asiakassuhteissa. Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin liite pannaan täytäntöön uudistamalla edellä tarkoitettu asetus.

Valtioneuvoston asetusluonnoksesta ilmenevin tavoin tarkoituksena on, että asetuksen kohtia, jotka koskevat kestävyysmerkintää ja ympäristöväättämiä, ryhdyttäisiin soveltamaan vasta puolen vuoden siirtymäajan jälkeen markkinointiin, joka sisältyy ennen asetuksen voimaantuloa markkinoille saatettuun hyödykkeeseen tai sen pakkaukseen. Asetusluonnoksen voimaantulosäännöksen mukaan asetuksen 2 §:n 4, 29 ja 30 kohtaa sovellettaisiin vasta 27.3.2027 lukien markkinointiin, joka sisältyy ennen asetuksen voimaantuloa markkinoille saatettuun hyödykkeeseen tai sen pakkaukseen.

Tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöön panemiseksi ehdotetaan annettavaksi puolestaan oikeusministeriön asetus kuluttajansuojalain 8 luvussa tarkoitettusta eurooppalaisesta korjaustietolomakkeesta, jota tavaroiden korjaajat voisivat halutessaan käyttää.

9 Voimaantulo

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi on pantava täytäntöön 27.3.2026 mennessä, ja sen täytäntöön panemiseksi annettavia säännöksiä on sovellettava 27.9.2026 lukien. Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin täytäntöönpanon viivästymisen johdosta direktiivin täytäntöönpanoon liittyvien lakien voimaantulo 27.3.2026 mennessä ei ole mahdollista. Säännösten ehdotetaan tulevan voimaan 27.9.2026, jolloin direktiivin täytäntöön panemiseksi annettavia säännöksiä on ryhdyttävä soveltamaan.

Tavaroiden korjaamisdirektiivi on pantava täytäntöön 31.7.2026 mennessä, ja sen täytäntöön panemiseksi annettavia säännöksiä on sovellettava samasta päivästä alkaen. Tämän mukaisesti mainittuun direktiiviin perustuvien säännösten ehdotetaan tulevan voimaan 31.7.2026.

Esityksen 1. lakiehdotuksen (kuluttajansuojalaki) sekä 3. lakiehdotuksen (laki kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista) säännökset tulisivat voimaan porrastetusti sen mukaan, kumman direktiivin täytäntöönpanoon ehdotetut säännökset liittyvät. Kuluttajansuojalain (1. lakiehdotus) 5 ja 8 luvun säännökset, jätelain (2. lakiehdotus) säännökset sekä kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain (3. lakiehdotus) 2 §:n 3 momentin 3 ja 4 kohta sekä 3 §:n 1 momentti, eli tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöönpanoon liittyvät säännökset, tulisivat voimaan 31.7.2026. Kuluttajansuojalain 2 ja 6 luvun säännökset sekä kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain 13 §:n 1 momentin 1 kohta ja 16 §:n 1 momentin 1 kohta, eli vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiiviin täytäntöönpanoon liittyvät säännökset, tulisivat voimaan vasta 27.9.2026.

Muutokset sopimusoikeudellisissa säännöksissä vaikuttaisivat vain lain voimaantulon jälkeen tehtäviin sopimuksiin.

10 Toimeenpano ja seuranta

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin 3 artiklan mukaan komissio antaa viimeistään 27.9.2031 Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen direktiivin soveltamisesta. Kyseiseen kertomukseen on sisällytettävä arvio siitä, miten direktiivi on parantanut kuluttajien oikeuksia, ja erityisesti siitä, kuinka tehokkaasti yhdenmukaistetun merkinnän ja yhdenmukaistetun ilmoituksen avulla on onnistuttu parantamaan kaupallisten kestävyystakuiden saatavuutta ja kuluttajien ymmärrystä niistä sekä kuluttajien tietoisuutta oikeuksistaan lakisääteisen virhevastuun nojalla. Lisäksi kertomuksessa on arvioitava

direktiivin yleistä vaikutusta siihen, missä määrin kuluttajat osallistuvat vihreään siirtymään, ja sen vaikutusta elinkeinonharjoittajiin. Kertomukseen on tarvittaessa liitettävä asiaankuuluvat lainsäädäntöehdotukset.

Tavaroiden korjaamisdirektiivin 19 artiklan mukaan komissio toimittaa viimeistään 31.7.2031 kertomuksen direktiivin soveltamisesta. Kertomuksessa on arvioitava direktiivin ja erityisesti sen 5 ja 16 artiklan vaikutusta korjaamisen edistämiseen sisämarkkinoilla, myös sellaisten tavaroiden korjaamisen, joihin sovelletaan lakisääteisen virhevastuun ulkopuolisia korjattavuutta koskevia vaatimuksia ja kuluttajien korjausvaihtoehtoja lakisääteisen virhevastuun puitteissa, sekä sen vaikutusta yrityksiin ja kuluttajiin. Kertomuksessa on myös arvioitava korjaamisen valintaan liittyvien kannustimien, myös lakisääteisen virhevastuun laajentamisen, tehokkuutta, sekä tarvetta edistää korjauspalvelujen kaupallisia takuita ja vahvistaa korjaajien korjausvastuuta koskevia sääntöjä. Edellä olevan 7 artiklan osalta kertomuksessa arvioidaan eurooppalaisen verkkoalustan tehokkuutta käyttäen perustana tietoja aktiivisten korjauspalvelujen tarjoajien lukumäärästä ja eurooppalaista verkkoalustaa käyttäneiden kuluttajien lukumäärästä.

Komissio toimittaa kertomuksen Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle kyseisen kertomuksen laatimista varten tarvittavat tiedot. Kyseiseen kertomukseen liitetään tarvittaessa lainsäädäntöehdotus. Tarvittavaa yhdenmukaistamisen tasoa, jota edellytetään yritysten tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamiseksi sisämarkkinoilla, myös direktiivin saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä annettujen jäsenvaltioiden kansallisten lakien lähentämistä ja eroja erityisesti vastuuajkojen osalta, on arvioitava direktiivin (EU) 2019/771 25 artiklassa säädetyn uudelleentarkastelun yhteydessä.

11 Suhde muihin esityksiin

Euroopan komissio on 22.3.2023 antanut niin kutsutun vihreät väittämät -direktiiviehdotuksen (COM(2023) 166 final). Direktiiviehdotuksen tavoitteena on antaa kuluttajille ja muille toimijoille luotettavaa ja yhdenmukaista tietoa tuotteen tai palvelun ympäristöominaisuuksista sekä vähentää viherpesua. Esityksen käsittely unionissa on kuitenkin toistaiseksi keskeytetty. Direktiiviehdotus olisi merkityksellinen myös vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin osalta. Se täydentäisi toteutuessaan etenkin ympäristöväittämien osalta vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin sääntelyä.

Ympäristöministeriössä on käynnissä työ uuden kiertotalouslain valmistelemiseksi. Kiertotalouslaki tulee korvaamaan voimassa olevan jätelain. Työryhmä aloitti työnsä 28.8.2024, ja sen toimikausi kesti 31.12.2025 saakka.

Työ- ja elinkeinoministeriössä on puolestaan käynnissä työ EU:n ekosuunnitteluasetuksen kansallisen täytäntöönpanon valmistelemiseksi. Hankkeessa TEM076:00/2024 pannaan kansallisesti täytäntöön EU:n uusi ekosuunnitteluasetus, joka tuli voimaan 18.7.2024. Puitesääntelynä asetusta velvoittaa tuotteiden valmistajia ja maahantuojia vasta, kun Euroopan komissio on säätänyt kyseiselle tuoteryhmälle tuoteryhmäkohtaiset vaatimukset. Asetus on osa kestävien tuotteiden aloitetta, jolla rakennetaan tuotteiden ympäristöystävällisyys-, kiertotalous-, energiatehokkuus- ja elinkaariajattelua sekä lisätään tuotteista saatavaa tietoa. Asetus korvaa vaiheittain vuonna 2009 annetun ekosuunnitteludirektiivin 2009/125/EY, joka on pantu kansallisesti täytäntöön ekosuunnittelulailalla (1005/2008). Jo aiemmin esille tuodun mukaisesti asetuksessa on siirtymäsääntelyä, ja sen vuoksi ekosuunnitteludirektiivi säilyy asetuksen rinnalla osin voimassa vielä jonkin aikaa vuoteen 2030 saakka. Valmistelua tehdään työ- ja elinkeinoministeriössä virkatyönä. Työ- ja elinkeinoministeriö on asettanut EU:n uuden

ekosuunnitteluasetuksen kansallista täytäntöönpanoa tukevan virkamiestyöryhmän. Työryhmän toimikausi on 24.2.2025–31.12.2026. Kansallista täytäntöönpanoa valmistellaan vaiheittain. Tavoitteena on antaa ensimmäisen vaiheen hallituksen esitys eduskunnalle keväällä 2026.

Eduskunnassa on käsittelyssä hallituksen esitys HE 160/2025 vp eduskunnalle laeiksi jätelain, ympäristönsuojelulain, hallinto-oikeuslain ja tuomioistuinlain muuttamisesta. Tämä esitys on sovitettava yhteen kyseisen esityksen kanssa.

12 Suhde perustuslakiin ja säättämisjärjestys

12.1 Markkinointia koskevat uudistukset

Esityksen 1. lakiehdotukseen sisältyvällä markkinointia koskevalla sääntelyllä on merkitystä perustuslain 12 §:ssä säädetyn sananvapauden suojan näkökulmasta. Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti käytännössään katsonut, että perustuslain 12 §:ssä säädetty sananvapauden suoja kattaa lähtökohtaisesti myös mainonnan ja markkinoinnin, joskaan valiokunta ei ole pitänyt tällaista viestintää sananvapauden ydinalueelle kuuluvana. Valiokunnan käytännön mukaan mainontaan ja markkinointiin voidaan kohdistaa pidemmälle meneviä rajoituksia kuin muuten olisi mahdollista. Toisaalta myös mainontaa ja markkinointia koskevan sääntelyn tulee täyttää perusoikeutta rajoittavalta lailta vaadittavat yleiset edellytykset (PeVL 31/2025 vp, PeVL 46/2021 vp, PeVL 18/2014 vp, PeVL 40/2013 vp, PeVL 6/2012 vp, PeVL 15/2010 vp). Siten esimerkiksi markkinointia koskevaa sääntelyä ei voida avoimin valtuuksin siirtää asetuksella toteutettavaksi (PeVL 15/2010 vp, s. 3). Markkinointia koskevat ehdotukset vaikuttavat myös elinkeinotoiminnan toimintaedellytyksiin, joten sitä koskevat ehdotukset ovat merkityksellisiä myös perustuslain 18 §:n 1 momentissa turvatun elinkeinovapauden kannalta.

Markkinoinnin rajoittamiselle perustuslakivaliokunta on pitänyt perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävänä perusteena esimerkiksi kansanterveyden edistämistä ja lasten suojelua (alkoholin televisio- ja radiomainonnan rajoittaminen (PeVL 40/2013 vp)) ja rahapelien markkinoinnin rajoituksia (PeVL 31/2025 vp ja PeVL 15/2010 vp). Lisäksi perustuslakivaliokunta on matkapuhelinliittymiä koskevan osittaisen puhelinmarkkinointikiellon osalta todennut, että kuluttajien suojaamista puhelinmarkkinoinnin aiheuttamilta erityisiltä ongelmilta voitiin sinänsä pitää hyväksyttävänä perusteena markkinointikiellon asettamiselle (PeVL 6/2012 vp).

Perustuslain 12 §:ssä turvatun sananvapauden ja 18 §:ssä turvatun elinkeinovapauden rajoituksia tulee arvioida perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten kannalta. Tältä kannalta keskeistä on se, onko rajoituksille olemassa perusoikeusjärjestelmän kokonaisuuden kannalta hyväksyttävät perusteet ja ovatko rajoitukset painavan yhteiskunnallisen tarpeen vaatimia sekä täyttykö perusoikeusrajoitukselle asetettu oikeasuhtaisuusvaatimus eli ovatko rajoitukset välttämättömiä tavoitteen saavuttamiseksi ja muutoinkin oikeasuhtaisia. Perustuslakivaliokunnan mukaan on ollut myös selvää, että perusoikeusrajoitus ei voi olla tarkoitukseensa soveltuva ja siten välttämätön, jos sillä ei edes periaatteessa voida saavuttaa sen perusteena olevaa hyväksyttävää tavoitetta (ks. PeVL 40/2017 vp, PeVL 55/2016 vp ja PeVL 5/2009 vp).

Perustuslakivaliokunta on todennut, että elinkeinovapauden ja sananvapauden kannalta markkinoinnin rajoittamisessa on merkityksellistä perusoikeuksien rajoitusedellytyksiin kuuluva lailla säättämisen täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimus. Tämän vaatimuksen merkitys korostuu, jos markkinointia koskevaan sääntelyyn kohdistuu osittain mahdollisuus seuraamusmaksun määräämiseen. (PeVL 31/2025 vp)

Ehdotettu markkinointia koskeva sääntely perustuu vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin säännöksiin. Perustuslakivaliokunnan tulkinnan tavoin kyseiset markkinointia koskevat säännökset ovat merkityksellisiä sananvapauden kannalta. Kuluttajansuojalainsäädäntö sisältää jo nyt runsaasti elinkeinonharjoittajien kuluttajille suunnatun markkinoinnin sääntelyä. Esityksessä ehdotettu uusi markkinointia koskeva sääntely täsmentää ja tarkentaa ympäristömarkkinoinnin reunaehtoja. Jo voimassa olevan lainsäädännön nojalla elinkeinonharjoittajien esittämien ympäristöväittämien on oltava totuudenmukaisia, niissä ei saa olla virheellisiä tietoja ja ne on esitettävä selvällä, ymmärrettävällä, täsmällisellä ja yksiselitteisellä tavalla, jotta kuluttajia ei johdeta harhaan. Elinkeinoharjoittajilla on oltava näyttöä väittämiensä tueksi ja niiden on oltava valmiit toimittamaan se toimivaltaisille täytäntöönpanoviranomaisille ymmärrettävällä tavalla, jos väittäjä kyseenalaistetaan. Voimassa olevasta sääntelystä huolimatta markkinoilla esiintyy niin kutsuttua viherpesua. Tämän vuoksi ehdotettu sääntely on välttämätöntä kuluttajien tietoisuuden lisäämiseksi kulutushyödykkeiden ympäristövaikutuksista sekä viherpesun vähentämiseksi. Esitys ohjaa kuluttajia tekemään kestäviä kulutusratkaisuja. Ehdotuksella ei kielletä ympäristöväittämien esittämistä markkinoinnissa, vaan täsmennetään niiden esittämistä koskevia reunaehtoja. Ehdotettua sääntelyä voidaankin pitää tarkkarajaisena ja täsmällisenä.

Koska harhaanjohtava ja virheellinen ympäristöseikkoihin perustuva markkinointi on jo nyt kiellettyä ja koska ehdotettu markkinointisääntely täsmentää ja tarkentaa ympäristömarkkinoinnin reunaehtoja, esityksen ei voida katsoa myöskään merkittävästi rajoittavan perustuslain 18 §:n 1 momentissa turvattua elinkeinovapautta.

12.2 Seuraamusmaksun käyttöalan laajentaminen

Esityksen 3. lakiehdotuksessa ehdotetaan seuraamusmaksun käyttöalan laajentamista tiettyjen laissa yksilöityjen kuluttajansuojasäännösten rikkomistilanteissa. Kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetussa laissa säädetään muun muassa seuraamusmaksun määräämisestä tilanteissa, joissa eräitä kuluttajansuojalain säännöksiä on rikottu. Laki on tullut voimaan heinäkuussa 2020 ja kyseinen lakiehdotus on eduskuntakäsittelyn aikana ollut perustuslakivaliokunnan käsiteltävänä (PeVL 12/2019 vp).

Seuraamusmaksusääntelyn piirin esitetään lisättäväksi 1. lakiehdotuksen 2 luvun 6 a, 6 b ja 8 f §:n vastainen menettely. Seuraamusmaksusääntelyn laajentaminen perustuu vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin täytäntöönpanoon siltä osin kuin on kysymys rajat ylittävistä rikkomustilanteista. Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi, jota on muutettu vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivillä, edellyttää seuraamusten osalta, että jäsenvaltioiden on varmistettava, että kun on määrättävä seuraamuksia CPC-asetuksen 21 artiklan mukaisesti, niihin sisältyy mahdollisuus joko määrätä sakkoja hallinnollisten menettelyjen kautta tai panna vireille oikeudenkäyntimenettelyjä sakkojen määräämiseksi taikka molemmat siten, että tällaisten sakkojen enimmäismäärä on vähintään neljä prosenttia elinkeinonharjoittajan vuotuisesta liikevaihdosta kyseisessä yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa. Siltä osin kuin kyse on seuraamusmaksumahdollisuuden käyttöalan laajentamisesta puhtaasti kansallisiin rikkomuksiin, kyse olisi kansallisesta harkinnasta.

Perustuslakivaliokunnan käytännössä seuraamusmaksuja on pidetty lainvastaisesta teosta tai laiminlyönnistä määrättävinä sanktioluonteisina hallinnollisina seuraamuksina. Valiokunta on rinnastanut rangaistusluonteiset hallinnolliset seuraamukset asiallisesti rikosoikeudellisiin seuraamuksiin (esimerkiksi PeVL 9/2018 vp, s. 2, PeVL 61/2014 vp, PeVL 28/2014 vp, PeVL 14/2013 vp ja PeVL 32/2005 vp). Perustuslakivaliokunnan käytännössä on katsottu, että vaikka perustuslain 8 §:ssä tarkoitettujen rikosoikeudellisten laillisuusperiaatteen asettamat sääntelyn täsmällisyyttä koskevat vaatimukset eivät sellaisenaan kohdistu hallinnollisten seuraamusten

sääntelyyn, ei tarkkuuden yleistä vaatimusta kuitenkaan voida tällaisen sääntelyn yhteydessä sivuuttaa (esimerkiksi PeVL 33/2025 vp, s. 4, PeVL 9/2018 vp, s. 3, PeVL 39/2017 vp, s. 3, PeVL 2/2017 vp, s. 5, PeVL 15/2016 vp, s. 5, PeVL 10/2016 vp, s. 7 ja PeVL 57/2010 vp, s. 2/II).

Hallinnollisen sanktion määräämisestä ja sen suuruuden perusteista sekä seuraamuksen kohteen oikeusturvasta on perustuslain 2 §:n 3 momentti huomioon ottaen säädettävä riittävän täsmällisesti lailla. Laista tulee perustuslakivaliokunnan vakiintuneen käytännön mukaan käydä nimenomaisesti ilmi, minkä lainsäädännön vastaisista teoista tai laiminlyönneistä voi olla seuraamuksena sanktio. Sanktioitavat teot ja laiminlyönnit on lisäksi laissa luonnehdittava niiden yksilöimiseksi (PeVL 33/2025 vp s. 4, PeVL 60/2010 vp, PeVL 57/2010 vp, PeVL 11/2009 vp ja PeVL 12/2006 vp). Sanktioista säädettäessä on kiinnitettävä erityistä huomiota sääntelyn tarkkarajaisuuden ohella sanktioiden kohteena olevien oikeusturvaan (PeVL 49/2017 vp). Erityisen tärkeää on, että säännökset antavat sääntelyn kohteena oleville riittävän ennustettavuuden sanktioiden määräämisestä. Sanktioluonteisten hallinnollisten seuraamusten tulee perustuslakivaliokunnan vakiintuneen käytännön mukaan täyttää myös sanktioiden oikeasuhtaisuuteen liittyvät vaatimukset (esimerkiksi PeVL 39/2017 vp, s. 3; PeVL 2/2017 vp, s. 5; PeVL 15/2016 vp, s. 5 ja PeVL 28/2014 vp, s. 2/II).

Lakiehdotuksessa on yksilöity ne elinkeinonharjoittajan kuluttajansuojasäännösten vastaiset menettelyt, joiden perusteella seuraamusmaksu tulisi määrättäväksi. Säännösten täsmällisyysvaatimus on huomioitu myös arvioitaessa seuraamusmaksusääntelyn piiriin esitettäviä säännöksiä. Oikeasuhtaisuuden ja hyväksyttävyyden vaatimuksen johdosta keskeinen valintakriteeri seuraamusmaksusääntelyn piiriin esitettävien säännösten osalta on ollut se, miten olennaisena kyseistä sääntelyä voidaan pitää kuluttajansuojan kannalta. Seuraamusmaksun määrääminen on näissä tilanteissa tarkasti rajattu tiettyihin, laissa määriteltyihin tilanteisiin. Seuraamusmaksun määräämisestä, kuten seuraamusmaksun suuruudesta, määräämisessä otettavista seikoista ja määräämättä jättämisestä, säädetään kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain voimassa olevissa säännöksissä. Esityksessä ehdotettujen kuluttajansuojalain vastaisten menettelyiden tuomista seuraamusmaksusääntelyn piiriin voidaan pitää oikeasuhtaisena ottaen huomioon seuraamusmaksusääntelyn tavoitteena oleva kuluttajien suojaaminen sekä laissa jo nyt säädettävät sanktion kohteena olevan tahon oikeussuojakeinot.

Seuraamusmaksun käyttöalan laajentamista ehdotetusti pidetään myös välttämättömänä sääntelyn tehokkuuden varmistamiseksi, koska eritoten markkinointia koskevan sääntelyn osalta pelkän tulevaisuuteen suuntautuvan kiellon ennaltaestävyys ja muu vaikutus voi olla vähäinen. Sääntelyn täsmällisyys- ja tarkkarajaisuusvaatimuksen osalta voidaan puolestaan todeta, että seuraamusmaksun määräämisen mahdollisuuteen kytketyissä säännöksissä käytettävät ilmaukset ovat elinkeinonharjoittajien ymmärrettävissä, ja niitä kuvataan säännösten perusteluissa, kokonaisuuden muodostuessa riittävän ennustettavaksi. Seuraamusmaksumahdollisuuden piiriin lisättäväksi ehdotetut säännökset eivät ole merkittävästi uudentyypisiä verrattuna jo seuraamusmaksujärjestelmän piirissä oleviin säännöksiin.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksikössä.

Ponsi

Koska vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivissä ja tavaroiden korjaamisdirektiivissä on säännöksiä, jotka ehdotetaan pantaviksi täytäntöön lailla, annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

kuluttajansuojalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 2 luvun 8 a §:n 1 momentin 6 ja 8 kohta, 15 a §:n 2 momentti ja 19 a §, 5 luvun 12 §:n 2 momentin 4 kohta, 18 §:n 1 momentti ja 18 a §:n 2 momentti, 6 luvun 9 §:n 1 momentin 9, 14 ja 15 kohta sekä 12 §:n 2 momentti ja 8 luvun 23 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 2 luvun 8 a §:n 1 momentin 6 ja 8 kohta, 15 a §:n 2 momentti ja 19 a § sekä 6 luvun 9 §:n 1 momentin 14 kohta laissa 693/2022, 5 luvun 12 §:n 2 momentin 4 kohta, 18 §:n 1 momentti ja 18 a §:n 2 momentti laissa 1242/2021, 6 luvun 9 §:n 1 momentin 9 ja 15 kohta sekä 12 §:n 2 momentti laissa 1211/2013 ja 8 luvun 23 §:n 2 momentti laissa 16/1994, sekä

lisätään 2 luvun 6 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 561/2008 ja 693/2022, uusi 2 a kohta, 2 lukuun uusi 6 a ja 6 b §, 2 luvun 8 a §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 1211/2013 ja 693/2022, uusi 5 a, 5 b, 6 a, 9 ja 10 kohta, 2 lukuun uusi 8 f §, 5 lukuun uusi 31 a §, 6 luvun 9 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 1211/2013, 693/2022 ja 31/2026, uusi 13 a, 13 b, 20 a ja 20 b kohta, 8 lukuun uusi 36–39 § ja niiden edelle uusi väliotsikko seuraavasti:

2 luku

Markkinointi ja menettelyt asiakassuhteessa

6 §

Kielto antaa totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja

Totuudenvastaiset tai harhaanjohtavat tiedot voivat koskea erityisesti:

2 a) tavaran kestävyyttä, korjattavuutta ja kierrätettävyyttä sekä muita kulutushyödykkeen ympäristöön, yhteiskuntaan ja kiertotalouteen liittyviä ominaisuuksia;

6 a §

Kielto markkinoida kulutushyödykettä merkityksettömillä ja ominaisuuksiin perustumattomilla seikoilla

Kulutushyödykettä ei saa markkinoida sellaisilla seikoilla, joilla ei ole merkitystä ja jotka eivät perustu kulutushyödykkeen, elinkeinonharjoittajan tai elinkeinotoiminnan ominaisuuksiin, jos tämä on omiaan johtamaan siihen, että kuluttaja tekee ostopäätöksen tai muun kulutushyödykkeeseen liittyvän päätöksen, jota hän ei muutoin olisi tehnyt.

6 b §

Kielletyt ympäristövaihtamät tulevasta ympäristönsuojelullisesta tasosta

Markkinoinnissa tai asiakassuhteessa ei saa käyttää ympäristövaihtamää tulevasta ympäristönsuojelullisesta tasosta ilman selkeitä, puolueettomia, julkisesti saatavilla olevia ja todennettavissa olevia sitoumuksia, jos ympäristövaihtamä on omiaan johtamaan siihen, että kuluttaja tekee ostopäätöksen tai muun kulutushyödykkeeseen liittyvän päätöksen, jota hän ei ilman tällaista väittämää olisi tehnyt.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut sitoumukset tulee esittää yksityiskohtaisessa ja toteutuskelpoisessa suunnitelmassa (*täytäntöönpanosuunnitelma*). Täytäntöönpanosuunnitelman tulee sisältää tavoitteita, joiden saavuttamista mitataan tietyn ajanjakson aikana. Suunnitelmassa tulee olla myös arvio sen toteuttamiseksi tarvittavista resursseista ja muista suunnitelman toteuttamisen kannalta olennaisista seikoista. Elinkeinonharjoittajan on huolehdittava siitä, että riippumaton ulkopuolinen asiantuntija säännöllisesti todentaa täytäntöönpanosuunnitelman edistymisen ja että tämän havainnot asetetaan kuluttajien saataville.

Edellä 1 momentissa tarkoitetaan ympäristövaihtamalla markkinoinnissa tai asiakassuhteessa esitettyä viestiä, merkintää tai muuta tietoa, jonka esittäminen ei ole pakollista ja jossa todetaan tai luodaan se vaikutelma, että kulutushyödykkeellä, kulutushyödykkeen tuoteluokalla, tuotemerkillä taikka elinkeinonharjoittajalla:

- 1) on myönteinen tai ainakin aiempaa myönteisempi vaikutus ympäristöön;
- 2) on ympäristölle vähemmän haitallinen vaikutus kuin muilla kulutushyödykkeillä tai kulutushyödykkeen tuoteluokilla, tuotemerkeillä tai elinkeinonharjoittajilla; tai
- 3) ei ole vaikutusta ympäristöön.

8 a §

Ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään tiedonantovelvollisuudesta, elinkeinonharjoittajan on muussa kuin kulutushyödykkeiden koti- ja etämyynnissä ennen kulutushyödykesopimuksen tekemistä annettava kuluttajalle selkeästi ja ymmärrettävästi seuraavat tiedot, elleivät nämä tiedot ilmene muutoin asiayhteydestä:

5 a) lakisääteistä virhevastuuta koskevan yhdenmukaistetun ilmoituksen ja kaupallista kestävyystakuuta koskevan yhdenmukaistetun merkinnän ulkoasusta ja sisällöstä annetussa Euroopan komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2025/1960, jäljempänä *komission täytäntöönpanoasetus*, säädetty yhdenmukaistettu ilmoitus tavaroita koskevasta lakisääteisestä virhevastuusta ja sen pääkohdista;

5 b) tarvittaessa tietoa tuottajan antamasta takuusta, jolla tämä sitoutuu vastaamaan ilman lisäkustannuksia tavaran käyttökelpoisuudesta tai muista ominaisuuksista yli kahden vuoden ajan, tieto tällaisen takuun kestosta sekä maininta lakisääteisestä virhevastuusta käyttäen komission täytäntöönpanoasetuksessa säädettyä yhdenmukaistettua merkintää, jos tuottaja on asettanut tässä kohdassa tarkoitetut tiedot elinkeinonharjoittajan saataville;

6) maininta digitaalisia sisältöjä ja palveluja koskevasta lakisääteisestä virhevastuusta;

6 a) tarvittaessa maininta kaupanteon jälkeisten palvelujen saatavuudesta sekä tieto muusta kuin 5 b kohdassa tarkoitetusta takuusta ja sen ehdoista;

8) tarvittaessa digitaalisia elementtejä sisältävän tavaran sekä digitaalisen sisällön ja palvelun toimivuus, mukaan lukien sovellettava tekninen suojaus, sekä tällaisen hyödykkeen yhteensopivuus ja yhteentoimivuus siltä osin kuin elinkeinonharjoittaja siitä tietää tai hänen voidaan kohtuudella olettaa siitä tietävän;

9) vähimmäisaika, jona tuottaja tai palveluntarjoaja toimittaa sellaisia maksuttomia turva- tai muita päivityksiä, jotka ovat tarpeen digitaalisia elementtejä sisältävän tavaran taikka digitaalisen sisällön tai palvelun säilyttämiseksi vaaditun mukaisena, jos tuottaja tai palveluntarjoaja on asettanut tiedot vähimmäisajasta elinkeinonharjoittajan saataville;

10) tarvittaessa tieto pistemäärästä, joka ilmaisee tavaran korjattavuuden ja joka perustuu Euroopan unionin tasolla vahvistettuihin yhdenmukaistettuihin vaatimuksiin (*korjattavuuspistemäärä*) taikka, jos tavaralla ei ole korjattavuuspistemäärää, tiedot korjaus- ja huolto-ohjeiden saatavuudesta ja korjaamiseen liittyvistä rajoituksista sekä sellaisten varaosien saatavuudesta, jotka ovat tarpeen tavaran säilymiseksi vaaditun mukaisena, samoin kuin näiden varaosien arvioiduista kustannuksista ja tilausmenettelyistä, jos tuottaja on asettanut nämä tiedot elinkeinonharjoittajan saataville.

8 f §

Velvollisuus antaa tietoa ympäristö- ja yhteiskuntavaikutusten vertailusta

Jos elinkeinonharjoittaja tarjoaa palvelua, jolla vertaillaan kulutushyödykkeitä ja annetaan kuluttajalle tietoa hyödykkeiden kestävydestä, korjattavuudesta tai kierrätettävyydestä taikka muista kulutushyödykkeiden tai niiden toimittajien ympäristöön, kiertotalouteen taikka yhteiskuntaan liittyvistä ominaisuuksista, kuluttajalle on annettava tiedot käytettävästä vertailumenetelmästä, vertailtavista hyödykkeistä ja niiden toimittajista sekä tieto siitä, miten annettavat tiedot pidetään ajan tasalla.

15 a §

Seuraamukset markkinointia ja menettelyjä asiakassuhteessa koskevien säännösten rikkomisesta

Elinkeinonharjoittaja, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai laiminlyö 1 §:ssä tarkoitettua sopimattoman menettelyn kieltoa tai 4–6, 6 a, 6 b, 7, 8, 8 d–8 f tai 9 §:n säännöksiä, on velvollinen korvaamaan kuluttajalle tästä aiheutuneen vahingon. Samoin elinkeinonharjoittaja on velvollinen korvaamaan vahingon, joka on aiheutunut siitä, että elinkeinonharjoittaja on tahallaan tai huolimattomuudesta käyttänyt 15 §:n 3 kohdan nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettua harhaanjohtavaa tai aggressiivista menettelytapaa.

19 a §

Seuraamusmaksu markkinointia ja menettelyjä asiakassuhteessa koskevien säännösten rikkomisesta

Tämän luvun 1, 4–6, 6 a, 6 b, 7, 8, 8 a, 8 d–8 f, 9 ja 10 §:n, 10 a §:n 1 momentin, 11 ja 12 §:n sekä 14 §:n 1 momentin säännösten sekä 15 §:n nojalla annettujen säännösten rikkomisen johdosta määrättävästä seuraamusmaksusta säädetään kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetussa laissa (566/2020).

5 luku

Tavarankauppa

12 §

76

Tavaran ominaisuudet

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, tavaran tulee täyttää seuraavat yleiset vaatimukset:

4) tavaran määrän, laadun, kestävyuden, korjattavuuden ja muiden ominaisuuksien on vastattava ominaisuuksia, joita saman tyyppisillä tavaroilla yleensä on ja joita ostaja voi kohtuudella odottaa, kun otetaan huomioon tavaran luonne sekä tiedot, jotka myyjä, tuottaja tai muu liiketoimintaketjuun aikaisemmassa vaiheessa osallistunut henkilö tai joku näiden lukuun on esittänyt tavaraa markkinoitaessa tai muuten ennen kaupantekoa.

18 §

Virheen oikaisu

Ostajalla on oikeus valintansa mukaan vaatia, että myyjä joko korjaa virheen tai toimittaa virheettömän tavaran. Ennen kuin myyjä oikaisee virheen, myyjän on ilmoitettava ostajalle tämän oikeudesta valita virheen korjaamisen tai virheettömän tavaran toimittamisen välillä. Jos ostaja vaatii, että virhe oikaistaan toimittamalla virheetön tavara, myyjä voi ostajan nimenomaisesta pyynnöstä täyttää tämän velvollisuutensa myös toimittamalla ostajalle vastaavan kunnostetun tavaran. Myyjä ei kuitenkaan ole velvollinen oikaisemaan virhettä ostajan vaatimalla tavalla tai lainkaan, jos siihen on este, jota hän ei voi voittaa, tai jos siitä aiheutuisi hänelle kohtuuttomia kustannuksia. Tässä tulee erityisesti ottaa huomioon virheen merkitys sekä tavaran arvo, jos virhettä ei olisi, sekä se, voidaanko oikaisu suorittaa muulla tavalla aiheuttamatta ostajalle merkittävää haittaa.

18 a §

Menettely oikaistaessa virhe

Virheen oikaisu on suoritettava kohtuullisessa ajassa siitä, kun ostaja on ilmoittanut myyjälle virheestä, ja siten, ettei ostajalle aiheudu siitä kustannuksia taikka merkittävää haittaa ottaen huomioon tavaran luonne ja tarkoitus, jota varten ostaja hankki tavaran. Jos korjattava tavara on luonteeltaan sellainen, että ostajilla on yleensä oltava tällainen tavara pysyvästi käytössään, tai jos kyseisen tuoteryhmän muut erityispiirteet sitä edellyttävät, myyjä ei saa periä ostajan käyttöön korjaamisen ajaksi annetun korvaavan tavaran käytöstä maksua.

31 a §

Tavaran korjaaminen eräissä tapauksissa

Valmistajan velvollisuudesta korjata tavara eräissä tapauksissa säädetään 8 luvun 37 §:ssä.

6 luku

Kotimyynti ja etämyynti

9 §

Ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot

Ennen koti- tai etämyyntisopimuksen tekemistä kuluttajalle on annettava seuraavat tiedot:

9) saatavilla olevat ympäristöystävälliset toimitusvaihtoehdot ja muut maksua, toimitusta ja muuta sopimuksen täyttämistä koskevat ehdot sekä tarvittaessa asiakasvalituksia koskevat käytännöt;

13 a) komission täytäntöönpanoasetuksessa säädetty yhdenmukaistettu ilmoitus tavaroita koskevasta lakisääteisestä virhevastuusta ja sen pääkohdista;

13 b) tarvittaessa tieto tuottajan antamasta takuusta, jolla tämä sitoutuu vastaamaan ilman lisäkustannuksia tavaran käyttökelpoisuudesta tai muista ominaisuuksista yli kahden vuoden ajan, tieto tällaisen takuun kestosta sekä maininta lakisääteisestä virhevastuusta käyttäen komission täytäntöönpanoasetuksessa säädettyä yhdenmukaistettua merkintää, jos tuottaja on asettanut tässä kohdassa tarkoitetut tiedot elinkeinonharjoittajan saataville;

14) maininta digitaalisia sisältöjä ja palveluja koskevasta lakisääteisestä virhevastuusta;

15) tarvittaessa maininta asiakastuesta, muista kaupanteon jälkeisistä palveluista ja tieto muusta kuin 13 b kohdassa tarkoitetusta takuusta sekä niitä koskevista ehdoista;

20 a) vähimmäisaika, jona tuottaja tai palveluntarjoaja toimittaa sellaisia maksuttomia turvatai muita päivityksiä, jotka ovat tarpeen digitaalisia elementtejä sisältävän tavaran taikka digitaalisen sisällön tai palvelun säilyttämiseksi vaaditun mukaisena, jos tuottaja tai palveluntarjoaja on asettanut tiedot vähimmäisajasta elinkeinonharjoittajan saataville;

20 b) tarvittaessa tieto korjattavuuspistemäärästä taikka, jos tavaralla ei ole korjattavuuspistemäärää, tiedot korjaus- ja huolto-ohjeiden saatavuudesta ja korjaamiseen liittyvistä rajoituksista sekä sellaisten varaosien saatavuudesta, jotka ovat tarpeen tavaran säilymiseksi vaaditun mukaisena, samoin kuin näiden varaosien arvioiduista kustannuksista ja tilausmenettelyistä, jos tuottaja on asettanut nämä tiedot elinkeinonharjoittajan saataville.

12 §

Ennakkotietojen antaminen etämyynnissä

Jos sähköisesti tehtävässä sopimuksessa kuluttajalle asetetaan maksuvelvollisuus, kuluttajalle on ilmoitettava 9 §:n 1 momentin 1, 6, 7, 13 b, 17 ja 18 kohdassa tarkoitetuista seikoista selkeällä tavalla ja välittömästi ennen kuin kuluttaja tekee tilauksensa. Elinkeinoharjoittajan on myös varmistettava, että kuluttaja nimenomaisesti hyväksyy tilaukseen liittyvän maksuvelvollisuuden.

8 luku

Eräät kuluttajapalvelussopimukset

23 §

Palveluksen hinta

Jos elinkeinonharjoittaja on kuluttajan pyynnöstä alustavasti selvittänyt suorituksen sisältöä tai siitä johtuvia kustannuksia, hänellä on oikeus vaatia kuluttajalta maksu tällaisista valmistelevista toimenpiteistä aiheutuneista välttämättömistä kustannuksista edellyttäen, että kustannuksista on ilmoitettu kuluttajalle ennen toimenpiteen suorittamista.

Eräitä elinkeinonharjoittajia koskevat erityissäännökset

36 §

Eurooppalainen korjaustietolomake

Jos toimeksisaaja on tavaroiden korjauspalveluja tarjoava elinkeinonharjoittaja, tämä voi toimittaa tilaajalle maksutta ja pysyvällä tavalla vakiomuotoisen eurooppalaisen korjaustietolomakkeen. Tällöin lomake on toimitettava tilaajalle kohtuullisen ajan kuluessa siitä, kun tilaaja on esittänyt pyynnön lomakkeen toimittamisesta ja ennen kuin korjauspalvelujen tarjoamista koskeva sopimus sitoo häntä. Lomakkeella on annettava selkeästi ja ymmärrettävästi seuraavat tiedot:

- 1) korjauspalveluja tarjoavan elinkeinonharjoittajan nimi;
- 2) käyntiosoite, johon toimeksisaaja on sijoittautunut, toimeksisaajan puhelinnumero, sähköpostiosoite ja, jos sellaisia on saatavilla, muut verkkoviestintävälineet, joiden avulla tilaaja voi ottaa yhteyttä toimeksisaajaan ja viestiä tämän kanssa nopealla, tehokkaalla ja helppokäyttöisellä tavalla;
- 3) korjattava tavara;
- 4) vian luonne ja ehdotettu korjaustapa;
- 5) hinta tai, jos hintaa ei voida kohtuudella laskea etukäteen, tapa, jolla hinta on tarkoitus laskea, sekä korjaamisen enimmäiskustannus;
- 6) korjaamiseen tarvittava aika;
- 7) tilapäisen korvaavan tavaran saatavuus korjaamisen aikana ja mahdollisesta tavaran tilapäisestä korvaamisesta tilaajalle aiheutuvat kustannukset;
- 8) paikka, jossa tilaaja luovuttaa tavaran korjaamista varten;
- 9) tarvittaessa toimeksisaajan tarjoamien poisto-, asennus- ja kuljetuspalvelujen sekä muiden lisäpalvelujen saatavuus ja kyseisistä palveluista tilaajalle mahdollisesti aiheutuvat yksilöidyt kustannukset;
- 10) lomakkeen voimassaoloaika;
- 11) tarvittaessa muut kuin 1–10 kohdassa tarkoitettuja tietoja vastaavat lisätiedot.

Toimeksisaaja ei saa muuttaa eurooppalaisessa korjaustietolomakkeessa määriteltyjä korjausehtoja 30 kalenteripäivän ajan päivästä, jona kyseinen lomake toimitettiin tilaajalle. Osapuolet voivat sopia eurooppalaisen korjaustietolomakkeen pidemmästä voimassaoloajasta. Jos tilaaja hyväksyy eurooppalaisessa korjaustietolomakkeessa määritellyt ehdot sen voimassaoloaikana, toimeksisaaja on velvollinen suorittamaan korjauspalvelun kyseisillä ehdoilla.

Lomakkeen muodosta ja tarkemmasta sisällöstä säädetään oikeusministeriön asetuksella.

37 §

Valmistajan korjausvelvollisuus eräissä tapauksissa

Jos kyse on tavarasta, jonka korjattavuutta koskevista vaatimuksista säädetään tavaroiden korjaamista edistävistä yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (EU) 2017/2394 ja direktiivien (EU) 2019/771 ja (EU) 2020/1828 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2024/1799 liitteessä II mainituissa säädöksissä, ja tavarassa on vika, josta

tavarán myyjä tai valmistaja eivät ole tämän lain nojalla eikä valmistaja myöskään antamansa takuun perusteella virhevastuussa, valmistaja on velvollinen kuluttajan pyynnöstä korjaamaan tavarán siinä laajuudessa kuin mainitussa liitteessä mainituissa säädöksissä säädetään. Tällöin valmistaja voi kieltäytyä korjaamasta tavarán vain, jos korjaaminen on mahdotonta.

Korjaustyö on suoritettava kohtuullisessa ajassa siitä, kun valmistaja sai tavarán haltuunsa tai vastaanotti sen taikka kun kuluttaja asetti tavarán valmistajan saataville. Korjaustyöstä sekä korjauksen ajaksi kuluttajan käyttöön mahdollisesti annetun korvaavan tavarán käytöstä perittävien maksujen tulee olla kohtuullisia.

Jos valmistaja on sijoittautunut Euroopan unionin ulkopuolelle, tätä pykälää sovelletaan valmistajan asemesta:

1) valmistajan Euroopan unionissa sijaitsevaan kestävien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettävien vaatimusten puitteista, direktiivin (EU) 2020/1828 ja asetuksen (EU) 2023/1542 muuttamisesta sekä direktiivin 2009/125/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1781 2 artiklan 43 alakohdassa tarkoitettuun valtuutettuun edustajaan;

2) siihen, joka on tuonut tavarán Euroopan unionin alueelle, jos 1 kohdassa tarkoitettua valtuutettua edustajaa ei ole;

3) jakeluketjussa toimivaan muuhun luonnolliseen henkilöön tai oikeushenkilöön kuin valmistajaan tai tavarán Euroopan unionin alueelle tuoneeseen, jos 1 kohdassa tarkoitettua valtuutettua edustajaa tai sitä, joka on tuonut tavarán Euroopan unionin markkinoille, ei ole.

Tässä pykälässä valmistajalla tarkoitetaan 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua asetuksen 2 artiklan 42 alakohdassa tarkoitettua valmistajaa.

38 §

Valmistajan tiedottamisvelvollisuus korjauspalveluista ja ohjehinnoista

Valmistajan ja tarvittaessa edellä 37 §:n 3 momentissa tarkoitettun tahon on pidettävä korjauspalvelujaan koskevat yleiset tiedot helposti kuluttajien saatavilla. Tiedot on ilmoitettava selkeästi ja ymmärrettävästi. Valmistajan on pidettävä kuluttajien saatavilla verkkosivuillaan tiedot myös tavaroiden korjaamisesta tyypillisesti perittävistä ohjehinnoista.

39 §

Seuraamukset eräiden säännösten rikkomisesta

Elinkeinonharjoittajaa, joka rikkoo menettelyllään 36, 37 tai 38 §:n säännöksiä, voidaan, jos se on kuluttajansuojan kannalta tarpeellista, kieltää jatkamasta tällaista menettelyään taikka uudistamasta sitä tai siihen rinnastettavaa menettelyä. Kiellon määrittämisestä ja sen tehostamisesta uhkasakolla säädetään 2 ja 3 luvussa.

Tämän lain 5 ja 8 luvun säännökset tulevat voimaan 31 päivänä heinäkuuta 2026. Lain 2 ja 6 luvun säännökset tulevat kuitenkin voimaan vasta 27 päivänä syyskuuta 2026. Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyyn sopimukseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

2.

Laki

jätelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään jätelakiin (646/2011) uusi 9 b, 9 c ja 143 d § seuraavasti:

9 b §

Varaosien ja työkalujen tarjoaminen kohtuulliseen hintaan

Jos valmistaja tarjoaa varaosia ja työkaluja tavaroiden korjaamista edistävästä yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (EU) 2017/2394 ja direktiivien (EU) 2019/771 ja (EU) 2020/1828 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2024/1799, jäljempänä *tavaroiden korjaamisdirektiivi*, liitteessä II mainittujen säädösten soveltamisalaan kuuluvia tavaroita varten, varaosia ja työkaluja on tarjottava sellaiseen kohtuulliseen hintaan, joka ei estä tavaroiden korjaamista.

Valmistajalla tarkoitetaan kestävien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista, direktiivin (EU) 2020/1828 ja asetuksen (EU) 2023/1542 muuttamisesta sekä direktiivin 2009/125/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1781 2 artiklan 42 alakohdassa tarkoitettua valmistajaa.

9 c §

Kielletyt sopimusehdot ja käytännöt

Valmistaja ei saa käyttää sellaisia sopimuslausekkeitä, laitteistoja tai ohjelmistotekniikoita, jotka estävät tavaroiden korjaamisdirektiivin liitteessä II mainittujen säädösten soveltamisalaan kuuluvien tavaroiden korjaamisen, ellei tällaisten sopimuslausekkeiden, laitteistojen tai ohjelmistotekniikoiden käyttäminen ole perusteltua teollis- ja tekijänoikeuksien suojelemiseksi tai muusta perustellusta syystä.

Valmistaja ei saa estää riippumattomia korjaajia käyttämästä alkuperäisiä tai käytettyjä varaosia, yhteensopivia varaosia ja 3D-tulostuksesta peräisin olevia varaosia, jos kyseiset varaosat ovat laissa säädettyjen tuoteturvallisuus- ja muiden vaatimusten sekä teollis- ja tekijänoikeuksien mukaisia.

143 d §

Korjaamista koskevan eurooppalaisen verkkoalustan kansallinen yhteyspiste

Lupa- ja valvontavirasto toimii tavaroiden korjaamisdirektiivin 7 artiklassa tarkoitetun korjaamista koskevan eurooppalaisen verkkoalustan kansallisena yhteyspisteenä ja hallinnoi mainitussa artiklassa tarkoitettua eurooppalaista verkkoalustaa koskevaa kansallista osiota.

Tämä laki tulee voimaan 31 päivänä heinäkuuta 2026.

3.

Laki

kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain (566/2020) 2 §:n 3 momentin 3 kohta, 3 §:n 1 momentti, 13 §:n 1 momentin 1 kohta ja 16 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 13 §:n 1 momentin 1 kohta ja 16 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 694/2022, ja

lisätään 2 §:n 3 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1151/2025, uusi 4 kohta seuraavasti:

2 §

Yhteistyöasetuksen mukaiset toimivaltaiset viranomaiset

Yhteistyöasetuksessa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena toimii vain:

3) Kilpailu- ja kuluttajavirasto siltä osin kuin se valvoo matkapaketeista ja yhdistetyistä matkajärjestelyistä sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/83/EU muuttamisesta ja neuvoston direktiivin 90/314/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/2302 17–20 artiklan noudattamista, sellaisina kuin ne on kansallisesti pantu täytäntöön sovellettavaksi tulevassa laissa;

4) Lupa- ja valvontavirasto siltä osin kuin se valvoo tavaroiden korjaamista edistävistä yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (EU) 2017/2394 ja direktiivien (EU) 2019/771 ja (EU) 2020/1828 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2024/1799 5 artiklan 4 ja 6 kohdan noudattamista, sellaisina kuin ne on kansallisesti pantu täytäntöön sovellettavaksi tulevassa laissa.

3 §

Toimivaltuudet yhteistyöasetuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa

Kuluttaja-asiamiehellä, tietosuojavaltuutetulla, Liikenne- ja viestintävirastolla, Kilpailu- ja kuluttajavirastolla sekä Lupa- ja valvontavirastolla on tässä laissa säädetty toimivaltuudet yhteistyöasetuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa, kun ne ovat 2 §:n 1 tai 3 momentin mukaan toimivaltaisia viranomaisia.

13 §

Seuraamusmaksu eräiden kuluttajansuojalain säännösten rikkomisesta

Seuraamusmaksu voidaan määrätä elinkeinonharjoittajalle, joka kuluttajien vahingoksi tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai laiminlyö kuluttajansuojalain (38/1978):

1) 2 luvun 4 §:n mukaista vaatimusta markkinoinnin tunnistettavuudesta, 5 §:n mukaista kieltoa aiheuttaa sekaannuksen vaaraa, 6 §:n mukaista kieltoa antaa totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja, 6 a §:n mukaista kieltoa markkinoida kulutushyödykettä merkityksettömillä ja ominaisuuksiin perustumattomilla seikoilla, 6 b §:n mukaista kieltoa käyttää ympäristövaihtamää tulevasta ympäristönsuojelullisesta tasosta, 7 §:n mukaista kieltoa jättää antamatta olennaisia tietoja, 9 §:n mukaista kieltoa käyttää aggressiivisiä menettelyjä, 10 §:n säännöstä kulutushyödykkeen toimittamisesta ilman tilausta, 10 a §:n 1 momentin mukaista velvollisuutta pyytää kuluttajan nimenomainen suostumus lisämaksuihin, 11 §:n mukaista velvollisuutta ilmoittaa tavaraa koskevassa hinnanalennusilmoituksessa hinnanalennusta edeltävä alin hinta, jolla tavaraa on markkinoitu, 12 §:n mukaista velvollisuutta ilmoittaa markkinoinnissa tietoja yhdistetystä tarjouksesta ja kylkiäistarjouksesta tai 14 §:n 1 momentin mukaista kieltoa käyttää tekemäänsä kulutushyödykesopimusta koskevassa puhelinasioinnissa mainitun säännöksen vastaista palvelua;

16 §

Seuraamusmaksu tietojen antamista koskevien säännösten rikkomisesta

Seuraamusmaksu voidaan määrätä elinkeinonharjoittajalle, joka kuluttajien vahingoksi tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai laiminlyö kuluttajansuojalain:

1) 2 luvun 8 §:ää tiedonantovelvollisuudesta tarjottaessa yksilöityä kulutushyödykettä, 8 a §:n mukaisen velvollisuuden antaa tietoja ennen sopimuksen tekemistä muussa kuin koti- ja etämyynnissä, 8 d §:n mukaista velvollisuutta pitää saatavilla tietoa hakukyselyn tuloksien keskeisistä muuttujista, 8 e §:n mukaista velvollisuutta antaa tietoa kuluttaja-arvosteluista tai 8 f §:n mukaista velvollisuutta antaa tietoa ympäristö- ja yhteiskuntavaikutusten vertailusta;

Tämän lain 2 §:n 3 momentin 3 ja 4 kohta sekä 3 §:n 1 momentti tulevat voimaan 31 päivänä heinäkuuta 2026. Lain 13 §:n 1 momentin 1 kohta ja 16 §:n 1 momentin 1 kohta tulevat kuitenkin voimaan vasta 27 päivänä syyskuuta 2026.

Helsingissä 9.4.2026

Pääministeri

Petteri Orpo

Oikeusministeri Leena Meri

1.

Laki

kuluttajansuojalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 2 luvun 8 a §:n 1 momentin 6 ja 8 kohta, 15 a §:n 2 momentti ja 19 a §, 5 luvun 12 §:n 2 momentin 4 kohta, 18 §:n 1 momentti ja 18 a §:n 2 momentti, 6 luvun 9 §:n 1 momentin 9, 14 ja 15 kohta sekä 12 §:n 2 momentti ja 8 luvun 23 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 2 luvun 8 a §:n 1 momentin 6 ja 8 kohta, 15 a §:n 2 momentti ja 19 a § sekä 6 luvun 9 §:n 1 momentin 14 kohta laissa 693/2022, 5 luvun 12 §:n 2 momentin 4 kohta, 18 §:n 1 momentti ja 18 a §:n 2 momentti laissa 1242/2021, 6 luvun 9 §:n 1 momentin 9 ja 15 kohta sekä 12 §:n 2 momentti laissa 1211/2013 ja 8 luvun 23 §:n 2 momentti laissa 16/1994, sekä

lisätään 2 luvun 6 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 561/2008 ja 693/2022, uusi 2 a kohta, 2 lukuun uusi 6 a ja 6 b §, 2 luvun 8 a §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 1211/2013 ja 693/2022, uusi 5 a, 5 b, 6 a, 9 ja 10 kohta, 2 lukuun uusi 8 f §, 5 lukuun uusi 31 a §, 6 luvun 9 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 1211/2013, 693/2022 ja 31/2026, uusi 13 a, 13 b, 20 a ja 20 b kohta, 8 lukuun uusi 36–39 § ja niiden edelle uusi väliotsikko seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 luku

2 luku

**Markkinointi ja menettelyt
asiakassuhteissa**

**Markkinointi ja menettelyt
asiakassuhteissa**

6 §

6 §

*Kielto antaa totuudenvastaisia tai
harhaanjohtavia tietoja*

*Kielto antaa totuudenvastaisia tai
harhaanjohtavia tietoja*

Totuudenvastaiset tai harhaanjohtavat tiedot voivat koskea erityisesti:

1) kulutushyödykkeen olemassaoloa, saatavuutta, lajia, laatua, määrää ja muita keskeisiä ominaisuuksia;

2) kulutushyödykkeen alkuperää, valmistustapaa ja -aikaa, käyttöä ja käytön vaikutuksia sekä hyödykkeelle tehtyjen testien tuloksia;

Totuudenvastaiset tai harhaanjohtavat tiedot voivat koskea erityisesti:

1) kulutushyödykkeen olemassaoloa, saatavuutta, lajia, laatua, määrää ja muita keskeisiä ominaisuuksia;

2) kulutushyödykkeen alkuperää, valmistustapaa ja -aikaa, käyttöä ja käytön vaikutuksia sekä hyödykkeelle tehtyjen testien tuloksia;

3) kulutushyödykkeen hintaa tai sen määräytymisen perusteita, erityistä hintaetua ja maksuehtoja;

4) kulutushyödykkeen toimitusaikaa ja muita toimitusehtoja;

5) myyntimenettelyn luonnetta, asiakaspalvelua sopimuksen teon jälkeen ja asiakasvalitusten käsittelyä;

6) huollon, korjausten ja varaosien tarvetta ja saatavuutta;

7) elinkeinonharjoittajan tai hänen edustajansa henkilöllisyyttä, yhteystietoja, ominaisuuksia ja asemaa markkinoilla sekä heidän saamiensa palkintoja ja tunnustuksia;

8) elinkeinonharjoittajan oikeuksia ja velvollisuuksia, mukaan lukien sitoumusta noudattaa käytäntöihin sisältyviä velvoitteita;

9) kuluttajan oikeuksia, velvollisuuksia ja riskejä;

10) tavaran samanlaisuutta toisissa jäsenvaltioissa markkinoitavan tavaran kanssa, vaikka markkinoitava tavara on koostumukseltaan tai ominaisuuksiltaan merkittävästi erilainen, ellei tämä ole oikeutettujen syiden vuoksi perusteltua.

(uusi)

2 a) tavaran kestävyyttä, korjattavuutta ja kierrätettävyyttä sekä muita kulutushyödykkeen ympäristöön, yhteiskuntaan ja kiertotalouteen liittyviä ominaisuuksia;

3) kulutushyödykkeen hintaa tai sen määräytymisen perusteita, erityistä hintaetua ja maksuehtoja;

4) kulutushyödykkeen toimitusaikaa ja muita toimitusehtoja;

5) myyntimenettelyn luonnetta, asiakaspalvelua sopimuksen teon jälkeen ja asiakasvalitusten käsittelyä;

6) huollon, korjausten ja varaosien tarvetta ja saatavuutta;

7) elinkeinonharjoittajan tai hänen edustajansa henkilöllisyyttä, yhteystietoja, ominaisuuksia ja asemaa markkinoilla sekä heidän saamiensa palkintoja ja tunnustuksia;

8) elinkeinonharjoittajan oikeuksia ja velvollisuuksia, mukaan lukien sitoumusta noudattaa käytäntöihin sisältyviä velvoitteita;

9) kuluttajan oikeuksia, velvollisuuksia ja riskejä;

10) tavaran samanlaisuutta toisissa jäsenvaltioissa markkinoitavan tavaran kanssa, vaikka markkinoitava tavara on koostumukseltaan tai ominaisuuksiltaan merkittävästi erilainen, ellei tämä ole oikeutettujen syiden vuoksi perusteltua.

6 a §

Kielto markkinoida kulutushyödykettä merkityksettömillä ja ominaisuuksiin perustumattomilla seikoilla

Kulutushyödykettä ei saa markkinoida sellaisilla seikoilla, joilla ei ole merkitystä ja jotka eivät perustu kulutushyödykkeen, elinkeinonharjoittajan tai elinkeinotoiminnan ominaisuuksiin, jos tämä on omiaan johtamaan siihen, että kuluttaja tekee ostopäätöksen tai muun kulutushyödykkeeseen liittyvän päätöksen, jota hän ei muutoin olisi tehnyt.

*Kielletyt ympäristöväättämät tulevasta
ympäristönsuojelullisesta tasosta*

Markkinoinnissa tai asiakassuhteessa ei saa käyttää ympäristöväättämää tulevasta ympäristönsuojelullisesta tasosta ilman selkeitä, puolueettomia, julkisesti saatavilla olevia ja todennettavissa olevia sitoumuksia, jos ympäristöväättämä on omiaan johtamaan siihen, että kuluttaja tekee ostopäätöksen tai muun kulutushyödykkeeseen liittyvän päätöksen, jota hän ei ilman tällaista väättämää olisi tehnyt.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut sitoumukset tulee esittää yksityiskohtaisessa ja toteutuskelpoisessa suunnitelmassa (täytäntöönpanosuunnitelma).

Täytäntöönpanosuunnitelman tulee sisältää tavoitteita, joiden saavuttamista mitataan tietyn ajanjakson aikana. Suunnitelmassa tulee olla myös arvio sen toteuttamiseksi tarvittavista resursseista ja muista suunnitelman toteuttamisen kannalta olennaisista seikoista. Elinkeinonharjoittajan on huolehdittava siitä, että riippumaton ulkopuolinen asiantuntija säännöllisesti todentaa täytäntöönpanosuunnitelman edistymisen ja että tämän havainnot asetetaan kuluttajien saataville.

Edellä 1 momentissa tarkoitetaan ympäristöväättämällä markkinoinnissa tai asiakassuhteessa esitettyä viestiä, merkintää tai muuta tietoa, jonka esittäminen ei ole pakollista ja jossa todetaan tai luodaan se vaikutelma, että kulutushyödykkeellä, kulutushyödykkeen tuoteluokalla, tuotemerkillä taikka elinkeinonharjoittajalla:

1) on myönteinen tai ainakin aiempaa myönteisempi vaikutus ympäristöön;

2) on ympäristölle vähemmän haitallinen vaikutus kuin muilla kulutushyödykkeillä tai kulutushyödykkeen tuoteluokilla, tuotemerkeillä tai elinkeinonharjoittajilla; tai

3) ei ole vaikutusta ympäristöön.

8 a §

8 a §

Ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot

Ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään tiedonantovelvollisuudesta, elinkeinonharjoittajan on muussa kuin kulutushyödykkeiden koti- ja etämyynissä ennen kulutushyödykesopimuksen tekemistä annettava kuluttajalle selkeästi ja ymmärrettävästi seuraavat tiedot, elleivät nämä tiedot ilmene muutoin asiayhteydestä:

1) kulutushyödykkeen pääominaisuudet siinä laajuudessa kuin on asianmukaista ottaen huomioon kulutushyödyke ja käytetty viestin;

2) elinkeinonharjoittajan nimi, sijaintipaikan maantieteellinen osoite sekä puhelinnumero;

3) kulutushyödykkeen kokonaishinta veroineen tai, jos täsmällistä hintaa ei hyödykkeen luonteen takia kohtuudella voida ilmoittaa, hinnan määräytymisen perusteet;

4) tarvittaessa kokonaishintaan sisällyttömät toimituskulut tai, jos näitä kuluja ei voida kohtuudella laskea etukäteen, tieto siitä, että tällaisia kuluja voi aiheutua;

5) tarvittaessa maksua, toimitusta ja muuta sopimuksen täyttämistä koskevat ehdot ja asiakasvalituksia koskevat käytännöt;

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään tiedonantovelvollisuudesta, elinkeinonharjoittajan on muussa kuin kulutushyödykkeiden koti- ja etämyynissä ennen kulutushyödykesopimuksen tekemistä annettava kuluttajalle selkeästi ja ymmärrettävästi seuraavat tiedot, elleivät nämä tiedot ilmene muutoin asiayhteydestä:

1) kulutushyödykkeen pääominaisuudet siinä laajuudessa kuin on asianmukaista ottaen huomioon kulutushyödyke ja käytetty viestin;

2) elinkeinonharjoittajan nimi, sijaintipaikan maantieteellinen osoite sekä puhelinnumero;

3) kulutushyödykkeen kokonaishinta veroineen tai, jos täsmällistä hintaa ei hyödykkeen luonteen takia kohtuudella voida ilmoittaa, hinnan määräytymisen perusteet;

4) tarvittaessa kokonaishintaan sisällyttömät toimituskulut tai, jos näitä kuluja ei voida kohtuudella laskea etukäteen, tieto siitä, että tällaisia kuluja voi aiheutua;

5) tarvittaessa maksua, toimitusta ja muuta sopimuksen täyttämistä koskevat ehdot ja asiakasvalituksia koskevat käytännöt;

5 a) lakisäätteistä virhevastuuta koskevan yhdenmukaistetun ilmoituksen ja kaupallista kestävyystakuuta koskevan yhdenmukaistetun merkinnän ulkoasusta ja sisällöstä annetussa Euroopan komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2025/1960, jäljempänä komission täytäntöönpanoasetus, säädetty yhdenmukaistettu ilmoitus tavaroita koskevasta lakisäätteisestä virhevastuusta ja sen pääkohdista;

5 b) tarvittaessa tieto tuottajan antamasta takuusta, jolla tämä sitoutuu vastaamaan ilman lisäkustannuksia tavarankäyttökelpoisuudesta tai muista ominaisuuksista yli kahden vuoden ajan, tieto tällaisen takuun kestosta sekä maininta lakisäätteisestä virhevastuusta käyttäen komission täytäntöönpanoasetuksessa

6) maininta *tavaroita sekä digitaalisia sisältöjä ja palveluja* koskevasta lakisääteisestä virhevastuusta *sekä tarvittaessa maininta kaupanteon jälkeisten palvelujen ja takuun saatavuudesta ja ehdoista;*

7) tarvittaessa sopimuksen kesto tai, jos sopimus on voimassa toistaiseksi tai sitä jatketaan automaattisesti, sen päättämistä koskevat ehdot;

8) tarvittaessa digitaalisia elementtejä sisältävän tavaran sekä digitaalisen sisällön ja palvelun toimivuus, mukaan lukien sovellettava tekninen suojaus, sekä tällaisen hyödykkeen yhteensopivuus ja yhteentoimivuus siltä osin kuin elinkeinonharjoittaja siitä tietää tai hänen voidaan kohtuudella olettaa siitä tietävän.

säädettyä yhdenmukaistettua merkintää, jos tuottaja on asettanut tässä kohdassa tarkoitetut tiedot elinkeinonharjoittajan saataville;

6) maininta digitaalisia sisältöjä ja palveluja koskevasta lakisääteisestä virhevastuusta;

6 a) *tarvittaessa maininta kaupanteon jälkeisten palvelujen saatavuudesta sekä tieto muusta kuin 5 b kohdassa tarkoitetusta takuusta ja sen ehdoista;*

7) tarvittaessa sopimuksen kesto tai, jos sopimus on voimassa toistaiseksi tai sitä jatketaan automaattisesti, sen päättämistä koskevat ehdot;

8) tarvittaessa digitaalisia elementtejä sisältävän tavaran sekä digitaalisen sisällön ja palvelun toimivuus, mukaan lukien sovellettava tekninen suojaus, sekä tällaisen hyödykkeen yhteensopivuus ja yhteentoimivuus siltä osin kuin elinkeinonharjoittaja siitä tietää tai hänen voidaan kohtuudella olettaa siitä tietävän;

9) *vähimmäisaika, jona tuottaja tai palveluntarjoaja toimittaa sellaisia maksuttomia turva- tai muita päivityksiä, jotka ovat tarpeen digitaalisia elementtejä sisältävän tavaran taikka digitaalisen sisällön tai palvelun säilyttämiseksi vaaditun mukaisena, jos tuottaja tai palveluntarjoaja on asettanut tiedot vähimmäisajasta elinkeinonharjoittajan saataville;*

10) *tarvittaessa tieto pistemäärästä, joka ilmaisee tavaran korjattavuuden ja joka perustuu Euroopan unionin tasolla vahvistettuihin yhdenmukaistettuihin vaatimuksiin (korjattavuuspistemäärä) taikka, jos tavaralla ei ole korjattavuuspistemäärää, tiedot korjaus- ja huolto-ohjeiden saatavuudesta ja korjaamiseen liittyvistä rajoituksista sekä sellaisten varaosien saatavuudesta, jotka ovat tarpeen tavaran säilymiseksi vaaditun mukaisena, samoin kuin näiden varaosien arvioiduista kustannuksista ja tilausmenettelyistä, jos tuottaja on asettanut nämä tiedot elinkeinonharjoittajan saataville.*

(uusi)

8 f §

Velvollisuus antaa tietoa ympäristö- ja yhteiskuntavaikutusten vertailusta

Jos elinkeinonharjoittaja tarjoaa palvelua, jolla vertaillaan kulutushyödykkeitä ja annetaan kuluttajalle tietoa hyödykkeiden kestävydestä, korjattavuudesta tai kierrätettävyydestä taikka muista kulutushyödykkeiden tai niiden toimittajien ympäristöön, kiertotalouteen taikka yhteiskuntaan liittyvistä ominaisuuksista, kuluttajalle on annettava tiedot käytettävästä vertailumenetelmästä, vertailtavista hyödykkeistä ja niiden toimittajista sekä tieto siitä, miten annettavat tiedot pidetään ajan tasalla.

15 a §

Seuraamukset markkinointia ja menettelyjä asiakassuhteessa koskevien säännösten rikkomisesta

15 a §

Seuraamukset markkinointia ja menettelyjä asiakassuhteessa koskevien säännösten rikkomisesta

Elinkeinonharjoittaja, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai laiminlyö 1 §:ssä tarkoitettua sopimattoman menettelyn kieltoa tai 4–8, 8 d, 8 e tai 9 §:n säännöksiä, on velvollinen korvaamaan kuluttajalle tästä aiheutuneen vahingon. Samoin elinkeinonharjoittaja on velvollinen korvaamaan vahingon, joka on aiheutunut siitä, että elinkeinonharjoittaja on tahallaan tai huolimattomuudesta käyttänyt 15 §:n 3 kohdan nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettua harhaanjohtavaa tai aggressiivista menettelytapaa.

Elinkeinonharjoittaja, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai laiminlyö 1 §:ssä tarkoitettua sopimattoman menettelyn kieltoa tai 4–6, 6 a, 6 b, 7, 8, 8 d–8 f tai 9 §:n säännöksiä, on velvollinen korvaamaan kuluttajalle tästä aiheutuneen vahingon. Samoin elinkeinonharjoittaja on velvollinen korvaamaan vahingon, joka on aiheutunut siitä, että elinkeinonharjoittaja on tahallaan tai huolimattomuudesta käyttänyt 15 §:n 3 kohdan nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettua harhaanjohtavaa tai aggressiivista menettelytapaa.

19 a §

Seuraamusmaksu markkinointia ja menettelyjä asiakassuhteessa koskevien säännösten rikkomisesta

Tämän luvun 1, 4–8, 8 a, 8 d, 8 e, 9 ja 10 §:n, 10 a §:n 1 momentin, 11 ja 12 §:n sekä 14 §:n 1 momentin säännösten sekä 15 §:n nojalla annettujen säännösten rikkomisen johdosta määrättävästä seuraamusmaksusta säädetään kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetussa laissa (566/2020).

5 luku

Tavarankauppa

12 §

Tavaran ominaisuudet

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, tavaran tulee täyttää seuraavat yleiset vaatimukset:

1) tavaran tulee soveltua niihin käyttötarkoituksiin, joihin saman tyyppistä tavaraa yleensä käytetään ottaen huomioon soveltuva lainsäädäntö, tekniset standardit tai näiden puuttuessa alakohtaiset käytäntösäännöt;

2) tavaran on vastattava laadultaan ja kuvaukseltaan näytettä tai mallia, jonka myyjä asetti ostajan saataville ennen sopimuksen tekemistä;

3) tavaran mukana on toimitettava sellaiset lisävarusteet, pakkaukset sekä asennus-, käyttö- ja muut ohjeet, jotka ostaja voi kohtuudella odottaa saavansa;

4) tavaran määrän, laadun, kestävyys ja muiden ominaisuuksien on vastattava ominaisuuksia, joita saman tyyppisillä tavaroilla yleensä on ja joita ostaja voi kohtuudella odottaa, kun otetaan huomioon tavaran luonne sekä tiedot, jotka myyjä, tuottaja tai muu liiketoimintaketjuun aikaisemmassa vaiheessa osallistunut henkilö tai joku näiden lukuun on esittänyt tavaraa

19 a §

Seuraamusmaksu markkinointia ja menettelyjä asiakassuhteessa koskevien säännösten rikkomisesta

Tämän luvun 1, 4–6, 6 a, 6 b, 7, 8, 8 a, 8 d–8 f, 9 ja 10 §:n, 10 a §:n 1 momentin, 11 ja 12 §:n sekä 14 §:n 1 momentin säännösten sekä 15 §:n nojalla annettujen säännösten rikkomisen johdosta määrättävästä seuraamusmaksusta säädetään kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetussa laissa (566/2020).

5 luku

Tavarankauppa

12 §

Tavaran ominaisuudet

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, tavaran tulee täyttää seuraavat yleiset vaatimukset:

1) tavaran tulee soveltua niihin käyttötarkoituksiin, joihin saman tyyppistä tavaraa yleensä käytetään ottaen huomioon soveltuva lainsäädäntö, tekniset standardit tai näiden puuttuessa alakohtaiset käytäntösäännöt;

2) tavaran on vastattava laadultaan ja kuvaukseltaan näytettä tai mallia, jonka myyjä asetti ostajan saataville ennen sopimuksen tekemistä;

3) tavaran mukana on toimitettava sellaiset lisävarusteet, pakkaukset sekä asennus-, käyttö- ja muut ohjeet, jotka ostaja voi kohtuudella odottaa saavansa;

4) tavaran määrän, laadun, kestävyys ja muiden ominaisuuksien on vastattava ominaisuuksia, joita saman tyyppisillä tavaroilla yleensä on ja joita ostaja voi kohtuudella odottaa, kun otetaan huomioon tavaran luonne sekä tiedot, jotka myyjä, tuottaja tai muu liiketoimintaketjuun aikaisemmassa vaiheessa osallistunut henkilö tai joku näiden lukuun on esittänyt tavaraa

Voimassa oleva laki

Ehdotus

markkinoitaessa tai muuten ennen kaupantekoa.

markkinoitaessa tai muuten ennen kaupantekoa.

18 §

18 §

Virheen oikaisu

Virheen oikaisu

Ostajalla on oikeus valintansa mukaan vaatia, että myyjä joko korjaa virheen tai toimittaa virheettömän tavarahan. Myyjä ei kuitenkaan ole velvollinen oikaisemaan virhettä ostajan vaatimalla tavalla tai lainkaan, jos siihen on este, jota hän ei voi voittaa, tai jos siitä aiheutuisi hänelle kohtuuttomia kustannuksia. Tässä tulee erityisesti ottaa huomioon virheen merkitys sekä tavarahan arvo, jos virhettä ei olisi, sekä se, voidaanko oikaisu suorittaa muulla tavalla aiheuttamatta ostajalle merkittävää haittaa.

Ostajalla on oikeus valintansa mukaan vaatia, että myyjä joko korjaa virheen tai toimittaa virheettömän tavarahan. *Ennen kuin myyjä oikaisee virheen, myyjän on ilmoitettava ostajalle tämän oikeudesta valita virheen korjaamisen tai virheettömän tavarahan toimittamisen välillä. Jos ostaja vaatii, että virhe oikaistaan toimittamalla virheetön tavara, myyjä voi ostajan nimenomaisesta pyynnöstä täyttää tämän velvollisuutensa myös toimittamalla ostajalle vastaavan kunnostetun tavarahan.* Myyjä ei kuitenkaan ole velvollinen oikaisemaan virhettä ostajan vaatimalla tavalla tai lainkaan, jos siihen on este, jota hän ei voi voittaa, tai jos siitä aiheutuisi hänelle kohtuuttomia kustannuksia. Tässä tulee erityisesti ottaa huomioon virheen merkitys sekä tavarahan arvo, jos virhettä ei olisi, sekä se, voidaanko oikaisu suorittaa muulla tavalla aiheuttamatta ostajalle merkittävää haittaa.

18 a §

18 a §

Menettely oikaistaessa virhe

Menettely oikaistaessa virhe

Virheen oikaisu on suoritettava kohtuullisessa ajassa siitä, kun ostaja on ilmoittanut myyjälle virheestä, ja siten, ettei ostajalle aiheudu siitä kustannuksia taikka merkittävää haittaa ottaen huomioon tavarahan luonne ja tarkoitus, jota varten ostaja hankki tavarahan.

Virheen oikaisu on suoritettava kohtuullisessa ajassa siitä, kun ostaja on ilmoittanut myyjälle virheestä, ja siten, ettei ostajalle aiheudu siitä kustannuksia taikka merkittävää haittaa ottaen huomioon tavarahan luonne ja tarkoitus, jota varten ostaja hankki tavarahan. *Jos korjattava tavara on luonteeltaan sellainen, että ostajilla on yleensä oltava tällainen tavara pysyvästi käytössään, tai jos kyseisen tuoteryhmän muut erityispiirteet sitä edellyttävät, myyjä ei saa periä ostajan*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

käyttöön korjaamisen ajaksi annetun korvaavan tavaran käytöstä maksua.

(uusi)

31 a §

Tavaran korjaaminen eräissä tapauksissa

Valmistajan velvollisuudesta korjata tavara eräissä tapauksissa säädetään 8 luvun 37 §:ssä.

6 luku

6 luku

Kotimyynti ja etämyynti

Kotimyynti ja etämyynti

9 §

9 §

Ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot

Ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot

Ennen koti- tai etämyyntisopimuksen tekemistä kuluttajalle on annettava seuraavat tiedot:

1) kulutushyödykkeen pääominaisuudet siinä laajuudessa kuin on asianmukaista ottaen huomioon kulutushyödyke ja käytetty viestin;

2) elinkeinonharjoittajan nimi;

3) elinkeinonharjoittajan maantieteellinen osoite sijoittautumisvaltiossa sekä, jos elinkeinonharjoittaja toimii toisen elinkeinonharjoittajan asiamiehenä tai edustajana, hänen päämiehensä nimi ja maantieteellinen osoite;

4) elinkeinonharjoittajan puhelinnumero ja sähköpostiosoite sekä tarvittaessa tieto sellaisesta sähköisestä viestintäkeinosta, jolla kuluttaja voi olla nopeasti ja tehokkaasti yhteydessä elinkeinonharjoittajaan ja joka mahdollistaa sen, että kuluttaja voi tallentaa ja toisintaa elinkeinonharjoittajan kanssa käymänsä viestinvaihdon muuttumattomana;

5) elinkeinonharjoittajan sen toimipaikan maantieteellinen osoite, jonne kuluttaja voi toimittaa valituksensa, jos osoite poikkeaa 3

Ennen koti- tai etämyyntisopimuksen tekemistä kuluttajalle on annettava seuraavat tiedot:

1) kulutushyödykkeen pääominaisuudet siinä laajuudessa kuin on asianmukaista ottaen huomioon kulutushyödyke ja käytetty viestin;

2) elinkeinonharjoittajan nimi;

3) elinkeinonharjoittajan maantieteellinen osoite sijoittautumisvaltiossa sekä, jos elinkeinonharjoittaja toimii toisen elinkeinonharjoittajan asiamiehenä tai edustajana, hänen päämiehensä nimi ja maantieteellinen osoite;

4) elinkeinonharjoittajan puhelinnumero ja sähköpostiosoite sekä tarvittaessa tieto sellaisesta sähköisestä viestintäkeinosta, jolla kuluttaja voi olla nopeasti ja tehokkaasti yhteydessä elinkeinonharjoittajaan ja joka mahdollistaa sen, että kuluttaja voi tallentaa ja toisintaa elinkeinonharjoittajan kanssa käymänsä viestinvaihdon muuttumattomana;

5) elinkeinonharjoittajan sen toimipaikan maantieteellinen osoite, jonne kuluttaja voi toimittaa valituksensa, jos osoite poikkeaa 3

Voimassa oleva laki

kohdassa tarkoitettusta osoitteesta, sekä, jos elinkeinonharjoittaja toimii toisen elinkeinonharjoittajan asiamiehenä tai edustajana, sama tieto hänen päämiehestään;

6) kulutushyödykkeen kokonaishinta veroineen tai, jos täsmällistä hintaa ei hyödykkeen luonteen takia kohtuudella voida laskea etukäteen, hinnan määräytymisen perusteet sekä tarvittaessa tieto siitä, että hinta on määritelty yksilöllisesti automaattisen päätöksenteon perusteella;

7) tarvittaessa kulutushyödykkeen kokonaishintaan sisällyttämättömät toimitus- ja muut kulut tai, jos näitä kuluja ei voida kohtuudella laskea etukäteen, tieto siitä, että tällaisia lisäkuluja voi aiheutua;

8) etäviestimen käyttämisestä sopimuksen tekemisessä syntyvät kulut, jos siitä veloitetaan perushintaa enemmän;

9) maksua, toimitusta ja muuta sopimuksen täyttämistä koskevat ehdot sekä tarvittaessa asiakasvalituksia koskevat käytännöt;

10) tarvittaessa peruuttamisoikeuden käyttämistä koskevat ehdot, määräajat ja menettelyt;

11) tarvittaessa tieto siitä, että jos kuluttaja peruuttaa sopimuksen, hänen on vastattava tavaroiden palauttamiskustannuksista, sekä etämyynnissä myös tieto palauttamiskustannusten määrästä, jos tavarat eivät ole luonteensa vuoksi palautettavissa tavanomaisella tavalla postitse;

12) tieto siitä, että jos kuluttaja käyttää peruuttamisoikeuttaan tehtyään 15 §:n 1 momentissa tarkoitettua palvelun suorittamista koskevan pyynnön, hänen on maksettava elinkeinonharjoittajalle 19 §:n 1 momentissa tarkoitettut kustannukset;

13) tarvittaessa tieto peruuttamisoikeuden puuttumisesta tai olosuhteista, joissa peruuttamisoikeuden voi menettää;

Ehdotus

kohdassa tarkoitettusta osoitteesta, sekä, jos elinkeinonharjoittaja toimii toisen elinkeinonharjoittajan asiamiehenä tai edustajana, sama tieto hänen päämiehestään;

6) kulutushyödykkeen kokonaishinta veroineen tai, jos täsmällistä hintaa ei hyödykkeen luonteen takia kohtuudella voida laskea etukäteen, hinnan määräytymisen perusteet sekä tarvittaessa tieto siitä, että hinta on määritelty yksilöllisesti automaattisen päätöksenteon perusteella;

7) tarvittaessa kulutushyödykkeen kokonaishintaan sisällyttämättömät toimitus- ja muut kulut tai, jos näitä kuluja ei voida kohtuudella laskea etukäteen, tieto siitä, että tällaisia lisäkuluja voi aiheutua;

8) etäviestimen käyttämisestä sopimuksen tekemisessä syntyvät kulut, jos siitä veloitetaan perushintaa enemmän;

9) *saatavilla olevat ympäristöystävälliset toimitusvaihtoehdot* ja muut maksua, toimitusta ja muuta sopimuksen täyttämistä koskevat ehdot sekä tarvittaessa asiakasvalituksia koskevat käytännöt;

10) tarvittaessa peruuttamisoikeuden käyttämistä koskevat ehdot, määräajat ja menettelyt;

11) tarvittaessa tieto siitä, että jos kuluttaja peruuttaa sopimuksen, hänen on vastattava tavaroiden palauttamiskustannuksista, sekä etämyynnissä myös tieto palauttamiskustannusten määrästä, jos tavarat eivät ole luonteensa vuoksi palautettavissa tavanomaisella tavalla postitse;

12) tieto siitä, että jos kuluttaja käyttää peruuttamisoikeuttaan tehtyään 15 §:n 1 momentissa tarkoitettua palvelun suorittamista koskevan pyynnön, hänen on maksettava elinkeinonharjoittajalle 19 §:n 1 momentissa tarkoitettut kustannukset;

13) tarvittaessa tieto peruuttamisoikeuden puuttumisesta tai olosuhteista, joissa peruuttamisoikeuden voi menettää;

13 a) komission täytäntöönpanoasetuksessa säädetty yhdenmukaistettu ilmoitus tavaroita koskevasta lakisääteisestä virhevastuusta ja sen pääkohdista;

13 b) tarvittaessa tieto tuottajan antamasta takuusta, jolla tämä sitoutuu vastaamaan

ilman lisäkustannuksia tavaran käyttökelpoisuudesta tai muista ominaisuuksista yli kahden vuoden ajan, tieto tällaisen takuun kestosta sekä maininta lakisääteisestä virhevastuusta käyttäen komission täytäntöönpanoasetuksessa säädettyä yhdenmukaistettua merkintää, jos tuottaja on asettanut tässä kohdassa tarkoitettut tiedot elinkeinonharjoittajan saataville;

14) *maininta tavaroiden sekä digitaalisten sisältöjen ja palveluiden lakisääteisestä virhevastuusta;*

14) *maininta digitaalisia sisältöjä ja palveluja koskevasta lakisääteisestä virhevastuusta;*

15) *tarvittaessa maininta asiakastuesta, muista kaupanteon jälkeisistä palveluista ja takuusta sekä niitä koskevista ehdoista;*

15) *tarvittaessa maininta asiakastuesta, muista kaupanteon jälkeisistä palveluista ja tieto muusta kuin 13 b kohdassa tarkoitettusta takuusta sekä niitä koskevista ehdoista;*

16) *maininta käytännesääntöjen olemassaolosta ja tarvittaessa tieto siitä, miten niistä voi saada jäljennöksen;*

16) *maininta käytännesääntöjen olemassaolosta ja tarvittaessa tieto siitä, miten niistä voi saada jäljennöksen;*

17) *tarvittaessa sopimuksen kesto tai, jos sopimus on voimassa toistaiseksi tai sitä jatketaan automaattisesti, sen päättämistä koskevat ehdot;*

17) *tarvittaessa sopimuksen kesto tai, jos sopimus on voimassa toistaiseksi tai sitä jatketaan automaattisesti, sen päättämistä koskevat ehdot;*

18) *tarvittaessa kuluttajan sopimusveloitteiden vähimmäiskesto;*

18) *tarvittaessa kuluttajan sopimusveloitteiden vähimmäiskesto;*

19) *tarvittaessa tieto elinkeinonharjoittajan kuluttajalta edellyttämistä rahoitusta koskevistä vakuuksista ja niihin sovellettavista ehdoista;*

19) *tarvittaessa tieto elinkeinonharjoittajan kuluttajalta edellyttämistä rahoitusta koskevistä vakuuksista ja niihin sovellettavista ehdoista;*

20) *tarvittaessa digitaalisia elementtejä sisältävän tavaran sekä digitaalisen sisällön ja palvelun toimivuus, mukaan lukien sovellettava tekninen suojaus sekä tällaisen kulutushyödykkeen yhteensopivuus ja yhteentoimivuus siltä osin kuin elinkeinonharjoittaja siitä tietää tai hänen voidaan kohtuudella olettaa siitä tietävän;*

20) *tarvittaessa digitaalisia elementtejä sisältävän tavaran sekä digitaalisen sisällön ja palvelun toimivuus, mukaan lukien sovellettava tekninen suojaus sekä tällaisen kulutushyödykkeen yhteensopivuus ja yhteentoimivuus siltä osin kuin elinkeinonharjoittaja siitä tietää tai hänen voidaan kohtuudella olettaa siitä tietävän;*

20 a) *vähimmäisaika, jona tuottaja tai palveluntarjoaja toimittaa sellaisia maksuttomia turva- tai muita päivityksiä, jotka ovat tarpeen digitaalisia elementtejä sisältävän tavaran taikka digitaalisen sisällön tai palvelun säilyttämiseksi vaaditun mukaisena, jos tuottaja tai palveluntarjoaja on asettanut tiedot vähimmäisajasta elinkeinonharjoittajan saataville;*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

21) tieto mahdollisuudesta ja tavoista saattaa riita kuluttajariitalautakunnan tai muun vastaavan elimen käsiteltäväksi.

20 b) tarvittaessa tieto korjattavuuspistemäärästä taikka, jos tavaralla ei ole korjattavuuspistemäärää, tiedot korjaus- ja huolto-ohjeiden saatavuudesta ja korjaamiseen liittyvistä rajoituksista sekä sellaisten varaosien saatavuudesta, jotka ovat tarpeen tavarahan säilymiseksi vaadittu mukaisena, samoin kuin näiden varaosien arvioituista kustannuksista ja tilausmenettelyistä, jos tuottaja on asettanut nämä tiedot elinkeinonharjoittajan saataville;

21) tieto mahdollisuudesta ja tavoista saattaa riita kuluttajariitalautakunnan tai muun vastaavan elimen käsiteltäväksi.

12 §

12 §

Ennakkotietojen antaminen etämyynnissä

Ennakkotietojen antaminen etämyynnissä

Jos sähköisesti tehtävässä sopimuksessa kuluttajalle asetetaan maksuvelvollisuus, kuluttajalle on ilmoitettava 9 §:n 1 momentin 1, 6, 7, 17 ja 18 kohdassa tarkoitetuista seikoista selkeällä tavalla ja välittömästi ennen kuin kuluttaja tekee tilauksensa. Elinkeinonharjoittajan on myös varmistettava, että kuluttaja nimenomaisesti hyväksyy tilaukseen liittyvän maksuvelvollisuuden.

Jos sähköisesti tehtävässä sopimuksessa kuluttajalle asetetaan maksuvelvollisuus, kuluttajalle on ilmoitettava 9 §:n 1 momentin 1, 6, 7, 13 b, 17 ja 18 kohdassa tarkoitetuista seikoista selkeällä tavalla ja välittömästi ennen kuin kuluttaja tekee tilauksensa. Elinkeinonharjoittajan on myös varmistettava, että kuluttaja nimenomaisesti hyväksyy tilaukseen liittyvän maksuvelvollisuuden.

8 luku

8 luku

Eräät kuluttajapalvelussopimukset

Eräät kuluttajapalvelussopimukset

23 §

23 §

Palveluksen hinta

Palveluksen hinta

Jos elinkeinonharjoittaja on kuluttajan pyynnöstä alustavasti selvittänyt suorituksen sisältöä tai siitä johtuvia kustannuksia, hän voi vaatia tällaisista valmistelevista toimenpiteistä maksun, paitsi jos kuluttajalla

Jos elinkeinonharjoittaja on kuluttajan pyynnöstä alustavasti selvittänyt suorituksen sisältöä tai siitä johtuvia kustannuksia, hänellä on oikeus vaatia kuluttajalta maksu tällaisista valmistelevista toimenpiteistä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

alalla vallitsevan käytännön perusteella tai muusta syystä oli aiheutta olettaa, että toimenpiteistä ei veloiteta.

aiheutuneista välttämättömistä kustannuksista edellyttäen, että kustannuksista on ilmoitettu kuluttajalle ennen toimenpiteen suorittamista.

Eräitä elinkeinonharjoittajia koskevat erityissäännökset

(uusi)

36 §

Eurooppalainen korjaustietolomake

Jos toimeksisaaja on tavaroiden korjauspalveluja tarjoava elinkeinonharjoittaja, tämä voi toimittaa tilaajalle maksutta ja pysyvällä tavalla vakiomuotoisen eurooppalaisen korjaustietolomakkeen. Tällöin lomake on toimitettava tilaajalle kohtuullisen ajan kuluessa siitä, kun tilaaja on esittänyt pyynnön lomakkeen toimittamisesta ja ennen kuin korjauspalvelujen tarjoamista koskeva sopimus sitoo häntä. Lomakkeella on annettava selkeästi ja ymmärrettävästi seuraavat tiedot:

- 1) korjauspalveluja tarjoavan elinkeinonharjoittajan nimi;*
- 2) käyntiosoite, johon toimeksisaaja on sijoittautunut, toimeksisaajan puhelinnumero, sähköpostiosoite ja, jos sellaisia on saatavilla, muut verkkoviestintävälineet, joiden avulla tilaaja voi ottaa yhteyttä toimeksisaajaan ja viestiä tämän kanssa nopealla, tehokkaalla ja helppokäyttöisellä tavalla;*
- 3) korjattava tavara;*
- 4) vian luonne ja ehdotettu korjaustapa;*
- 5) hinta tai, jos hintaa ei voida kohtuudella laskea etukäteen, tapa, jolla hinta on tarkoitus laskea, sekä korjaamisen enimmäiskustannus;*
- 6) korjaamiseen tarvittava aika;*
- 7) tilapäisen korvaavan tavarahan saatavuus korjaamisen aikana ja mahdollisesta tavarahan tilapäisestä korvaamisesta tilaajalle aiheutuvat kustannukset;*

8) paikka, jossa tilaaja luovuttaa tavaran korjaamista varten;

9) tarvittaessa toimeksisaajan tarjoamien poisto-, asennus- ja kuljetuspalvelujen sekä muiden lisäpalvelujen saatavuus ja kyseisistä palveluista tilaajalle mahdollisesti aiheutuvat yksilöidyt kustannukset;

10) lomakkeen voimassaoloaika;

11) tarvittaessa muut kuin 1–10 kohdassa tarkoitettuja tietoja vastaavat lisätiedot.

Toimeksisaaja ei saa muuttaa eurooppalaisessa korjaustietolomakkeessa määriteltyjä korjausehtoja 30 kalenteripäivän ajan päivästä, jona kyseinen lomake toimitettiin tilaajalle. Osapuolet voivat sopia eurooppalaisen korjaustietolomakkeen pidemmästä voimassaoloajasta. Jos tilaaja hyväksyy eurooppalaisessa korjaustietolomakkeessa määritellyt ehdot sen voimassaoloaikana, toimeksisaaja on velvollinen suorittamaan korjauspalvelun kyseisillä ehdoilla.

Lomakkeen muodosta ja tarkemmasta sisällöstä säädetään oikeusministeriön asetuksella.

(uusi)

37 §

Valmistajan korjausvelvollisuus eräissä tapauksissa

Jos kyse on tavarasta, jonka korjattavuutta koskevista vaatimuksista säädetään tavaroiden korjaamista edistävistä yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (EU) 2017/2394 ja direktiivien (EU) 2019/771 ja (EU) 2020/1828 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2024/1799 liitteessä II mainituissa säädöksissä, ja tavarassa on vika, josta tavaran myyjä tai valmistaja eivät ole tämän lain nojalla eikä valmistaja myöskään antamansa takuun perusteella virhevastuussa, valmistaja on velvollinen kuluttajan pyynnöstä korjaamaan tavaran siinä laajuudessa kuin mainitussa liitteessä mainituissa säädöksissä säädetään. Tällöin valmistaja voi kieltäytyä korjaamasta tavaran vain, jos korjaaminen on mahdotonta.

Korjaustyö on suoritettava kohtuullisessa ajassa siitä, kun valmistaja sai tavaran haltuunsa tai vastaanotti sen taikka kun kuluttaja asetti tavaran valmistajan saataville. Korjaustyöstä sekä korjauksen ajaksi kuluttajan käyttöön mahdollisesti annetun korvaavan tavaran käytöstä perittävien maksujen tulee olla kohtuullisia.

Jos valmistaja on sijoittautunut Euroopan unionin ulkopuolelle, tätä pykälää sovelletaan valmistajan asemesta:

1) valmistajan Euroopan unionissa sijaitsevaan kestävien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista, direktiivin (EU) 2020/1828 ja asetuksen (EU) 2023/1542 muuttamisesta sekä direktiivin 2009/125/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1781 2 artiklan 43 alakohdassa tarkoitettuun valtuutettuun edustajaan;

2) siihen, joka on tuonut tavaran Euroopan unionin alueelle, jos 1 kohdassa tarkoitettua valtuutettua edustajaa ei ole;

3) jakeluketjussa toimivaan muuhun luonnolliseen henkilöön tai oikeushenkilöön kuin valmistajaan tai tavaran Euroopan unionin alueelle tuoneeseen, jos 1 kohdassa tarkoitettua valtuutettua edustajaa tai sitä, joka on tuonut tavaran Euroopan unionin markkinoille, ei ole.

Tässä pykälässä valmistajalla tarkoitetaan 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetun asetuksen 2 artiklan 42 alakohdassa tarkoitettua valmistajaa.

(uusi)

38 §

Valmistajan tiedottamisvelvollisuus korjauspalveluista ja ohjehinnoista

Valmistajan ja tarvittaessa edellä 37 §:n 3 momentissa tarkoitetun tahon on pidettävä korjauspalvelujaan koskevat yleiset tiedot helposti kuluttajien saatavilla. Tiedot on ilmoitettava selkeästi ja ymmärrettävästi. Valmistajan on pidettävä kuluttajien saatavilla verkkosivuillaan tiedot myös

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tavaroiden korjaamisesta tyypillisesti perittävistä ohjehinnoista.

(uusi)

39 §

Seuraamukset eräiden säännösten rikkomisesta

Elinkeinonharjoittajaa, joka rikkoo menettelyllään 36, 37 tai 38 §:n säännöksiä, voidaan, jos se on kuluttajansuojan kannalta tarpeellista, kieltää jatkamasta tällaista menettelyään taikka uudistamasta sitä tai siihen rinnastettavaa menettelyä. Kiellon määräämisestä ja sen tehostamisesta uhkasakolla säädetään 2 ja 3 luvussa.

Tämän lain 5 ja 8 luvun säännökset tulevat voimaan 31 päivänä heinäkuuta 2026. Lain 2 ja 6 luvun säännökset tulevat kuitenkin voimaan vasta 27 päivänä syyskuuta 2026. Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyyn sopimukseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

2.

Laki

jätelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään jätelakiin (646/2011) uusi 9 b, 9 c ja 143 d § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

(uusi)

9 b §

*Varaosien ja työkalujen tarjoaminen
kohtuulliseen hintaan*

Jos valmistaja tarjoaa varaosia ja työkaluja tavaroiden korjaamista edistävästä yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (EU) 2017/2394 ja direktiivien (EU) 2019/771 ja (EU) 2020/1828 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2024/1799, jäljempänä tavaroiden korjaamisdirektiivi, liitteessä II mainittujen säädösten soveltamisalaan kuuluvia tavaroita varten, varaosia ja työkaluja on tarjottava sellaiseen kohtuulliseen hintaan, joka ei estä tavaroiden korjaamista.

Valmistajalla tarkoitetaan kestävien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista, direktiivin (EU) 2020/1828 ja asetuksen (EU) 2023/1542 muuttamisesta sekä direktiivin 2009/125/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1781 2 artiklan 42 alakohdassa tarkoitettua valmistajaa.

(uusi)

9 c §

Kielletyt sopimusehdot ja käytännöt

Valmistaja ei saa käyttää sellaisia sopimuslausekkeita, laitteistoja tai ohjelmistotekniikoita, jotka estävät tavaroiden korjaamisdirektiivin liitteessä II mainittujen säädösten soveltamisalaan

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kuuluvien tavaroiden korjaamisen, ellei tällaisten sopimuslausekkeiden, laitteistojen tai ohjelmistotekniikoiden käyttäminen ole perusteltua teollis- ja tekijänoikeuksien suojelemiseksi tai muusta perustellusta syystä.

Valmistaja ei saa estää riippumattomia korjaajia käyttämästä alkuperäisiä tai käytettyjä varaosia, yhteensopivia varaosia ja 3D-tulostuksesta peräisin olevia varaosia, jos kyseiset varaosat ovat laissa säädettyjen tuoteturvallisuus- ja muiden vaatimusten sekä teollis- ja tekijänoikeuksien mukaisia.

(uusi)

143 d §

Korjaamista koskevan eurooppalaisen verkkoalustan kansallinen yhteyspiste

Lupa- ja valvontavirasto toimii tavaroiden korjaamisdirektiivin 7 artiklassa tarkoitetun korjaamista koskevan eurooppalaisen verkkoalustan kansallisena yhteyspisteenä ja hallinnoi mainitussa artiklassa tarkoitettua eurooppalaista verkkoalustaa koskevaa kansallista osiota.

Tämä laki tulee voimaan 31 päivänä heinäkuuta 2026.

3.

Laki

kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain (566/2020) 2 §:n 3 momentin 3 kohta, 3 §:n 1 momentti, 13 §:n 1 momentin 1 kohta ja 16 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 13 §:n 1 momentin 1 kohta ja 16 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 694/2022, ja

lisätään 2 §:n 3 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1151/2025, uusi 4 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Yhteistyöasetuksen mukaiset toimivaltaiset viranomaiset

Yhteistyöasetuksen mukaiset toimivaltaiset viranomaiset

Yhteistyöasetuksessa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena toimii vain:

1) tietosuojavaltuutettu, kun kyse on verkkosisältöpalvelujen rajat ylittävästä siirrettävyydestä sisämarkkinoilla annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/1128 8 artiklan noudattamisen valvonnasta;

2) Liikenne- ja viestintävirasto, kun kyse on vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden oikeuksista lentoliikenteessä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1107/2006, rautatievastuuasetuksen V luvun, merimatrustajien oikeuksia koskevan asetuksen II luvun, linja-autoliikenteen matkustajien oikeuksia koskevan asetuksen III luvun sekä data-asetuksen noudattamisen valvonnasta lukuun ottamatta data-asetuksen 3 artiklan 2 ja 3 kohtaa;

3) Kilpailu- ja kuluttajavirasto siltä osin kuin se valvoo matkapaketeista ja yhdistetyistä matkajärjestelyistä sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/83/EU muuttamisesta ja neuvoston

Yhteistyöasetuksessa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena toimii vain:

1) tietosuojavaltuutettu, kun kyse on verkkosisältöpalvelujen rajat ylittävästä siirrettävyydestä sisämarkkinoilla annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/1128 8 artiklan noudattamisen valvonnasta;

2) Liikenne- ja viestintävirasto, kun kyse on vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden oikeuksista lentoliikenteessä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1107/2006, rautatievastuuasetuksen V luvun, merimatrustajien oikeuksia koskevan asetuksen II luvun, linja-autoliikenteen matkustajien oikeuksia koskevan asetuksen III luvun sekä data-asetuksen noudattamisen valvonnasta lukuun ottamatta data-asetuksen 3 artiklan 2 ja 3 kohtaa;

3) Kilpailu- ja kuluttajavirasto siltä osin kuin se valvoo matkapaketeista ja yhdistetyistä matkajärjestelyistä sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/83/EU muuttamisesta ja neuvoston

Voimassa oleva laki

direktiivin 90/314/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/2302 17–20 artiklan noudattamista, sellaisina kuin ne on kansallisesti pantu täytäntöön sovellettavaksi tulevassa laissa.

3 §

Toimivaltuudet yhteistyöasetuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa

Kuluttaja-asiamiehellä, tietosuojavaltuutetulla, Liikenne- ja viestintävirastolla sekä Kilpailu- ja kuluttajavirastolla on tässä laissa säädetty toimivaltuudet yhteistyöasetuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa, kun ne ovat 2 §:n 1 tai 3 momentin mukaan toimivaltaisia viranomaisia.

13 §

Seuraamusmaksu eräiden kuluttajansuojalain säännösten rikkomisesta

Seuraamusmaksu voidaan määrätä elinkeinonharjoittajalle, joka kuluttajien vahingoksi tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai laiminlyö kuluttajansuojalain (38/1978):

1) 2 luvun 4 §:n mukaista vaatimusta markkinoinnin tunnistettavuudesta, 5 §:n mukaista kieltoa aiheuttaa sekaannuksen vaaraa, 6 §:n mukaista kieltoa antaa totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja, 7 §:n mukaista kieltoa jättää antamatta

Ehdotus

direktiivin 90/314/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/2302 17–20 artiklan noudattamista, sellaisina kuin ne on kansallisesti pantu täytäntöön sovellettavaksi tulevassa laissa;

4) *Lupa- ja valvontavirasto siltä osin kuin se valvoo tavaroiden korjaamista edistävistä yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (EU) 2017/2394 ja direktiivien (EU) 2019/771 ja (EU) 2020/1828 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2024/1799 5 artiklan 4 ja 6 kohdan noudattamista, sellaisina kuin ne on kansallisesti pantu täytäntöön sovellettavaksi tulevassa laissa.*

3 §

Toimivaltuudet yhteistyöasetuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa

Kuluttaja-asiamiehellä, tietosuojavaltuutetulla, Liikenne- ja viestintävirastolla, Kilpailu- ja kuluttajavirastolla sekä *Lupa- ja valvontavirastolla* on tässä laissa säädetty toimivaltuudet yhteistyöasetuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa, kun ne ovat 2 §:n 1 tai 3 momentin mukaan toimivaltaisia viranomaisia.

13 §

Seuraamusmaksu eräiden kuluttajansuojalain säännösten rikkomisesta

Seuraamusmaksu voidaan määrätä elinkeinonharjoittajalle, joka kuluttajien vahingoksi tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai laiminlyö kuluttajansuojalain (38/1978):

1) 2 luvun 4 §:n mukaista vaatimusta markkinoinnin tunnistettavuudesta, 5 §:n mukaista kieltoa aiheuttaa sekaannuksen vaaraa, 6 §:n mukaista kieltoa antaa totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja, *6 a §:n mukaista kieltoa markkinoida*

Voimassa oleva laki

olennaisia tietoja, 9 §:n mukaista kieltoa käyttää aggressiivisia menettelyjä, 10 §:n säännöstä kulutushyödykkeen toimittamisesta ilman tilausta, 10 a §:n 1 momentin mukaista velvollisuutta pyytää kuluttajan nimenomainen suostumus lisämaksuihin, 11 §:n mukaista velvollisuutta ilmoittaa tavaraa koskevassa hinnanalennusilmoituksessa hinnanalennusta edeltävä alin hinta, jolla tavaraa on markkinoitu, 12 §:n mukaista velvollisuutta ilmoittaa markkinoinnissa tietoja yhdistetystä tarjouksesta ja kylkiäistarjouksesta tai 14 §:n 1 momentin mukaista kieltoa käyttää tekemäänsä kulutushyödykesopimusta koskevassa puhelinasioinnissa mainitun säännöksen vastaista palvelua;

Ehdotus

kulutushyödykettä merkityksettömillä ja ominaisuuksiin perustumattomilla seikoilla, 6 b §:ssä mukaista kieltoa käyttää ympäristövaihtamää tulevasta ympäristönsuojelullisesta tasosta, 7 §:n mukaista kieltoa jättää antamatta olennaisia tietoja, 9 §:n mukaista kieltoa käyttää aggressiivisia menettelyjä, 10 §:n säännöstä kulutushyödykkeen toimittamisesta ilman tilausta, 10 a §:n 1 momentin mukaista velvollisuutta pyytää kuluttajan nimenomainen suostumus lisämaksuihin, 11 §:n mukaista velvollisuutta ilmoittaa tavaraa koskevassa hinnanalennusilmoituksessa hinnanalennusta edeltävä alin hinta, jolla tavaraa on markkinoitu, 12 §:n mukaista velvollisuutta ilmoittaa markkinoinnissa tietoja yhdistetystä tarjouksesta ja kylkiäistarjouksesta tai 14 §:n 1 momentin mukaista kieltoa käyttää tekemäänsä kulutushyödykesopimusta koskevassa puhelinasioinnissa mainitun säännöksen vastaista palvelua;

16 §

Seuraamusmaksu tietojen antamista koskevien säännösten rikkomisesta

Seuraamusmaksu voidaan määrätä elinkeinonharjoittajalle, joka kuluttajien vahingoksi tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai laiminlyö kuluttajansuojalain:

1) 2 luvun 8 §:ää tiedonantovelvollisuudesta tarjottaessa yksilöityä kulutushyödykettä, 8 a §:n mukaisen velvollisuuden antaa tietoja ennen sopimuksen tekemistä muussa kuin koti- ja etämyynissä, 8 d §:n mukaista velvollisuutta pitää saatavilla tietoa hakukyselyn tuloksien keskeisistä muuttujista tai 8 e §:n mukaista velvollisuutta antaa tietoa kuluttaja-arvosteluista;

16 §

Seuraamusmaksu tietojen antamista koskevien säännösten rikkomisesta

Seuraamusmaksu voidaan määrätä elinkeinonharjoittajalle, joka kuluttajien vahingoksi tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai laiminlyö kuluttajansuojalain:

1) 2 luvun 8 §:ää tiedonantovelvollisuudesta tarjottaessa yksilöityä kulutushyödykettä, 8 a §:n mukaisen velvollisuuden antaa tietoja ennen sopimuksen tekemistä muussa kuin koti- ja etämyynissä, 8 d §:n mukaista velvollisuutta pitää saatavilla tietoa hakukyselyn tuloksien keskeisistä muuttujista, 8 e §:n mukaista velvollisuutta antaa tietoa kuluttaja-arvosteluista tai 8 f §:n mukaista velvollisuutta antaa tietoa ympäristö- ja yhteiskuntavaikutusten vertailusta;

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämän lain 2 §:n 3 momentin 3 ja 4 kohta sekä 3 §:n 1 momentti tulevat voimaan 31 päivänä heinäkuuta 2026. Lain 13 §:n 1 momentin 1 kohta ja 16 §:n 1 momentin 1 kohta tulevat kuitenkin voimaan vasta 27 päivänä syyskuuta 2026.

Valtioneuvoston asetus

kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty oikeusministeriön esittelystä, säädetään kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvun 15 §:n nojalla:

1 §

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

1) *kestävyyserkinnällä* vapaaehtoista kulutushyödykkeen, prosessin tai yrityksen ympäristöominaisuuksia tai yhteiskunnallisia ominaisuuksia koskevaa merkintää, jonka tarkoituksena on edistää kulutushyödykkeen myyntiä erottamalla kulutushyödyke, prosessi tai yritys muista kulutushyödykkeistä, prosesseista tai yrityksistä;

2) *sertifiointijärjestelmällä* sellaista kolmannen osapuolen varmennusjärjestelmää, jolla todistetaan, että kulutushyödyke, menetelmä, elinkeinonharjoittaja tai elinkeinotoiminta täyttää tietyn kestävyysmerkinnän käytölle asetetut, julkisesti saatavilla olevat vaatimukset ja joka lisäksi täyttää seuraavat edellytykset:

a) järjestelmän ehdot ovat läpinäkyviä, oikeudenmukaisia ja syrjimättömiä, ja järjestelmä on kaikkien elinkeinonharjoittajien käytettävissä, jotka kykenevät noudattamaan sitä koskevia vaatimuksia;

b) kestävyysmerkinnän käytölle asetettujen vaatimusten laatija (*sertifiointijärjestelmän omistaja*) kuulee vaatimuksia laatiessaan asiantuntijoita ja sidosryhmiä;

c) järjestelmän ehdoissa määrätään menettelystä, mukaan lukien kestävyysmerkinnän peruuttamisesta tai sen käytön keskeyttämisestä, jos elinkeinonharjoittaja ei noudata kestävyysmerkinnän käytölle asetettuja vaatimuksia;

d) kestävyysmerkinnän käytölle asetettujen vaatimusten noudattamista valvoo sertifiointijärjestelmän omistajaan nähden ulkopuolinen taho, jonka pätevyys sekä riippumattomuus niin järjestelmän omistajasta kuin merkintää käyttävästä elinkeinonharjoittajasta perustuvat kansallisiin, kansainvälisiin tai Euroopan unionin standardeihin ja menettelyihin;

e) vaatimusten noudattamista valvova taho toimii puolueettomasti;

3) *yleisellä ympäristöväittämällä* sellaista kestävyysmerkintään sisällymätöntä ja kirjallisesti tai suullisesti esitettyä ympäristöväittämää, jota ei täsmennetä selvästi ja helposti havaittavasti samassa viestintävälineessä kuin missä kyseinen ympäristöväittäjä esitetään;

4) *tunnustetulla erinomaisella ympäristösuojelullisella tasolla* EU-ympäristömerkistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 66/2010 mukaista tasoa ja ETA-valtioissa virallisesti tunnustettujen kansallisten ja alueellisten EN ISO 14024 -standardin mukaisten tyyppin I ympäristömerkkijärjestelmien mukaista ympäristösuojelullista tasoa ja muun sovellettavan ETA-valtioiden oikeuden mukaista parasta ympäristösuojelullista tasoa.

2 §

Harhaanjohtava menettely

Seuraavia menettelytapoja markkinoinnissa ja asiakassuhteissa pidetään kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvun 3 §:ssä tarkoitetulla tavalla sopimattomina ja lain 2 luvun 6 ja 7 §:ssä tarkoitetulla tavalla harhaanjohtavina:

1) perätön väite, jonka mukaan elinkeinonharjoittaja on sitoutunut noudattamaan joitain käytäntösääntöjä;

2) perätön väite, että viranomaisn tai jokin muu taho on hyväksynyt elinkeinonharjoittajan noudattamat käytäntösäännöt tai hänen tarjoamansa kulutushyödykkeet tai toiminnan taikka tällaisesta hyväksynnästä ilmoittaminen, vaikka elinkeinonharjoittaja ei noudata hyväksyntään liittyviä ehtoja;

3) luotettavuus- tai laatumerkinnän tai muun vastaavan merkinnän käyttäminen ilman siihen tarvittavaa lupaa;

4) sellaisen kestävyysmerkinnän esittäminen, joka ei perustu sertifiointijärjestelmään tai jota viranomaiset eivät ole vahvistaneet;

5) kehoitus ostaa kulutushyödykkeitä tiettyyn hintaan ilmoittamatta, että elinkeinonharjoittajalla on perusteltu syy uskoa, ettei hän ottaen huomioon hyödykkeen laatu ja hinta sekä myyninedistämistoimien laajuus kykene toimittamaan kyseisiä hyödykkeitä tarjottuun hintaan kohtuullista aikaa tai kohtuullista määrää;

6) kehoitus ostaa jokin kulutushyödyke tiettyyn hintaan, jos elinkeinonharjoittaja sen jälkeen esittelee kyseisestä hyödykkeestä viallisen kappaleen taikka kieltäytyy näyttämästä hyödykettä kuluttajille, ottamasta vastaan siitä tilauksia tai toimittamasta sitä kohtuullisessa ajassa tarkoituksenaan edistää jonkin toisen kulutushyödykkeen myyntiä;

7) perätön väite, että kulutushyödyke on tarjolla vain hyvin rajoitetun ajan tai tietyillä ehdoilla vain hyvin rajoitetun ajan, jotta kuluttaja tekisi ostopäätöksen välittömästi;

8) sitoutuminen asiakastuen antamiseen käyttäen jotain muuta kuin elinkeinonharjoittajan sijaintivaltion virallista kieltä, ellei kuluttajalle selkeästi ilmoiteta ennen sopimuksen tekemistä, ettei tukea sopimussuhteen aikana tarjota kyseisellä kielellä;

9) perättömän vaikutelman antaminen siitä, että asiakastuki on saatavilla myös muussa kuin siinä jäsenvaltiossa, jossa kulutushyödyke myydään;

10) perätön ilmoitus tai sellaisen perättömän vaikutelman antaminen, että kulutushyödyke voidaan myydä laillisesti;

11) kuluttajalle lain mukaan kuuluvien oikeuksien esittäminen osana elinkeinonharjoittajan tarjousta;

12) sellaisten vaatimusten esittäminen elinkeinonharjoittajan tarjouksen ominaisena piirteenä, jotka on laissa asetettu kaikille kyseiseen tuoteluokkaan kuuluville kulutushyödykkeille unionin markkinoilla;

13) perätön väite sen riskin luonteesta ja laajuudesta, joka kuluttajan tai hänen läheistensä turvallisuuteen voi kohdistua, jollei hän osta kulutushyödykettä;

14) tietyn valmistajan tuotetta muistuttavan kulutushyödykkeen markkinointi harhaanjohtaen kuluttaja uskomaan, että kulutushyödyke on kyseisen valmistajan tekemä;

15) sellaisen pyramidimyntijärjestelmän luominen, käyttäminen tai edistäminen, jossa kuluttajalla on tekemänsä suorituksen vastikkeena mahdollisuus saada korvausta etupäässä siitä, että hän saa muita kuluttajia liittymään järjestelmään eikä siitä, että hän myy kulutushyödykkeitä;

16) perätön väite loppuunmyynnistä tai muuttomyynnistä;

17) väite, että kulutushyödyke voi helpottaa rahapelissä voittamista;

18) perätön väite, että kulutushyödyke voi parantaa sairauksia, toimintahäiriöitä tai epämuodostumia;

19) virheellisen tiedon antaminen markkinatilanteesta tai mahdollisuudesta löytää kulutushyödyke muualta, jotta kuluttaja ostaisi hyödykkeen tavanomaista epäedullisimmilla ehdoilla;

20) perätön väite markkinointikilpailusta tai palkinnosta;

21) kulutushyödykkeen luonnehtiminen sanalla ilmainen tai maksuton taikka muulla vastaavalla tavalla, jos kuluttajan on maksettava muuta kuin markkinointiin vastaamisesta, kulutushyödykkeen noutamisesta tai sen toimittamisesta aiheutuvat välttämättömät kulut;

22) laskun tai muun maksukehotuksen sisällyttäminen markkinointiaineistoon siten, että kuluttajalle syntyy väärä käsitys, että hän on jo tilannut kulutushyödykkeen;

23) sellaisen kuvan antaminen, että elinkeinonharjoittaja ei harjoita elinkeinoaan vaan on kuluttaja;

24) tiedotusvälineen toimituksellisen sisällön käyttäminen kulutushyödykkeen myynnin edistämiseen siten, että elinkeinonharjoittaja on maksanut myynninedistämisen, mutta siitä ei ilmoiteta selvästi sisällössä tai kuluttajalle selkeästi tunnistettavin kuvin tai äänin;

25) hakutulosten antaminen kuluttajan verkossa tekemään hakukyselyyn ilman, että kuluttajalle selvästi ilmoitetaan maksetusta mainonnasta tai maksusta, jonka nimenomaisena tarkoituksena on kulutushyödykkeiden asettaminen järjestyksessä korkeammalle hakutuloksissa;

26) tapahtumalippujen jälleenmyynti kuluttajille, jos elinkeinonharjoittaja on hankkinut liput käyttäen automaattisia keinoja, joilla kierretään yksittäisen henkilön ostamien lippujen määrälle asetettua rajoitusta tai lippujen ostamiseen sovellettavia muita sääntöjä;

27) ilmoitus, jonka mukaan tuotearvostelut ovat kuluttajilta, jotka ovat tosiasiallisesti käyttäneet kulutushyödykettä tai ostaneet sen, ilman, että on toteutettu kohtuullisia ja oikeasuhteisia toimia sen tarkistamiseksi, että arvostelut ovat peräisin tällaisilta kuluttajilta;

28) tekaistujen kuluttaja-arvostelujen tai suosittelujen esittäminen tai tämän antaminen toimeksi muulle oikeushenkilölle tai luonnolliselle henkilölle taikka kuluttaja-arvostelujen tai sosiaalisen median suosittelujen vääristeleminen kulutushyödykkeiden myynnin edistämiseksi;

29) yleisen ympäristöväittämän esittäminen ilman, että elinkeinonharjoittaja pystyy osoittamaan väittämän kannalta merkityksellistä, tunnustettua erinomaista ympäristönsuojelullista tasoa;

30) ympäristöväittämän esittäminen koko kulutushyödykkeestä tai elinkeinonharjoittajan koko yrityksestä, jos väittäjä koskee vain kulutushyödykkeen tiettyä osaa tai elinkeinonharjoittajan yrityksen tiettyä toimintaa;

31) väitteen esittäminen siitä, että kulutushyödykkeellä on neutraali, tavanomaista vähäisempi tai myönteinen vaikutus ympäristöön, jos väite perustuu kasvihuonekaasupäästöjen kompensointiin;

32) tiedon antamatta jättäminen kuluttajalle siitä, että ohjelmistopäivitys vaikuttaa kielteisesti digitaalisia elementtejä sisältävän tavaran toimintaan taikka digitaalisen sisällön tai digitaalisten palvelujen käyttöön;

33) ohjelmistopäivityksen esittäminen välttämättömänä, jos se ainoastaan parantaa digitaalisia elementtejä sisältävän tavaran taikka digitaalisen sisällön tai palvelun toiminnallisia ominaisuuksia;

34) sellaisen tavaran markkinointi, jonka kestävyyttä on rajoitettu, jos tieto tällaisesta kestävyystä rajoittavasta ominaisuudesta ja sen vaikutuksista tavaran kestävyYTEEN on elinkeinonharjoittajan saatavilla;

35) perätön väite, jonka mukaan tavanomaisissa käyttöolosuhteissa tavara kestää tietyn käyttöajan tai -asteen;

36) tavaran esittäminen korjauskelpoisena, vaikka se ei ole korjattavissa;

37) kuluttajan kehottaminen korvaamaan tavaran kuluvat osat tai hankkimaan niitä lisää aikaisemmin kuin teknisistä syistä on välttämätöntä;

38) tiedon antamatta jättäminen siitä, että tavaran toimivuus heikkenee, kun käytetään kuluvia osia, varaosia tai tarvikkeita, joita alkuperäinen tuottaja ei ole toimittanut, tai perätön väite, että tällaista heikkenemistä tapahtuisi.

Aggressiivinen menettely

Seuraavia menettelytapoja markkinoinnissa ja asiakassuhteissa pidetään kuluttajansuojalain 2 luvun 3 §:ssä tarkoitetulla tavalla sopimattomina ja lain 2 luvun 9 §:ssä tarkoitetulla tavalla aggressiivisinä:

1) sellaisen vaikutelman antaminen, ettei kuluttaja voi poistua ennen kuin hän on tehnyt sopimuksen;

2) laiminlyönti noudattaa kuluttajan kehotusta poistua tämän kodista tai kieltoa olla palaamatta takaisin tämän kotiin;

3) sinnikkäät ja ei-toivotut myyntiyhteydenotot puhelimitse, telekopiolaitteella, sähköpostitse tai muulla etäviestimellä;

4) mainokseen sisällytetty lapsiin kohdistuva suora kehoitus ostaa kulutushyödyke tai suostutella vanhempi tai muu aikuinen ostamaan mainostettu hyödyke heille;

5) kuluttajalle annettu selkeä ilmoitus siitä, että elinkeinonharjoittajan työpaikka tai toimeentulo on vaarassa, jos kuluttaja ei osta kulutushyödykettä;

6) väärän vaikutelman antaminen siitä, että kuluttaja on voittanut, voittaa tai tietyllä tavalla toimiessaan voittaa jotain, vaikka palkintoa tai etua ei ole taikka sen saaminen edellyttää kuluttajalta rahasuoritusta tai kustannuksia aiheuttavaa toimenpidettä;

7) vaatimus, että kuluttajan, joka haluaa tehdä korvaushakemuksen vakuutuksen perusteella, on esitettävä asiakirjoja, joita ei kohtuudella voida pitää korvaushakemuksen hyväksyttävyyden kannalta olennaisina, tai järjestelmällinen vastaamatta jättäminen asiaan liittyvään kirjeenvaihtoon, jotta kuluttaja jättäisi käyttämättä hänelle sopimuksen perusteella kuuluvia oikeuksia.

4 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä asetuksella kumotaan valtioneuvoston asetus kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa annettu valtioneuvoston asetus (601/2008).

Tämän asetuksen 2 §:n 4, 29 ja 30 kohtaa sovelletaan kuitenkin vasta 27.3.2027 lukien markkinointiin, joka sisältyy ennen asetuksen voimaantuloa markkinoille saatettuun hyödykkeeseen tai sen pakkaukseen.

Oikeusministeriön asetus

kuluttajansuojalain 8 luvussa tarkoitettusta eurooppalaisesta korjaustietolomakkeesta

Oikeusministeriön päätöksen mukaisesti säädetään kuluttajansuojalain (38/1978) 8 luvun 36 §:n 3 momentin nojalla, sellaisena kuin se on laissa / :

1 §

Korjauspalveluiden tarjoaja voi halutessaan antaa kuluttajansuojalain (38/1978) 8 luvun 36 §:n 1 kohdassa tarkoitettut tiedot liitteessä I olevan eurooppalaisen korjaustietolomakkeen mallin mukaisesti.

Jos korjauspalveluiden tarjoaja on toimittanut kuluttajalle eurooppalaisen korjaustietolomakkeen oikein täytettynä, hänen katsotaan täyttäneen kuluttajansuojalain 2 luvun 8 a §:n 1 momentin 1–5 kohdan ja 6 luvun 9 §:n 1–9 kohdan, palvelujen tarjoamisesta annetun lain (1166/2009) 7 §:n 1–2 ja 10–11 kohdan ja 8 §:n 1 kohdan sekä sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 176 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaiset tiedonantovelvollisuutensa.

2 §

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 2026.

Eurooppalainen korjaustietolomake

I osa

Korjauspalvelun tarjoavan korjaajan henkilöllisyys ja yhteystiedot

Korjaaja	[Elinkeinonharjoittajan nimi]
Osoite	[Käyntiosoite, jossa kuluttaja voi asioida]
Puhelinnumero	
Sähköpostiosoite	
Korjaajan mahdollisesti tarjoamat muut verkkoviestintävälineet, joiden avulla kuluttaja voi ottaa yhteyttä korjaajaan ja viestiä tämän kanssa nopeasti ja tehokkaasti	

II osa

Korjauspalvelua koskevat tiedot

Korjattava tavara	[Tavaran tunnistetiedot]
Vian luonne	[Vian kuvaus]
Ehdotettu korjaustapa	[Millä tavoin vika korjataan]
Korjaamisen hinta tai, jos sitä ei voida laskea, käytettävä laskentamenetelmä ja korjaamisen enimmäishinta	[Tällä tarkoitetaan korjauspalvelun kokonaishintaa tai, jos sitä ei voida ilmoittaa, hinnan laskemisessa käytettävää menetelmää ja korjauspalvelun enimmäishintaa euroina]

Korjaamiseen tarvittava aika	[Aika, jonka kuluessa korjaaja sitoutuu suorittamaan palvelun, päivinä]
Tilapäisten korvaavien tavaroiden saatavuus	[Tilapäisellä korvaavalla tavaralla tarkoitetaan sitä, että kuluttaja saa vastaavan tavarankäyttöön korjaamisen ajaksi, eli korjaaja merkitsee kohtaan ”Kyllä” tai ”Ei”]
Jos lisäpalveluja on saatavilla, niiden kustannukset	[euroina]
Tavaroiden luovutuspaikka	[Paikka, jossa kuluttaja luovuttaa tavarankorjattavaksi]
Tarvittaessa lisäpalvelujen saatavuus	[Ilmoitetaan mahdolliset tarjottavat lisäpalvelut, kuten poistaminen, asentaminen ja kuljetus, sekä niiden laajuus. Jos kyseistä korjausta varten ei tarjota lisäpalvelua, merkitään ”Ei ole”]
Jos lisäpalveluja on saatavilla, niiden kustannukset	[euroina kutakin tarjottua palvelua kohden]
Eurooppalaisen korjaustietolomakkeen ehtojen voimassaoloaika	[Voimassaoloaika vähintään 30 päivää]
Mahdollisesti tarvittavat lisätiedot	

Hakasulkeissa olevat maininnat ovat selityksiä korjaajalle, ja ne on korvattava vastaavilla tiedoilla.